Mali Katekizam

MALI KATEKIZAM

V izdanje

MALI KATEKIZAM

Napisao
Dr IVAN PAVIĆ

Peto popunjeno izdanje

IZDALO
ISTARSKO KNJIŽEVNO DRUŠTVO SV. ĆIRILA I METODA
PAZIN 1965

(Moje ime i prezime:)

....

Moji spomen-dani

Rođen...... sam dne .... 19...........

Preporođen...... sam vodom i Duhom Svetim po krštenju u crkvi župe Sv. .... u ....

dne .... 19...........

Prvu sv. Pričest primi...... sam u .... dne .... 19...........

Potvrđen...... sam i posta...... vojnik Kristov u ....

dne .... 19...........

Ostat ću uvijek dijete Božje i borac Kristov!

Potpis: ....

Drago dijete!

Primi veselo ovu knjigu, koja će ti pomoći da pravo upoznaš svoga najvećeg i najmilijeg Prijatelja Isusa.

Što je ovdje napisano uzeto je najviše iz Svetoga Pisma, to jest iz onih svetih knjiga koje je sam Gospodin Bog dao napisati onako kako je On htio. Ovdje je nauk što su ga propovijedali Isus i njegovi apostoli, a od njih su ga primili i uvijek naučavali Papa i biskupi katoličke Crkve.

Nastoj da svaki dan čitaš nešto iz ovog Malog katekizma, pa će ti se usaditi u pamet i u srce sve ono što imaš vjerovati i činiti, da budeš drag Isusu te da dođeš jednom k Njemu u nebo.

Iz ove knjige moli i molitvice. Nauči i pjevati lijepe pjesmice.

Spremno i veselo služi Isusu! Samo ako ljubiš Isusa, bit će tvoje srce zadovoljno i zauvijek sretno.

SVAGDANJE MOLITVE

A) JUTARNJE

Znak svetoga križa

U ime Oca

i Sina

i Duha Svetoga

Amen.

Gospodine, otvori usne moje; i usta će moja navješćivati hvalu tvoju.

Bože, u pomoć mi priteci — Gospodine, pohiti da mi pomogneš.

SLAVA OCU

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. — Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda, i u vijeke vjekova. — Amen.

SVAKO JUTRO

prikaži svoje srce dragomu Isusu ovako:

Hvaljen budi, Isuse,
primi moje srdašce!
Blagoslov mi jutros daj,
svakog zla me očuvaj.
Za te, dragi Isuse,
ja ću danas radit sve.

Oče naš

Oče naš, koji jesi na nebesima!
Sveti se ime tvoje.
Dođi kraljevstvo tvoje.
Budi volja tvoja, kako na nebu, tako i na zemlji.
Kruh naš svagdanji daj nam danas.
I otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim.
I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla.
Amen.

Zdravo Marijo

Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom!
Blagoslovljena ti među ženama, i blagoslovljen plod utrobe tvoje Isus.
Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike sada i na čas smrti naše.
Amen.

Apostolsko vjerovanje

Vjerujem u Boga, Oca svemogućega,
Stvoritelja neba i zemlje.
I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga,
Gospodina našega,
koji je začet po Duhu Svetom,
rođen od Marije Djevice,
mučen pod Poncijem Pilatom,
raspet, umro i pokopan;
sašao nad pakao; treći dan uskrsnuo
od mrtvih;
uzašao na nebesa, sjedi o desnu
Boga Oca svemogućega;
odonud će doći suditi žive i mrtve.

Vjerujem u Duha Svetoga,
svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih,
oproštenje grijeha,
uskrsnuće tijela,
život vječni. — Amen.

Anđeo Gospodnji

Anđeo Gospodnji navijestio Mariji,
i ona je začela po Duhu Svetom. — Zdravo Marijo . . .
Evo službenice Gospodnje:
neka mi bude po riječi tvojoj. — Zdravo Marijo . . .
I Riječ je tijelom postala
i prebivala među nama. — Zdravo Marijo . . .
Moli za nas, sveta Bogorodice!
Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se.

Milost svoju, molimo te, Gospodine, ulij u duše naše, da mi, koji smo po Anđelovu navještenju spoznali utjelovljenje Krista, Sina tvoga, po muci njegovoj i križu k slavi uskrsnuća privedeni budemo. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Jutarnje prikazanje
(Članova Apostolstva molitve)

Božansko Srce Isusovo! Ja ti prikazujem po bezgrešnom Srcu Marijinu sve molitve, djela i trpljenja ovoga dana u naknadu za naše uvrede, i na sve nakane, za koje se ti neprestano prikazuješ na oltaru.

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo te — jer si po svojem svetom križu otkupio svijet.

Dođi, Duše Sveti, napuni srca svojih vjernih i zapali u njima oganj svoje ljubavi.

Molitva anđelu čuvaru

Anđele čuvaru mili! — Svojom snagom me zakrili!
Prema Božjem obećanju — čuvaj mene noću danju!
Osobito pak me brani — da mi dušu grijeh ne rani.
A kad s ovog svijeta pođem — sretno da u nebo dođem.
Da se ondje s tobom mogu — vijekom klanjat dragom Bogu.

Kršćanski pozdrav

Kada dođeš k svojim roditeljima i ukućanima ili kad sretneš kojeg svećenika ili prijatelja ovako pozdravljaj: *Hvaljen Isus!* (ili *Hvaljen Isus i Marija!*) Na to se odgovori: *Vazda budi!* (ili *Na vijeke!*)

Prije i poslije jela prekriži se i moli:

(Prije) *Blagoslovi, Isuse, nas i tvoje darove. Oče naš . . .*

(Poslije) *Tvoja ruka hranu dala; moj Isuse, tebi hvala! Zdravo Marijo . . .*

B) VEČERNJE MOLITVE

Svaku večer prije spavanja izmoli Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu i Vjerovanje. Promisli, da li si taj dan bio zločest, pa moli Isusa, da ti oprosti. Tada moli:

Hvaljen budi, Isuse,
oprosti mi pogreške!
Ja te ljubim srcem svim,
kad sam budan i kad spim.

O anđele sveti moj,
uz postelju moju stoj;
prijatelju premili,
ovu noć me čuvaj ti.

Za ispitivanje savjesti možeš se poslužiti kasnije navedenim pitanjima. Zatim je dobro izmoliti od srca: *Djelo kajanja:*

KAJANJE I ČVRSTA ODLUKA

Kajem se od svega srca, što uvrijedih Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve svoje grijehe i čvrsto odlučujem, da ću se popraviti i da ne ću više griješiti.

U tvoje ruke, Gospodine, predajem duh svoj!
Dostoj se, Gospodine, ovu noć očuvati me od grijeha!
Isuse, Marijo i Josipe — vama darujem srce svoje i dušu svoju.

Za vjerne mrtve:

Pokoj vječni daruj im, Gospodine, i svjetlost vječna svijetlila im.
Počivali u miru. Amen.

C) ČINI VJERE, UFANJA I LJUBAVI

Čin vjere

Vjerujem čvrsto sve / što je Isus Krist učio / i što sveta katolička Crkva predlaže vjerovati / jer si to objavio ti, Bože / koji si nepogrešivo istinit. / U toj vjeri želim živjeti i umrijeti. / O Bože, umnoži moju vjeru !

Čin ufanja

Ufam se u te, Bože moj, / da ćeš mi po zaslugama Isusove muke i smrti / i po mojim dobrim djelima, / učinjenima tvojom pomoću / oprostiti grijehe i dati nebesku slavu. / A to se ufam zato, / jer si to obećao ti, Bože moj, / koji si u svome obećanju stalan i vjeran. /O Bože, učvrsti moje ufanje!

Čin ljubavi

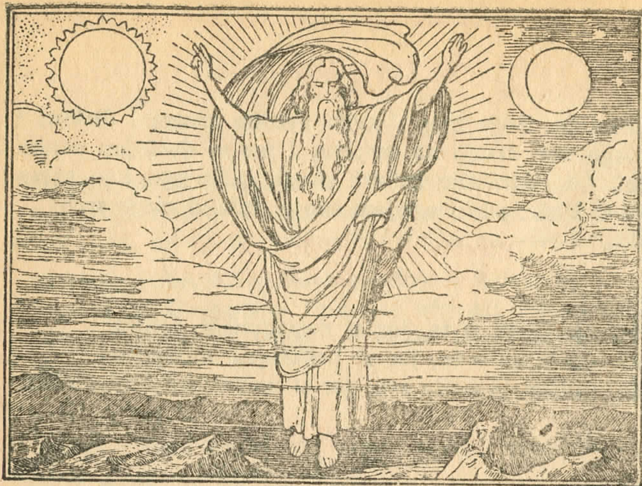
Ljubim te, Bože moj, / svim svojim srcem i dušom / više nego sve drugo na svijetu, / jer si dostojan svake ljubavi, / i radi tebe ljubim svoga bližnjega kao sama sebe. / O Bože, užezi ognjem svoje ljubavi moje srce!

Strelovite molitvice za čin vjere, ufanja i ljubavi

Bože, vjerujem u te, jer si nepogrešivo istinit.
Bože, ufam se u te, jer si beskrajno milosrdan.
Bože, ljubim te nada sve, jer si neizmjerno milosrdan.

ZDRAVO KRALJICE

Zdravo, kraljice, Majko milosrđa, živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapijemo prognani sinovi Evini. K tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni dakle, zagovornice naša, one svoje milostive oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrobe svoje! O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!

1. Bog je stvorio nebo i zemlju

U početku je rekao Gospodin Bog: »Neka bude nebo i zemlja!« Tako je Bog iz ničega učinio nebo i zemlju i sve što je na njima.

Bog je samo htio, pa je odmah postalo sunce, mjesec i zvijezde. Iz zemlje je nikla trava, bilje, što nosi cvijeće i sjeme, i drveće, što rodi plodove po vrsti svojoj. U vodi su počele živjeti ribe a u zraku ptice. Na zemlji su počele živjeti ovce, goveda, konji, psi... i sve druge životinje: domaće i divlje, malene i velike. Napokon je Bog stvorio čovjeka

* * *

Bog je Stvoritelj i Gospodar neba i zemlje. Od njega nam dolazi svako dobro. On je sve lijepo i dobro učinio. Zato sve što je na svijetu treba da hvali i sluša dragoga Boga.

1. Bog je samo htio, pa je postalo nebo i zemlja i što je na njima.

2. Bog može učiniti sve što god hoće. Bog je svemoguć. Samo Bog može stvoriti: to će reći da samo Bog može **učiniti nešto iz ničega.**

3. Bog je oduvijek i bit će zauvijek. Bog je vječan.

Razmišljaj: Lijepa je ova zemlja, na kojoj stanujemo; lijepo je more; lijepa su jezera, rijeke i potoci. Lijepi su bregovi i doline; lijepa su rodna polja, livade i vinogradi. Još su ljepše nebrojene zvijezde, koje gledamo na nebeskom svodu. — Sve je to stvorio Gospodin Bog **sebi na slavu, a nama ljudima na korist.** Kad promatraš sve to, ponovi često **prvi članak vjerovanja:**

Vjerujem u Boga, Oca svemogućega,
Stvoritelja neba i zemlje.

Božja providnost

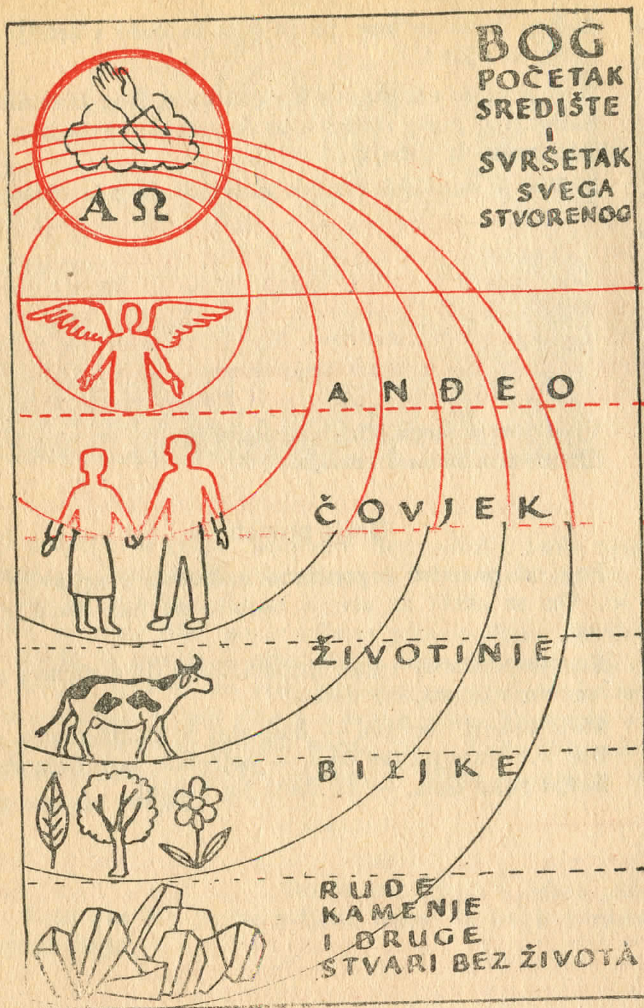
Bog od početka neprestano **uzdržava** i **upravlja** svijet. On se skrbi za sve, a osobito za nas ljude, svoju djecu.

Bog je predobar i pun ljubavi. Zato daje nama i svim stvorovima nebrojena dobra.

Moja hrana i oprava — blagodat je Božja prava.
Bog sve ljubi pa sve dari, — potrebne nam daje stvari.
Božja ruka dala, — na daru joj hvala!

Pitanja:

Tko je stvorio nebo i zemlju?
Iz čega je Bog stvorio nebo i zemlju?
Kako je Bog stvorio nebo i zemlju ? (1)
Što može Bog učiniti? (2) — Otkada je Bog? (3)
Za koga se skrbi Bog? Kako se on skrbi za nas ljude ?

2. Slavimo Boga

Mi vidimo oko sebe **prirodu**, koja nas veseli svojom ljepotom. U prirodi su stvari **bez života** (kao kamen, zemlja, voda i svakovrsne rude); onda **žive stvari**, a to su biljke i životinje. To su sve stvorovi bez razuma.

Iznad svih tih stvorova postavljen je **čovjek**. Od svih bića na zemlji samo on ima razumnu i besmrtnu dušu.

Duša

Vid, sluh i druga tjelesna sjetila služe tijelu. Ali u meni je duša koja **znade** čitati i računati; ona misli i razumije. Jer imam dušu, mogu reći: hoću ili ne ću učiniti ovo ili ono. U duši imam **razum i slobodnu volju.**

Dušom ljubim tatu, mamu, braću i druge. Najviše pak ljubim dragoga Boga.

Duša vrijedi više od tijela. Ona će uvijek živjeti. Isus je rekao: **»Što koristi čovjeku, ako dobije cijeli svijet, a izgubi svoju dušu ?«**

Kako svi stvorovi slave Boga.

Mi ljudi, jer imamo razumnu i besmrtnu dušu, možemo misliti i na Boga, koga ne vidimo. **Mi poznajemo, ljubimo i slušamo Boga.** Tako ga svojim razumom i slobodnom voljom slavimo.

Nerazumni stvorovi (životinje, biljke i sve što je na zemlji, kao što i nebeski svod sa suncem, mjesecom i zvijezdama) **ne poznaju Boga**; ali, ne znajući, i oni slave Boga, jer **vrše njegovu volju**

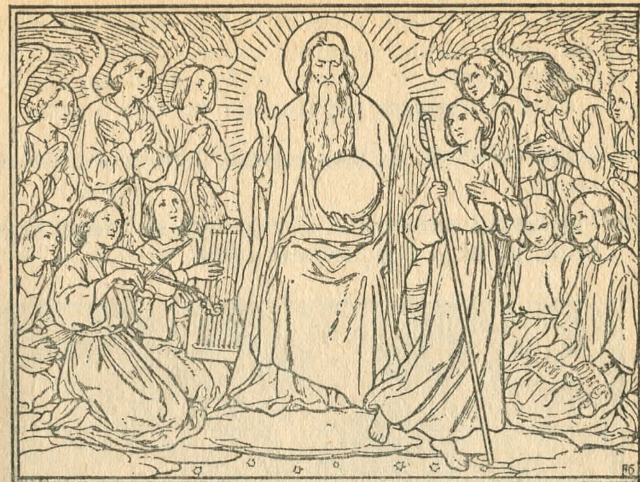
Kad mi gledamo stvari, što su na svijetu, a osobito ako dublje proučavamo prirodu i prirodne zakone, naša pamet opaža u svemu **divan red i sklad.** A znamo, da

ni **život** ni koja god stvar ne mogu postati sami od sebe; ni reda ne bi bilo bez Onoga koji znade i može sve. Po tomu razumijemo da je **neizmjerno velik, mudar i moguć** onaj **vječni i predobri Duh** koji je sve stvorio.

Sve, dakle, što je na svijetu, mora nam pomoći, da bolje upoznamo i slavimo Boga.

»Nebesa govore o slavi Božjoj, i svod nebeski navješćuje djelo ruku njegovih« (Ps 18).

Da li vrijedi više duša ili tijelo?
Kako mi po svijetu, koji vidimo, možemo upoznati Boga?

3. Bog i anđeli

Na nebu je Bog stvorio nebrojeno mnoštvo anđela. Anđeli nemaju tijela, ali imaju bistar razum i mnogo veće znanje i moć nego ljudi. Anđeli su vrlo lijepi, dobri i sretni. Oni su u nebu, da Boga časte i da mu služe.

Bog je na nebu i na zemlji i na svakom mjestu. Ali mi sada Boga ne vidimo ovim svojim očima. Ako ostanemo uvijek dobri, doći ćemo jedanput i mi u nebo k lijepim anđelima i zajedno s njima ćemo gledati u lice dragoga Boga. I tako ćemo biti zauvijek sretni, zadovoljni i veseli.

Bog veoma voli anđele i nas ljude: On je naš predobri Otac. Zato molimo: »Oče naš, koji jesi na nebesima!«

Mnogi su se anđeli uzoholili te nisu htjeli slušati Boga i njega priznati svojim vrhovnim Gospodarom. Tako

su učinili veliki grijeh. Zato ih je Bog teško kaznio bacivši ih u pakao, koji je radi njih stvorio. Tu se oni muče u strašnom ognju. Ti propali anđeli zovu se »zli duhovi«, đavli ili vragovi. Njihov vođa zove se Sotona.

1. Anđeli, kad ih je Bog stvorio, bili su svi dobri i sretni.

2. Svi anđeli nisu ostali dobri, nego su mnogi sagriješili, pa ih je Bog bacio u pakao.

Ti zli duhovi — ako im Bog dopusti — mogu doći i k nama na zemlju. Oni strašno **mrze** Boga i nas ljude. Oni su nam **zavidni**, pa im je žao što mi možemo doći u nebo. Zato nas **napastuju** nagovarajući nas na zlo, kako bismo i mi sagriješili pa da zaslužimo pakao, gdje bismo i mi s njima bili zauvijek nesretni. Od tih zlih duhova možemo se najlakše očuvati, ako se u napasti pobožno prekrižimo i pomolimo. Možemo reći: Isuse,

Marijo, Josipe, čuvajte me od zlih misli, riječi i djela. Anđele, moj čuvaru, upućuj me na dobro, brani me!

ANĐELI ČUVARI

3. Dobri anđeli nas pomažu tako da nam čuvaju dušu i tijelo.

Ove anđele, jer nas čuvaju, zovemo »**anđeli čuvari**«. Oni se mole za nas te nas opominju i pobuđuju na dobro.

»Anđelima je svojim zapovjedio za tebe, da te čuvaju na svim putovima tvojim.«

Pamti: Bog daje svakome čovjeku anđela čuvara. Dao ga je i tebi. Poštuj svoga anđela čuvara i zazivaj ga u pomoć svaki dan, osobito ujutro i uvečer.

Molitva anđelu čuvaru

(Vidi pjesmicu na str. 9. — Možeš moliti i ovu kraću molitvu.)
Anđele Božji, čuvaru moj, koga mi je za čuvara dao dobri Bog: ti me danas (noćas) čuvaj, prosvijetljuj i upravljaj. Amen.

DOBRI ANĐELI GLEDAJU TRI BOŽANSKE OSOBE.

Bog je preobilno nagradio sve poslušne anđele. Učinio ih je još mnogo sretnijima i svetijima. Oni će ostati zauvijek s dragim Bogom u nebu.

Anđeli su sretni i blaženi, jer u nebu gledaju Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Oni hvale Gospodina Boga i veselo mu pjevaju: »Svet, svet, svet je Gospodin Bog«.

4. Bog je na nebu, na zemlji i na svakome mjestu.

5. Mi ne vidimo Boga, jer je Bog čisti duh i zato nema tjela.

I anđeli su čisti duhovi bez tijela.

6. Bog je samo jedan; a u Bogu su tri osobe: Otac, Sin i Duh Sveti.

Kao što anđeli, tako i mi moramo **slaviti Boga,** to jest: rado činiti sve što On od nas hoće, i Njemu se klanjati i moliti.

U prvoj prošnji Očenaša molimo: **Sveti se ime tvoje!** Time želimo da svi časte i hvale ime Božje.

Zatim dodajemo: **Dođi kraljevstvo tvoje!** To će reći: dobri Bože, vladaj ti u našim srcima i daj da svi dođemo k tebi u nebo !

Još kažemo: **Budi volja tvoja, kako na nebu, tako i na zemlji!** To će reći: O kad bismo mi i svi ljudi na zemlji tebe slušali onako kako te slušaju anđeli na nebu!

Mi slavimo sve tri Božanske osobe kada molimo **Slava Ocu** i kad se križamo govoreći:
U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Koga je Bog stvorio na nebu?
Kakvi su bili anđeli kad ih je Bog stvorio? (1)
Jesu li svi anđeli ostali dobri i sretni ? (2)
Kako se zovu grešni ili propali anđeli?
Kakvi su prema nama zli duhovi?
Kako nas pomažu dobri anđeli ? (3)
Gdje je Bog? (4) – Zašto mi ne vidimo Boga? (5)
Je li više nego jedan Bog ? (6)

4. Adam i Eva u raju zemaljskom

Pošto je Bog stvorio sve životinje, rekao je: **»Načinimo čovjeka na svoju sliku i priliku.«** Tada je načinio od zemlje čovječje **tijelo** i udahnuo mu je **dušu.** Tako je počeo živjeti prvi čovjek. Bog ga je nazvao **Adam.**

Tada je Adam gledao stvari oko sebe i divio se prirodi koju je Bog za njega stvorio. Redom je promatrao i životinje, zvao ih k sebi i davao im imena. Ali nijedna životinja nije bila njemu slična.

Tada je Bog pustio da Adam tvrdo zaspe te je uzeo nešto iz blizine njegova srca. Od toga je stvorio tijelo žene i u to tijelo je udahnuo dušu. Kad se Adam probudio, doveo mu je Bog ženu. Adam joj je dao ime **Eva.**

Bog je blagoslovio Adama i Evu i rekao im je: **»Rastite i množite se i napunite zemlju i podložite je sebi!«** Time je Bog odredio da oni budu **praroditelji** svim ljudima. Od Adama i Eve potječu i naši roditelji pa tako i mi. Mi smo primili život od Boga preko svojih roditelja. I svakomu od nas **Bog je stvorio besmrtnu dušu.**

Bog je ulio u dušu Adama i Eve **milost posvećujuću.** Po toj milosti njihova je duša bila združena s Bogom te su imali u sebi **»vječni život«.** Bili su **Božja djeca** pa su mogli jednom doći u nebo k svomu Ocu nebeskomu.

Bog je postavio Adama i Evu u **raj zemaljski.** Ondje su imali sve što im je trebalo, te su bili veoma sretni i zadovoljni. U zemaljskom raju su **radili bez ikakva truda;** nisu bili podložni trpljenju, **ni bolesti, ni smrti.** Bili su dobri te su rado slušali dragoga Boga. Njega su ljubili i slavili molitvom. Gospodin se pak njima javljao i prijateljski s njima razgovarao.

Nebo, ili raj, u kojem stanuje Gospodin Bog sa svojim anđelima, mnogo je ljepši od raja zemaljskoga. Bog je obećao Adamu i Evi da će njih i njihovu djecu uzeti k sebi žive u nebo, ako mu ostanu poslušni.

1. **Bog je načinio tijelo prvoga čovjeka od zemlje i udahnuo mu je dušu.**
2. **Svaki čovjek ima tijelo i dušu.**
3. **Naša duša ne može umrijeti; ona će uvijek živjeti.** Zato kažemo da je duša besmrtna.
4. **Prvi ljudi bili su Adam i Eva; oni su naši praroditelji.**
5. **Ispočetka su naši praroditelji bili dobri i sveti.**
6. **Praroditelji su živjeli vrlo sretno u raju zemaljskomu. Da nisu sagriješili, ne bi bili nikada umrli.**
7. **Najljepši dar, što ga je Bog dao prvim ljudima, bila je milost posvećujuća.**

Bog se skrbi i za nas, svoju djecu, te nam daje što nam je potrebno za tijelo i za dušu. Njemu je drago da u Njega, kao u svoga Oca, tražimo sve što nam treba svaki dan za zdravlje i za život tijela i duše. Zato molimo: **Kruh naš svagdanji daj nam danas!**

Bog je **neizmjerno dobar.** Njega treba ljubiti iznad svega.

»Samo u Bogu počiva duša moja; od njega mi dolazi spas!« (Ps 61)

Kako je Bog stvorio prvoga čovjeka? (1)
Što ima svaki čovjek? (2)
Može li naša duša umrijeti? (3)
Koji su bili prvi ljudi? (4)
Jesu li bili dobri naši praroditelji? (5)
Jesu li praroditelji živjeli sretno? (6)
Koji je bio najljepši dar što ga je Bog dao prvim ljudima? (7)
Po čemu je čovjek sličan Bogu?...

5. Bog je kaznio Adama i Evu a obećao je Spasitelja

Bog je rekao prvim ljudima da mogu jesti voće od svakoga stabla, ali samo od jednoga ne; jer, ako od toga budu jeli, da će umrijeti.

Đavlu je bilo žao da su Adam i Eva tako sretni. Zato je ušao u jednu zmiju, koja je onda rekla Evi: »Zašto vam je Bog zabranio jesti voće od ovoga stabla?« Žena odgovori: »Da ne bismo možda umrli.« Ali zmija reče: »Nikako ne ćete umrijeti, nego, ako budete jeli, otvorit će vam se oči pa ćete biti kao Bog«. Nato je Eva otrgnula voće i jela; onda je dala i svome mužu, pa je i on jeo. Tako su prvi ljudi povjerovali radije zmiji i đavlu negoli Bogu, i još su htjeli biti kao Bog. Oni su se uzoholili te nisu htjeli poslušati Gospodina Boga. Oholost je bio grijeh naših praroditelja.

Bog je kaznio Adama i Evu. Istjerao ih je iz raja zemaljskoga i rekao im je da će oni i njihova djeca, to jest svi ljudi, imati mnoge boli i nevolje na ovome svijetu te da će svi morati umrijeti. Grijehom praroditelja ljudi su izgubili pravo biti djeca Božja te nisu više mogli doći k njemu u nebo.

Predobri i milosrdni Bog je tada obećao Adamu i Evi da će poslati ljudima Spasitelja, koji će im otvoriti nebo.

Adamu i Evi bilo je vrlo žao što su sagriješili; oni su se pokajali te su vjerovali i ufali se da će im Bog poslati Spasitelja. Zato im je Bog oprostio.

* * *

1. **Prvi su ljudi sagriješili, jer su jeli voće koje im je Bog zabranio jesti.**
2. **Kad su prvi ljudi sagriješili, izgubili su milost posvećujuću te više nisu bili djeca Božja i nisu mogli doći u nebo.**

3. **Bog je prve ljude istjerao iz raja zemaljskoga, pa su se morali mučiti radom i napokon umrijeti.**
4. **Prvi grijeh nije naškodio samo Adamu i Evi nego i svima ljudima.**

Da su Adam i Eva vjerno slušali Boga, bili bi imali uvijek milost posvećujuću, a po njima bi je bila dobila i sva njihova djeca i potomci. Naši praroditelji grijehom neposlušnosti izgubili su tu milost. Njihovom krivnjom taj gubitak milosti posvećujuće prešao je i na njihove potomke. Od Adama i Eve **ističe** i prelazi na sve ljude **grijeh i kazna:** zato se svi ljudi rađaju u tom »istočnom« grijehu.

5. **Radi Adamova grijeha svi ljudi, kada dođu na svijet, imaju na duši istočni grijeh.**
6. **S istočnim grijehom ne može nitko doći u nebo.**
7. **Bog se je smilovao ljudima tako da im je obećao i poslije dao Spasitelja.**

Radi grijeha praroditelja Bog je zatvorio nebo svim ljudima. Zato ni oni najbolji nisu mogli poslije smrti doći u nebo. Nisu ni došli u pakao, nego »nad pakao« (u »limb«), gdje su čekali Spasitelja Isusa Krista.

8. **Istočni grijeh nam se briše kad se krstimo.**
9. **Blažena Djevica Marija nije imala na duši istočnog grijeha; ona je bez istočnoga grijeha začeta i rođena.**

Blaženu Djevicu Mariju je Bog očuvao od istočnoga grijeha, jer ju je odabrao da bude Majka Spasiteljeva. Zato slavimo Marijino »Bezgrešno Začeće« na dan 8. prosinca.

Pjesmica

1. **Zdravo budi Marijo,** — prejasna zornice,
istočnog bez grijeha — začeta Djevice!
Jer Tebe vječni Bog — odabra od vijeka
za radost puka svog.

2. Začeće bezgrešno — Tvoje mi štujemo.
buduć da utješno — Od Crkve čujemo:
da Ti si jedina — od sveg svijeta ljudi
začeta nevina.

Pobožan uzdah:

O Marijo bez istočnoga grijeha začeta — moli za nas koji se k Tebi utječemo!

POSLJEDICE ISTOČNOGA GRIJEHA I LIJEK PROTI NJIMA

Božanski je Spasitelj Isus naredio da se krstimo i tako očistimo od istočnoga grijeha, da dobijemo milost posvećujuću. Na krštenju smo dakle počeli živjeti za nebo, kao djeca Božja.

Dok smo na ovom svijetu, **istočni grijeh nam ostavlja mnoge nevolje na duši i na tijelu.**

Iza istočnoga grijeha naša je narav oslabila i postala **sklona na grijeh.** Tako imamo protiv duše ove neprijatelje koji nas napastuju: u sebi zla nagnuća, a izvan sebe đavla i zle ljude. Ali nam Bog daje pomoć i obranu protiv tih neprijatelja.

Prije Adamova grijeha čovječji je razum bio veoma bistar, a volja čvrsta i jaka. Poslije Adamova grijeha **razum je potamnio,** a **volja oslabila.** Ali nam Bog svojim milostima rasvjetljuje razum i jača volju.

Ako ostanemo vjerni Isusu i nebeskoj Majci Mariji, onda ne ćemo pasti. No trebamo krijepiti dušu svetim Sakramentima i svetom molitvom. Ne zaboravimo stoga na Anđela čuvara, koji će nas čuvati da ostanemo u milosti Božjoj.

Ostaje nam **trpljenje** i **smrt.** Ali pomislimo kako je Spasitelj trpio za nas. Ako i mi s Isusom trpimo, onda

ćemo biti slični njemu. Zato ćemo poslije smrti s njime uživati vječnu slavu u nebu.

* * *

10. Bog rado oprašta grešniku, koji se od srca pokaje i obeća da ne će više griješiti.

Bog je neizmjerno **milosrdan.**

U Očenašu molimo: **Otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim.** Time molimo Boga da nam oprosti grijehe, kako i mi opraštamo drugima koji su nas uvrijedili.

Još molimo: **I ne uvedi nas u napast!** To će reći: Dragi Bože, čuvaj nas od napasti i od grijeha!

U zadnjoj prošnji kažemo: **Nego izbavi nas od zla!** To znači: Oslobodi nas od svega što je zlo za našu dušu i za naše tijelo!

Pitanja:

Što je Bog zapovjedio prvom čovjeku?
Jesu li prvi ljudi poslušali Božju zapovijed?
Što su prvi ljudi sagriješili? (1)
U čemu je bio teški grijeh naših praroditelja? (U oholosti...)
Što su prvi ljudi izgubili kad su sagriješili? (2)
Kako je Bog još kaznio prve ljude? (3)
Je li prvi grijeh naškodio samo Adamu i Evi? (4)
Kakav grijeh imaju na duši svi ljudi kada dođu na svijet? (5)
Može li tko s istočnim grijehom doći u nebo? (6)
Kako se Bog smilovao ljudima? (7)
Kad nam se briše istočni grijeh? (8)
Da li je i blažena Djevica Marija imala na duši istočni grijeh? (9)
Što nam ostavlja istočni grijeh?
Kakve pomoći imamo proti zlim sklonostima?
Kakvom grešniku Bog rado oprašta? (10)

6. Kain i Abel

Adamu i Evi dao je Bog sina. Dali su mu ime Kain. I opet im je dao Bog sina. Toga su nazvali Abel. Kain je obrađivao zemlju, a Abel je čuvao ovce. Kain je bio zao, a Abel je bio dobar i pobožan.

Jednom su oba brata prikazala Bogu **žrtvu.** Kain je žrtvovao Bogu na čast prvine od poljskih plodova, a Abel prvo najljepše janje. Bog je rado primio Abelovu žrtvu, a na Kainovu žrtvu nije ni pogledao. Zato je Kain postao **zavidan** svome bratu te se je rasrdio na njega.

Jednoga dana reče Kain bratu Abelu, neka dođe s njim u polje. A kad su bili u polju, skoči Kain na Abela i ubije ga.

Tada se javi Bog Kainu i upita ga: »Gdje ti je brat Abel?« A Kain odgovori: »Ne znam! Zar sam ja čuvar svoga brata?« Ali mu Gospodin reče: »Kaine, što si učinio? Krv brata tvojega glasno viče k meni sa zemlje. I zato da si proklet! Ne ćeš više imati mira na zemlji.«

Tada poviče Kain pun straha: »Teška je moja krivica i kazna; to mi se ne može oprostiti.« I on otide u daleke krajeve, i nigdje nije našao mira.

Čuvaj se zla početka !

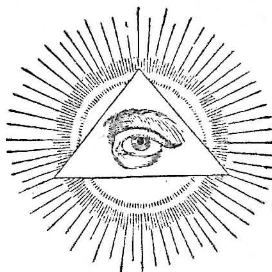
Kain i Abel, kao djeca Adamova, bili su od malena **skloni na zlo.**

Abel je nastojao da istrijebi u sebi zla nagnuća. Zato je bio ponizan i poslušan svojim roditeljima. Bio je pripravan da trpi i da bude **žrtvovan** kao krotko janje, ako bi trebalo **da time ugodi Bogu.** (Tako je često u duši prikazivao Bogu ugodne **žrtve**). Zato su se u srcu Abelovu razvijala samo **dobra nagnuća** (poslušnost, poniznost, strpljivost, darežljivost, čistoća i druge **kreposti**).

Kain se nije borio protiv svojih zlih nagnuća. Mjesto da ugodi Bogu i roditeljima, on je gledao samo da zadovolji sebe. Zato je bio ohol, neposlušan, zavidan i pun drugih zloća. I on je mogao **svladati sebe,** kako mu je sam Bog bio kazao: »Ti moraš biti gospodar nad svojim željama.« Ali Kain nije poslušao glas Božji pa je padao u sve veće zlo. Tako je otvrdnuo u grijehu i postao veliki grešnik.

Bog je milosrdan prema svakom grešniku koji se obrati. Ali **Kain,** koji je uvijek odbijao Božje opomene i milosti, **nije se ufao da bi mu Bog oprostio.** Tko tako zdvaja i ne ufa se u Božje milosrđe, ostaje u grijehu i prokletstvu.

1. Bog ljubi dobro, a mrzi zlo (to jest grijeh). Bog je svet.
2. Bog nagrađuje dobro, a kazni zlo. Bog je pravedan.
3. Bog zna i vidi sve, pa i ono što mi mislimo. Bog je sveznajuć.

Božje oko uvijek gleda,
sakrit mu se ništa ne da!

* * *

Bog me vidi, Bog će sudit,
il u pakao il u raj;
il u raju divna slava
il u paklu vječan vaj!

Što Bog ljubi, a što mrzi? (1)
Što Bog nagrađuje, a što kazni? (2)
Što Bog zna? (3)
Otkuda su u nama zla nagnuća? Kako se treba vladati prema njima?... Koje su žrtve Bogu mile?...

7. Opći potop

Poslije mnogo i mnogo godina živjelo je na zemlji veliko mnoštvo ljudi. Ali su gotovo svi postali zli. Koji su bili dobri družili su se sa zlima, pa su se i oni pokvarili. Njihovi su grijesi bili vrlo ružni: blatili su svoje tijelo i dušu svakom **nečistoćom.**

Među ostalima živio je tada čovjek dobar i pravedan, a zvao se **Noa.** Njemu je Bog naredio da načini od drva veliku **lađu,** pa da uniđe u nju zajedno sa svojom obitelji i s mnogim životinjama.

Zatim je Bog poslao vrlo velike kiše, i tako voda poplavi svu zemlju. Noina se obitelj spasila u lađi, koja je plivala nad vodom. Ostali su se ljudi svi potopili.

Osim te kazne bila je još gora ona poslije smrti: duše onih grešnika, koji se nisu ni u zadnjem času pravo pokajali za svoje grijehe i molili od Boga oproštenje, dospjele su u vječne paklene muke.

Budi stidljiv i čist!

Bog je naredio, poslije istočnoga grijeha, da se ljudi odijevaju i ne idu goli. Naše tijelo treba da je pristojno pokriveno. Tko se nepristojno pred drugim otkriva, ili se bez potrebe gleda ili tiče, kako se ne pristoji, taj je **bestidan** ili **besraman.** Takav će lako pasti u **grijeh nečistoće,** kako su bili pali oni, koje je Bog pogubio potopom.

Grijehe nečistoće zabranjuje šesta Božja zapovijed, koja glasi: **Ne sagriješi bludno!**

Drago dijete! **Čuvaj se pokvarene djece, jer te mogu** zavesti na grijeh. Budi uvijek **stidljiv(a)**, da drugima ne daš povoda za zle misli. Misli na anđela čuvara, koji je uvijek uza te; nemoj ga žalostiti! **Bog te vidi uvijek** i posvuda. On vidi u tvoje srce. Zato nemoj govoriti, ni misliti, ni slušati, ni činiti što ružno i besramno. Nemoj činiti ni sam ni s drugima ono, čega bi se sramio kad bi to znala tvoja dobra majka.

Marljivo uči, radi i igraj se, jer se u besposlici nauči mnogo zla.

Molitva Majci Božjoj za svetu čistoću:

O, Gospođo moja, o Majko moja! Tebi se sasvim prikazujem: pa da ti se pokažem odanim (odanom), posvećujem ti svoje oči, svoje uši, svoja usta, svoje srce, upravo svega (svu) sebe. Kad sam dakle sav tvoj (sva tvoja), o premila Majko, čuvaj me, brani me kao stvar i svojinu svoju. — Zdravo Marijo...

8. Abraham, otac izabranog naroda

(Narodi se množe i dijele te počinju štovati krive bogove)

Ljudi su se opet razmnožili na zemlji. Tako su s vremenom od njih postali mnogi narodi, koji su se razišli na sve strane svijeta.

Narodi su se otuđili jedni od drugih te počeli govoriti različitim jezicima. Najgore je bilo što su se otuđili i od pravoga Boga pa su počeli izmišljati razne bogove. Mnogi su se klanjali suncu, mjesecu, zvijezdama, ognju, nekim životinjama i stablima kao da su to božanstva. Tako su častili i u pomoć zazivali i zle duhove, to jest đavle. Tim krivim bogovima podizali su hramove i pravili kipove koje nazivamo »idoli«. A te idole tako su častili kao da su živi i da imaju u sebi božansku moć.

Za službu svojih krivih bogova imali su neke za to određene »vračare«. Ti su vračari naređivali ljudima praznovjerne čine. Kojiput su dali žrtvovati idolima nevinu dječicu, jer da će tako umiriti rasrđene bogove.

(Bog je jedini gospodar)

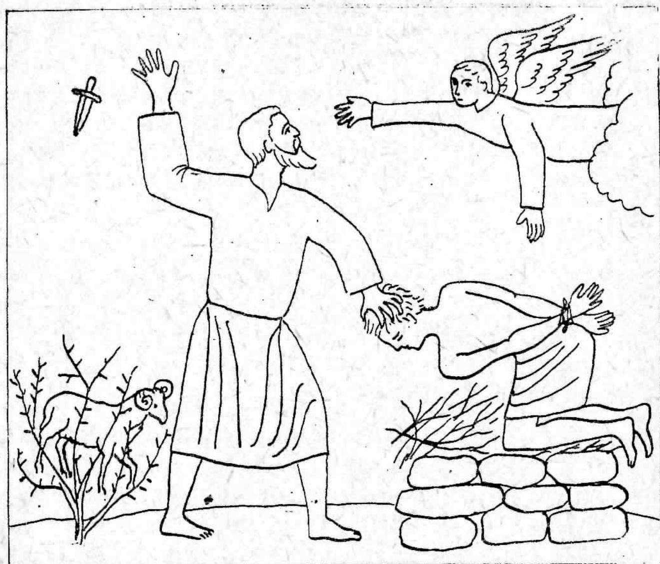
Tada je Gospodin Bog pozvao pobožnog čovjeka Abrahama i odlučio da od njegova potomstva nastane poseban izabrani narod. Od toga je naroda imao poteći **Spasitelj svijeta.**

Jednoga dana javi se Gospodin Bog Abrahamu i reče mu: »Idi iz svoje zemlje; ostavi dom svojega oca i svoj rod i dođi u zemlju koju ću ti ja pokazati. Učinit ću te praocem velikog naroda. Blagoslovit ću te, proslavit ću tvoje ime. **U tebi će biti blagoslovljeni svi narodi na zemlji.**«

Abraham je Bogu sve **vjerovao,** u njega se **pouzdao** i njega je nada sve **ljubio.**

Jednom se javi Bog Abrahamu i reče mu: »Uzmi svoga jedinca sina **Izaka,** kojega ljubiš, i žrtvuj mi ga na gori gdje ću ti ja kazati.«

Abraham je odmah poslušao. Išao je zajedno sa sinom na određenu goru. Sin je nosio na leđima drva, a Abraham je imao nož i u posudici žeravu kojom će zapaliti vatru.

Kad su došli na brdo, napravili su od kamenja oltar, na koji su složili drva. Onda se Izak postavio na oltar i čekao da bude žrtvovan.

Ali u zadnji čas prikaže se Božji anđeo i reče: »Abrahame! Ne stavljaj ruku na dječaka i ne učini mu ništa! Sada znadem da si bogobojazan, jer Bogu za volju nisi poštedio jedinca sina.« Abraham pogleda oko sebe i ugleda ovna koji se rogovima zapleo u trnju. Uzeo ga je i mjesto sina žrtvovao.

Pouka

1. Od Abrahama se moramo naučiti kako treba čvrsto **vjerovati** u Boga, u njega se **uzdati i ufati,** i njega **nada sve ljubiti.**

Vjera, ufanje i ljubav zovu se »bogoslovne kreposti«, jer se odnose na Boga.

2. Abraham i njegov sin prikazali su u svojoj duši **najveću žrtvu** što su mogli prikazati. Bog je vidio njihovu dobru nakanu i nagradio njihovu spremnost na žrtvu. Ponovno im je obećao da će po njihovu potomstvu biti blagoslovljeni svi narodi na zemlji.

Ta njihova žrtva samo je **slika** one stvarne i spasonosne žrtve koju je Isus, Sin Božji, prikazao na križu za spasenje svih ljudi.

Takvim i sličnim događajima pripravljao je Bog ljude na Isusov dolazak.

Što se moramo naučiti od Abrahama?
Kako se mole čini blagoslovnih kreposti?
Kako je Izak slika Isusa Krista? U čemu je bio i Abel slika Isusova?

9. Postanak Božjeg izabranog naroda

Abraham sa svojim sinom Izakom, a tako i njihova djeca i unučad, stanovali su u zemlji koja se sada zove Palestina.

Izakov sin Jakov nazvan »Izrael« imao je dvanaest sinova. Jedan od tih zvao se Josip. On je bio od svih najbolji, ali su ga starija braća iz zavisti i zloće prodali nekim trgovcima, koji su ga odveli kao roba u Egipat.

U Egiptu je Josip pretrpio mnoge nepravde. Nedužan bio je također bačen u tamnicu. Ali on se uvijek uzdao u Boga.

Rasvijetljen od Boga, Josip je prorokovao egipatskom kralju da će biti 7 godina obilne žetve, a zatim 7 gladnih godina. Kralj (faraon) je postavio Josipa da upravlja nad svim narodom u Egiptu. Josip je u godinama

obilja dao napuniti skladišta žitom i drugom hranom što se nije mogla potrošiti. Tako je u gladnim godinama mogao dijeliti kruh svemu narodu.

Tada su i Josipova braća došla u Egipat da kupe hrane. Josip je svima oprostio i pozvao je oca i braću sa njihovim obiteljima da se nastane u Egiptu. Od njih je nastao **narod izraelski.**

Iza nekoliko stotina godina taj se narod jako razmnožio i postao dosta velik. Novi egipatski kralj počeo je proganjati Izraelce. Silio ih je da rade prekomjerno i da se muče zidajući piramide i druge velike zgrade u Egiptu. Time je kralj htio oslabiti i uništiti sav izraelski narod.

Ali je Bog štitio svoj progonjeni narod te je izabrao i pozvao čovjeka, koji se zvao **Mojsije,** da izvede narod iz Egipta te ga oslobodi od ropstva. Zato je Bog dao Mojsiju dar **čudesa,** kojima je kaznio Egipćane i obranio Izraelce.

U noći pred izlaskom iz Egipta Izraelci su jeli pečeno »vazmeno« janje, kako im je Bog naredio. Zatim je sav narod išao kuda ga je vodio Mojsije. Put im je pokazivao jedan posebni svijetli oblak, koji je išao pred njima.

Kad su došli do mora zvanog »Crveno more«, da bi ga mogli prijeći, Mojsije je svojim štapom dao znak, i more se razdvojilo. Usred mora je nastao širok put sve do druge obale. Tako su Izraelci išli po suhome morskom dnu i došli na drugu stranu. A faraonova vojska, koja je pošla za Izraelcima u potjeru, sva se potopila kad se more vratilo na svoje mjesto.

Izraelci su došli na poluotok **Sinaj.** Tu ih je Bog čudnovato hranio i branio. Živjeli su pod šatorima u pustinji 40 godina. U to vrijeme je činio Bog da svako

jutro nađu pred svojim šatorima nešto bijelo kao snijeg, ali slatko i ukusno. Tu hranu, od koje su dobivali snagu i jakost, nazvali su »mana«.

Pouke

(Stari zavjet priprava i slika Novog zavjeta)

Mojsije je o **Vazmu** izveo narod iz egipatskog ropstva. Isus je svojom vazmenom žrtvom i svojim uskrsnućem oslobodio ljude od ropstva grijeha.

Izraelci su došli na slobodu preko Crvenoga mora. Mi smo vodom **krštenja** došli na slobodu kao djeca Božja.

Bog je hranio **manom** Izraelce na putu u obećanu zemlju. Nas hrani »Nebeskim kruhom« na putu u nebo.

10. Bog daje zapovijedi

Ljudi su oduvijek znali da su dužni činiti dobro a izbjegavati zlo i nepošteno. Taj **naravni zakon** usadio je Bog u srce ili **savjest** svih ljudi.

Ali predobri Bog je htio još jasnije saopćiti i **objaviti** ljudima svoje zapovijedi. Zato, kad je narod izraelski bio u pustinji kod gore Sinaja, naredio je Bog njihovu vođu Mojsiji da sabere cijeli narod pred gorom. Kad su se skupili, počelo je sijevati i grmjeti i oblak je pokrio goru. Zatim se ukazao dim i oganj, iz kojega je progovorio Gospodin Bog te dao narodu ove zapovijedi:

Deset zapovijedi Božjih:

Ja sam Gospodin Bog tvoj:

1. **Nemaj drugih bogova uz mene!**
2. **Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud!**
3. **Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji.**
4. **Poštuj oca i majku, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.**
5. **Ne ubij.**
6. **Ne sagriješi bludno.**
7. **Ne ukradi.**
8. **Ne reci lažna svjedočanstva na bližnjega svoga.**
9. **Ne poželi tuđeg ženidbenog druga.**
10. **Ne poželi nikakve tuđe stvari.**

Narod je izraelski svečano sklopio kod Sinaja svoj »zavjet« ili ugovor s Bogom, da će vjerno držati njegove zapovijedi; a Bog im obeća da će on biti njihov zaštitnik i dobri otac.

1. **Deset Božjih zapovijedi dao je ljudima sam Gospodin Bog na gori Sinaju.**
2. **Bog nam je dao svoje zapovijedi, da ih vršimo i da tako dođemo u nebo.**
3. **Tko hotimice prestupi koju Božju zapovijed, čini grijeh.**
4. **Čovjek može sagriješiti: ako zlo misli, govori, čini, ili ako ne izvrši ono što mu je dužnost.**
5. **Svi grijesi nisu jednaki: ima velikih i malih grjeha.**
6. **Veliki se grijesi zovu teški ili smrtni, a mali se zovu laki grijesi.**

7. **Treba se čuvati svakoga grijeha, jer svakim grijehom vrijeđamo Boga, a sebi pribavljamo kazne na ovom i na drugom svijetu.**
8. **Ako učinimo smrtni grijeh, zaslužujemo mnoge teške kazne na ovom svijetu a vječnu muku u paklu.**
9. **Ako učinimo laki grijeh, zaslužujemo vremenite kazne na ovom svijetu i na drugom u čistilištu.**

Tko je dao ljudima deset Božjih zapovijedi? (1)
Zašto nam je Bog dao svoje zapovijedi? (2)
Što čini onaj, koji hotimice prestupi koju Božju zapovijed? (3)
Kako može čovjek sagriješiti? (4)
Jesu li svi grijesi jednaki? (5)
Kako se zovu veliki grijesi, a kako mali? (6)
Zašto se treba čuvati svakoga grijeha? (7)
Kakvu kaznu zaslužujemo, ako učinimo smrtni grijeh? (8)
Kakvu kaznu zaslužujemo, ako učinimo laki grijeh? (9)

11. Izraelci u Svetoj zemlji

Poslije dugog lutanja po pustinji došli su Izraelci u obećanu zemlju, Palestinu. Zovemo je i »Sveta zemlja«, jer je u njoj Bog učinio najveće stvari za naše spasenje i posvećenje.

Bog je slao Izraelcima **proroke.** Proroci su bili ljudi posebno rasvijetljeni od Boga pa su javljali narodu skrivene i buduće stvari i opominjali su narod na pošten, svet i pobožan život. Oni su govorili i nešto napisali o budućem Spasitelju.

Izraelci su željeli imati kraljeve, kašto su ih imali drugi narodi. To im je Bog dozvolio. Nekoji od tih kraljeva bili su veoma dobri; ali je bilo i zlih.

Od svih izraelskih kraljeva najznamenitiji je **David,** koji je živio oko 1000 godina prije Krista. Njemu je Bog obećao da će jedan njegov potomak biti Spasitelj svijeta. (I doista Isus, kao čovjek, potječe od Davida; zato se i nazivlje »Sin Davidov«).

Već je Mojsije u pustinji uredio **bogoslužje.** Izraelci su napravili od lijepo priređene kože »sveti šator«, najdragocjenije ukrašen. U svetom šatoru su u »škrinji zavjetnoj« čuvali dvije kamene ploče, na kojima je bio

napisao sam Gospodin Bog svojih deset zapovijedi. Onje su bile i svete knjige i druge važne stvari.

Pred šatorom su postavljali oltar, na kojemu su izabrani svećenici svaki dan prikazivali **žrtve** (koje janje, tele i druge čiste životinje ili plodove zemlje).

Imali su i **blagdane,** od kojih su bili glavni: **Vazam,** na spomen njihova izlaska iz Egipta, i **Pedesetnica** na spomen kako su poslije izlaska primili pod gorom Sinaj deset Božjih zapovijedi.

Izraelci su svetkovali kao »dan Gospodnji« svaku **»subotu.** Tada nisu ništa radili, nego samo molili, slušali duhovne razgovore iz svetih knjiga i pjevali nabožne pjesme.

Kad je kralj David podigao grad **Jeruzalem** kao glavni grad svoje države, htio je ondje sagraditi i **hram.** To je uspio učiniti njegov sin Salamon. Hram jeruzalemski bio je sagrađen od klesanog kamena, a iznutra je bio obložen i najskupocjenije ukrašen. Prigodom posvete hrama prinosili su Bogu mnoge žrtve uz pobožne pjesme i molitve.

Taj veličanstveni hram trajao je oko 350 godina. Kad su se Izraelci i njihovi kraljevi teško iznevjerili Bogu, bio je porušen i hram zajedno sa gradom Jeruzalemom, a narod odveden u sužanjstvo.

Nakon povratka iz sužanjstva narod je opet sagradio hram. To je bio onaj hram u koji je Isus dolazio i u njemu učio.

* * *

Moli često: »Tebi ću pjevati, Bože, jer si ti jakost moja i moje utočište, milostivi Bog moj.« (Ps 58)

12. Danijel u jami lavskoj

Dok su Izraelci živjeli po Božjim zapovijedima, Bog ih je pomagao, da imaju hrane i svakoga dobra u izobilju, i da im ne naškode neprijateljski poganski narodi. Ali su poslije sve više kršili Božje zapovijedi. Nisu kao prije pobožno svetkovali subote i blagdane, nego su se podavati ludim zabavama; i tako su se mnogi pokvarili i zapali u teške grijehe. Zato je Bog pustio na njih ratove i druge teške nevolje. Došli su neprijatelji, Asirci i Babilonci, te im porušili sela i gradove, a ljude koje nisu ubili, odveli su sa sobom u ropstvo. Ondje su ih često mučili i držali kao životinje kroz mnogo godina.

Među tim zarobljenicima bio je mudri i sveti mladić Danijel. On je tako omilio babilonskom kralju, da ga je kralj uzeo k sebi kao prijatelja.

Tada su neki zli savjetnici nagovorili kralja da proglasi ovu zapovijed: »Kroz trideset dana nitko se ne smije klanjati ni moliti nikakvom bogu ili čovjeku, nego samo kralju. Ako tko tu zapovijed prekrši, bacit će se u jamu među lavove«. Ali Danijel je, kao i prije, po tri puta na dan padao na koljena i molio se Ocu nebeskomu. Kad su ga vidjeli, tužili su ga i bacili u jamu lavsku. Ali oni divlji i strašni lavovi nisu Danijela pojeli niti mu što naškodili.

Drugog je dana kralj došao da pogleda jamu, i gle čuda: Danijel u jami živ i bez rane, a oko njega lavovi mirni kao janjci.

Danijel reče kralju: »Bog je poslao svoga anđela, koji je zatvorio usta lavovima da mi ne naškode.«

Tada je kralj naredio, da izvade Danijela, a unutra bace one zle savjetnike. Još nisu došli ni na dno jame, a lavovi su ih rastrgali i pojeli.

* * *

PAMTI: Neka te ne zadrži kakav strah ili ludi sram, kad treba ići u crkvu, sklapati ruke na molitvu, ili klečati, ili kada treba drugim načinom pokazati da štuješ i ljubiš Boga.

Radije sve izgubiti, trpjeti i umrijeti, nego li Boga uvrijediti!

»Bog spasava one, koji se u njega uzdaju«. Ako im i ne sačuva uvijek tjelesni život, svakako ih nagrađuje vječnim životom i nebeskom slavom.

»Zavapiše pravedni i Gospodin ih usliša, i izbavi ih iz svih nevolja njihovih«;

»Mnoge nevolje podnosi pravednik, ali ga od svih izbavlja Gospodin«. (Ps 33)

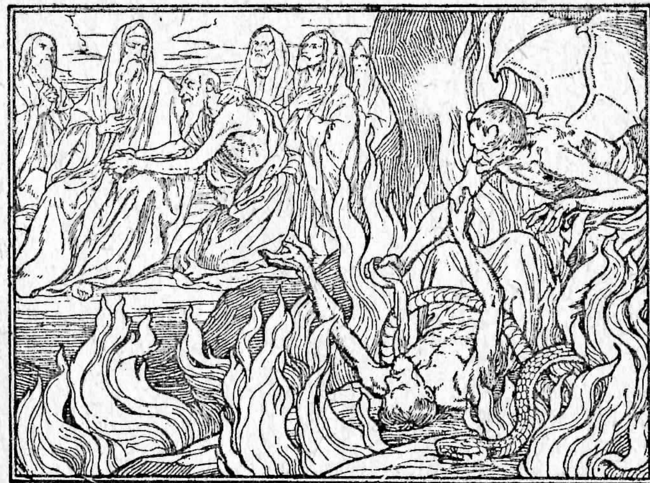

13. Bogataš i prosjak Lazar

Bio je neki bogati čovjek koji je samo jeo i pio i svaki dan se s gostima veselio, a da ništa nije radio ni činio dobra.

Tada je živio i neki siromah po imenu Lazar, koji nije imao što jesti ni obući i bio je pun čirova. On je pošao k vratima onoga bogataša i molio ga za koricu kruha. Ali bogataš mu nije dao ništa. A k siromahu su dolazili psi te mu lizali čirove.

Dogodilo se da je siromah Lazar umro. Njegova je dobra duša pošla na mjesto gdje su bili dobri i sveti ljudi, to jest u »limb«. Ondje je svima bilo dobro, i čekali su dok dođe Spasitelj, da ih povede sa sobom u nebo (u raj nebeski).

Ali je umro i onaj grešni bogataš te je bio bačen u pakao. Ondje je u ognju trpio i zauvijek će trpjeti strašne muke.

1. **Pakao je mjesto gdje grešnici, zauvijek odbačeni od Boga, trpe u vječnom ognju.**
2. **U pakao ide svaki koji umre u smrtnom grijehu.**

Da se netko zauvijek izgubi, dosta je i samo jedan smrtni grijeh.

Što je pakao? (1) – Tko ide u pakao? (2)

NOVI ZAVJET

Dolazak Sina Božjega na zemlju

Prošla su tisućljeća od stvorenja čovjeka i od njegova pada. Narodi su se množili; neki su nestajali i drugi dolazili na njihovo mjesto.

Vjeru u pravoga Boga i njegova obećanja čuvali su Izraelci, Božji »izabrani narod«. Ali posvuda su se gomilali grijesi; a dobri su ljudi uzdisali i vapili s prorocima: **»Rosite nebesa s visine i oblaci neka dažde Pravednika! Neka se otvori zemlja i neka iz nje nikne Spasitelj!«**

Sin Božji, obećani Spasitelj svijeta, ponudio se da dođe k ljudima na zemlju govoreći Ocu: »Paljenice i žrtve za grijeh nisu ti bile ugodne. Evo dolazim da činim tvoju volju, o Bože!«

I evo počinje **povijest našega spasenja,** koje je Bog pripravljao počevši s obećanjem u zemaljskom raju.

14. Navještenje Spasitelja

U Nazaretu je živjela sveta Djevica po imenu Marija. Njezina je duša bila ljepša i od samih anđela. Bila je puna Božje milosti.

Bog je poslao Djevici Mariji anđela Gabrijela. Anđeo je ovako pozdravio Mariju: »ZDRAVO, MILOSTI PUNA! GOSPODIN S TOBOM! BLAGOSLOVLJENA TI MEĐU ŽENAMA!«

Zatim je anđeo rekao Mariji: »Ti ćeš začeti i roditi sina, i daj mu ime Isus. On je Sin Božji«.

Marija je upitala anđela: »Kako će to biti?« Anđeo joj odgovori: »To će biti po Duhu Svetomu«. Tada reče Marija: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj.« Tako je Marija postala majka maloga Isusa, našega Boga i Spasitelja.

Poslije se je anđeo javio u snu svetom Josipu, zaručniku Djevice Marije, te mu je rekao da je Marija po Duhu Svetomu začela Isusa, Sina Božjega, i da će Isus spasiti ljude od grijeha.

* * *

1. Anđeo je navijestio Djevici Mariji da će ona biti majka Isusa Krista, Sina Božjega.

Spomen na taj događaj slavimo na **Blagovijest** (25. ožujka).

2. Isus Krist je druga Božanska osoba, jedinorođeni Sin Božji, koji je sišao za nas s neba na zemlju i postao čovjekom.

Isus je oduvijek Sin Božji, a mi smo postali djeca Božja kad smo na krštenju primili milost posvećujuću.

Kad ujutro, o podne i uvečer zvoni na molitvu, izmoli **»Anđeo Gospodnji«** (ili barem tri zdravomarije). Pomisli tada kako je Sin Božji došao na ovaj svijet, da nas otkupi od grijeha i da nam opet pribavi izgubljenu milost.

(»**Riječ** je tijelom postala« znači da je **druga božanska** osoba postala čovjekom).

U **Adventu** ili Došašću razmišljamo kako su ljudi čekali Spasitelja. Tada se kod **zornica** pjeva:

Poslan bi anđel Gabrijel
od Boga u grad Nazaret
k jednoj poniznoj Djevici,
pravoj Božjoj službenici.

Kako je anđeo Gabrijel pozdravio blaženu Djevicu Mariju?
Što je anđeo navijestio Djevici Mariji? (1)
Tko je Isus Krist? (2)

15. Marijin pohod Elizabeti

Kad je anđeo Gabrijel navijestio Djevici Mariji da će roditi Isusa, rekao joj je i ovo: »I tvoja rođakinja Elizabeta, premda već stara, začela je sina. Pred Bogom nije ništa nemoguće«.

Tada je Marija krenula u judejske gore, gdje je stanovala Elizabeta sa svojim mužem Zaharijom. Kad uđe u kuću, pozdravi Elizabetu. Na taj pozdrav Elizabeta se napuni Duha Svetoga i usklikne: **»Blagoslovljena ti nad svim ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje!** Otkuda meni ta milost da majka moga Gospodina dolazi k meni? Jer evo: Čim je tvoj pozdrav došao do mojih ušiju, od

veselja mi je zaigralo dijete u utrobi. O da! Blažena ti koja si povjerovala da će se ispuniti što ti je rekao Gospodin !«

Marija reče: »Veliča duša moja Gospodina i duh se moj raduje u Bogu, Spasu mome; što pogleda milostivo neznatnu sluškinju svoju. Gle! Odsad će me svi naraštaji zvati blaženom. Jer mi je Svemogući učinio velike stvari Sveto je ime njegovo!«

Marija je ostala s Elizabetom oko tri mjeseca, da joj bude u pomoć. Zatim se vratila svojoj kući u Nazaret.

Elizabeti dođe vrijeme da rodi. I rodi sina. Njezini susjedi i rodbina radovali su se s njom. Oni su htjeli prozvati dijete imenom njegova oca: Zaharija. Ali majka reče da se mora zvati Ivan. Tada otac, koji je već devet mjeseci bio nijem, uzme tablicu i napiše: »Ivan mu je ime!« U tom času Zaharija je opet počeo govoriti. On počne hvaliti Boga i reče: »Blagoslovljen Gospodin Bog Izraelov, jer je pohodio i otkupio narod svoj. A ti, dijete, zvat ćeš se prorok Svevišnjega, jer ćeš ići pred licem Gospodnjim da mu pripraviš puteve.«

* * *

P a m t i. Sada više nije trebalo dugo čekati na Spasitelja. Ivan Krstitelj, sin Zaharije i Elizabete, bio je zadnji prorok; on je morao pripraviti narod da primi Isusa. Zato je Bog već kod Ivanova rođenja činio čudesa i dao mu je posebne milosti.

Blizu je već Gospodin.
Dođite, poklonimo se!

Promisli: Kako možeš ti, po uzoru Majke Božje, pomagati drugima kod kuće, u školi, na ulici . . . ?

16. Isus se rodio u Betlehemu

Majka Božja i njezin zaručnik sveti Josip morali su ići u grad Betlehem. Ondje su prenoćili u jednoj štalici, jer nisu mogli naći mjesta u kućama. U štalici je u ponoći došao na svijet Isus. Marija ga je povila i položila u jasle.

Blizu Betlehema neki su dobri pastiri čuvali ovce. Najedanput je došla među njih velika svjetlost. Prikazao im se anđeo i rekao im da se u štalici rodio

Isus, Spasitelj svijeta. Tada su pastiri veselo potrčali do štalice i pobožno su se poklonili djetetu Isusu.

Na sve to mislimo kada slavimo **Božić.** Tada se ide na **ponoćnicu** i na druge mise te se veselo pjeva:

U sej vrijeme godišta — mir se svijetu naviješta:
Porođenje Djetića — od Djevice Marije.
Od prečiste Djevice — i nebeske kraljice,
anđelske cesarice, — svete Djeve Marije,

Pamti! U drugom i trećem članku vjerovanja kažemo: »(Vjerujem)... **i u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice.**

Isus, Gospodar neba i zemlje, ponizio se radi nas kad je postao čovjekom i rodio se kao maleno i siromašno dijete.

Kad se Isus rodio, anđeli su hvalili Boga i pjevali: **»Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima koji su dobre volje!«** — O kad bi svi ljudi išli za Isusom! Onda bi imali mir s Bogom, i mir bi vladao na svijetu!

1. Sin Božji postao je čovjekom tako da je uzeo dušu i tijelo,kako to imamo i mi ljudi.

Isus je, dakle, **pravi Bog** i **pravi čovjek.**

Isus **kao Bog je oduvijek, a kao čovjek počeo je biti** onda, kad je, po Duhu Svetomu, uzeo tijelo i dušu u blaženoj Djevici Mariji.

2. Majka Isusova je blažena Djevica Marija.

Ona se zove i **Majka Božja** ili **Bogorodica,** jer se je od nje rodio Isus, koji je pravi Bog.

3. Isusov Otac je Bog Otac, to jest prva Božanska osoba.

Isus je imao oduvijek Oca na nebu, a majku je dobio na zemlji kad je postao čovjekom.

4. **Sveti Josip bio je Isusu hranitelj.**
5. **Sin Božji postao je čovjekom:
iz velike ljubavi prema nama,
da bude naš Prijatelj i Brat,
naš Učitelj i Spasitelj,
a mi da postanemo po njemu Božja djeca.**

Evo još nekoje božićne pjesmice:

I. **Radujte se narodi, kad čujete glas,**
da se Isus porodi u blaženi čas.
Svaki narod, čuj, čuj! I Betlemu pristupljuj!
Pođi i ti, narode, k betlehemskom dvoru,
pridruži se klanjajuć anđeoskom koru,
lijepe dare daj, daj, pa mu lijepo zapjevaj!

II. **Veselje ti navješćujem,** puče kršćanski,
jerbo se Kralj u Betlemu rodi nebeski,
još mali u štali, — kog stvorenje svako slavi,
štuje, diči, jer je pravi — on naš Spasitelj i Otkupitelj!

III. **Kirie eleison,** eleison! Isus se rodi u štalici.
Pojte pastiri, tamo se Njemu poklonite!

IV. **Narodi nam** se Kralj nebeski
od Marije, čiste Djevice.
Božiću se stoga veselimo svi,
i slavimo Boga, koj' na zemlji bi!

V. **O pastiri,** čudo novo niste nigda vidjeli ovo:
U jaslicam prostim rodio se Bog,
koji s neba siđe radi puka svog.

Kako je Sin Božji postao čovjekom? (1)
Otkada je Isus? — Gdje se Isus rodio?
Tko je Majka Isusova? (2) — Tko je Isusov Otac? (3)
Što je bio Isusu sveti Josip? (4)
Zašto je Sin Božji postao čovjekom? (5)
Tko je javio pastirima, da se Isus rodio?
Što su pjevali anđeli kad se je Isus rodio?

17. Kako su se Isusu poklonili Mudraci iz Istoka

Na istoku među poganima bili su neki ljudi veoma mudri i mogući koje nazivamo »Sveta tri kralja«. Oni su vidjeli neku čudnovatu zvijezdu. To je bio njima znak, po kojem su razumjeli da se je rodio Spasitelj.

Ti su kraljevi bili veoma dobri i sveti. Zato su pošli da se poklone Isusu. Putovali su mnogo dana dok nisu došli u Betlehem. Zvijezda ih je dovela sve do kuće gdje se nalazio mali Isus. Kad su ga našli, poklonili su mu se i darovali mu zlato, tamjan i miomirisnu pomast.

* * *

Idi rado k Isusu u crkvu! Daj mu i ti jedan lijepi dar: daruj mu svoje čisto srce. Reci mu: **Isuse, tebi za ljubav bit ću dobar i poslušan.**

1. I mi se lako možemo pokloniti Isusu u crkvi, gdje se On nalazi u svetohraništu.

Isus, kao Bog i čovjek, dolazi na oltar u svetoj misi. I kad nije misa, Isus ostaje sakriven u **svetoj Hostiji,** koja se čuva u **svetohraništu.** Pred svetohraništem gori vječno svijetlo.

Pred Isusom prigni desno koljeno do zemlje i tako mu se pokloni. Pozdravi ga ovako:

Neka bude čašćen i hvaljen svaki čas
u presvetom Sakramentu Isus Spas!

Kad u svetoj misi zazvoni na »Svet«, klekni na oba koljena. Zatim kod podizanja pobožno pogledaj svetu Hostiju i duboko se pokloni Isusu, koji se na oltaru prikazuje za nas svomu nebeskomu Ocu.

Blagdan »Svetih Triju Kralja« (6. siječnja) zove se također »Bogojavljenje«. Tada se sjećamo kako su se ona tri mudraca došla pokloniti djetetu Isusu

Mnogi ljudi u poganskim krajevima ne znaju još ni sada za Isusa, Sina Božjega. Zato idu k njima **misionari** da im propovijedaju vjeru u Isusa. Da im pomogneš, budi i ti u »Udruženju **Svetog Djetinjstva«.** Daruj štogod za pogančiće i moli za njih svaki dan jednu zdravomariju i još reci: **»Sveta Marijo, moli za nas i za ubogu pogansku djecu!«**

Tko je došao iz Istoka da se pokloni Isusu?
Kako su doznali mudraci da se rodio Isus?
Gdje se možemo i mi lako pokloniti Isusu? (1)
Pomažeš li i ti da pogani upoznaju Isusa? Kako im možeš pomoći?

18. Isusa prikazuju u hramu

Kad je Isusu bilo četrdeset dana, donijeli su ga Josip i Marija u grad Jeruzalem u hram da ga prikažu Gospodinu Bogu. Ujedno su prinijeli u hramu svoj dar propisan u zakonu: dvije grlice ili dva golubića.

U to vrijeme živio je u Jeruzalemu pobožni starac Šimun. Njemu je Duh Sveti kazao da ne će umrijeti prije nego vidi Spasitelja. Dok su Josip i Marija bili s božanskim Djetetom u hramu, došao je tamo i Šimun te je odmah upoznao toliko očekivanog Spasitelja...

Tada je Šimun uzeo malog Isusa na ruke, zahvalio je Bogu i rekao: »Sad ću mirno umrijeti, jer su moje oči vidjele Spasitelja svijeta«. A Mariji, Majci Isusovoj, reče: »Ti ćeš se mnogo žalostiti, jer će ljudi progoniti Isusa«.

Spomen Isusova prikazanja u hramu slavimo na **Svijećnicu** (2. veljače). Svećenik blagoslivlja na taj dan u crkvi voštane svijeće. Potom idu vjernici sa zapaljenim svijećama u ophodu (procesiji). Svijetlo označuje Isusa. Isus je Svijetlo, koje rasvjetljuje naše duše. (»Hram« znači isto što i »crkva«).

Pamti! Mi smo još sretniji od starca Šimuna, jer možemo primiti Isusa u svoje srce u svetoj Pričesti.

Što znamo o Isusu, kad mu je bilo 40 dana?

19. Sveta obitelj bježi u Egipat

U ono vrijeme vladao je u Jeruzalemu kralj Herod. On je čuo da se u Betlehemu rodio neki novi Kralj, to jest Isus. To je Herodu bilo krivo, pa je u svojoj zloći naumio ubiti Isusa.

Ali prije nego su došli u Betlehem Herodovi ljudi, javio se anđeo Josipu u snu i rekao: »Ustani, uzmi dijete i njegovu Majku pa bježi u Egipat, jer Herod hoće da pogubi dijete«. Josip je odmah ustao pa je s božanskim djetetom i s njegovom Majkom pobjegao daleko u Egipat.

Uto su stigli Herodovi ljudi i pobili svu mušku dječicu do dvije godine u Betlehemu i okolici. I nastao je ondje velik plač radi smrti tolike nevine djece.

Sveta Obitelj ostala je u Egiptu do Herodove smrti. Onda se opet javio anđeo Josipu i rekao mu: »Vrati se u svoju zemlju, jer su umrli oni koji su htjeli ubiti dijete«.

Peta zapovijed Božja glasi: **Ne ubij!** Time Bog zabranjuje naškoditi svomu ili tuđemu tjelesnom životu. Ubistvu je slična **sablazan;** to jest zla riječ ili djelo kojim se drugoga navodi (blazni) na grijeh.

Pamti: Sličan je okrutnom Herodu svaki koji bi te htio navesti na smrtni grijeh i tako činiti da izgubiš Isusa. Čuvaj se sablaznika i moli se Bogu: **»Izbavi nas od zla!«**

Zašto je Sveta Obitelj pobjegla u Egipat?
Tko je sličan okrutnom Herodu?

20. Isus u Nazaretu

Isus je poslije došao sa svojim roditeljima u maleni grad Nazaret i tu je stanovao. Isus je bio ponizan. Uvijek je štovao svoju Majku i svetoga Josipa i od svega srca ih je ljubio i slušao. Sveti Josip je radio i skrbio se za Isusa kao otac. Sveti Josip je Isusov hranitelj. Otac Isusov je sam Bog.

1. Isus, Sin Božji, htio je biti poslušan, da pokaže djeci kako treba slušati roditelje.

On je time pokazao **kako treba vršiti četvrtu zapovijed Božju.**

Predobri Bog se skrbi za djecu po njihovim roditeljima. Otac i majka su djetetu namjesnici Božji. Zato dijete sluša Boga, ako sluša svoje roditelje. I ti si dužan **svoje roditelje štovati, ljubiti i slušati.**

Poslušnost je svetost djece.

Djecu, koja štuju roditelje,
čeka sreća i rajsko veselje.
Kud stariji okom,
dobro dijete skokom.

Treba da poštuješ i slušaš također svoje svećenike, duhovne i svjetovne **poglavare**. U školi zamijenjuju tvoje roditelje učitelji i učiteljice, koje moraš poštivati i slušati. I druge starije ljude valja da mnogo poštuješ.

ISUS RADNIK

Dječak Isus bio je poznat u Nazaretu kao »sin stolara«, a i on je bio radnik do svoje tridesete godine.

Neka te veseli, ako si i ti dijete radnika ili poljodjelca pa ćeš možda raditi žuljevima svojih ruku. Svaki težački rad pred Bogom je častan, pa ga i ljudi trebaju častiti.

Radnik treba da prima poštenu plaću, kojom će hraniti sebe i svoju obitelj. Ali najveću plaću za naš trud dat će svakomu od nas Gospodin Bog u nebu, ako se u misli združimo s Isusom, kada radimo.

2. Treba raditi, jer Bog to hoće, i jer rad koristi tijelu i duši.

Budi **marljiv** u molitvi i u radu kao Isus. Njemu posveti svako jutro sve što ćeš onoga dana činiti. (**... Za te, dragi Isuse, ja ću danas radit sve.«**)

Gdje je živio Isus, kad se vratio iz Egipta? ?
Kakav je bio Isus prema svojoj Majci i svetom Josipu?
Zašto je Isus, Sin Božji, htio biti poslušan? (1)
Što smo i mi dužni činiti svojim roditeljima?
Zašto treba raditi? (2)

21. Dječak Isus ide u hram

Isusovi su roditelji išli svake godine u Jeruzalem za vazmene blagdane. Kad je Isusu bilo dvanaest godina, pošao je i on s njima.

Poslije blagdana vraćali su se kući, a Isus je ostao u Jeruzalemu. Marija i Josip nisu to znali, jer su mislili da ide u društvu sa drugom djecom ili rodbinom. Išli su dan hoda i počeli ga tražiti među rođacima i znancima. Ali ga nisu našli, pa su se vratili u Jeruzalem da ga tamo traže. **Našli su ga poslije tri dana u hramu.** Sjedio je među učiteljima te ih slušao i pitao. Svi su se čudili kako Isus mudro pita i odgovara.

Tada mu reče majka: »Sinko, što si nam učinio tako? Evo otac tvoj i ja žalosni smo te tražili«. A Isus odgovori: »Zašto ste me tražili? Zar niste znali da ja moram biti u onom što je Oca moga?«

Isus se je povratio sa svojim roditeljima u Nazaret, gdje je stanovao sve do svoje tridesete godine.

1. **Isus je išao u hram, da nam pokaže kako trebamo i mi rado ići u crkvu, ondje se pobožno vladati i Bogu se moliti.**
2. **U crkvu moramo ići u nedjelje i u sve zapovijedane blagdane, da prisustvujemo svetoj misi i slušamo riječ Božju.**

Pamti! Tebi možda nije crkva tako daleko; pa zato je možeš i često pohađati. Znaj da je crkva kuća Božja i stan Isusov. Budi dakle u crkvi uvijek miran (-na), pristojan (-na) i pobožan (-na), da razveseliš tako Gospodara crkve, koji se nalazi u presvetom Oltarskom sakramentu.

Na prvu nedjelju po Bogojavljenju slavimo **blagdan Svete Obitelji.**

Radosna otajstva krunice

Ta nas otajstva sjećaju na pet događaja iz Isusova djetinjstva. Kod svake desetke u krunici Majke Božje (ružaru) razmatraju se pojedina otajstva (a mogu se i umetnuti u svaku Zdravomariju) ovim redom:

1. (Isus) Koga si, Djevice, po Duhu Svetom začela.
2. Koga si, Djevice, Elizabeti u pohode nosila.
3. Koga si, Djevice, rodila.
4. Koga si, Djevice, u hramu prikazala.
5. Koga si, Djevice, u hramu našla.

MOLITVA DJEČAKU ISUSU

Preljubezni Isuse! Ti si, kao dječak u Nazaretu, dao primjer dječacima i djevojčicama, kako treba ljubiti roditelje, štovati starije i slušati poglavare. Molim te dakle ponizno: daj da nasljedujem tebe u tim i drugim krepostima, pa da rastem, kako u dobi, tako i u milosti i ljubavi prema tebi — koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Što znamo o Isusu kad mu je bilo 12 godina?
Zašto je Isus išao u hram? (1)
U koje dane moramo ići u crkvu? (2)

22. Ivan Krstitelj krsti Isusa

U okolici rijeke Jordana živio je sveti Ivan Krstitelj, sin Zaharije i Elizabete. On je kao mladić otišao u pustinju i ondje je mnogo molio i činio pokoru. Nosio je priprosto odijelo i hranio se siromašno, a nije pio vina ni opojna pića.

Bog je Ivana pozvao da pripravi narod za Isusov dolazak. Ivan je počeo propovijedati: **»Pokoru činite, jer je blizu kraljevstvo nebesko«.** Mnogi su ljudi dolazili k svetom Ivanu i priznavali svoje grijehe, a Ivan ih je krstio u rijeci Jordanu. To nije bio sakramenat, nego znak pokore.

Kad je bilo Isusu trideset godina, došao je i on k Ivanu da ga krsti. Ivan mu reče: »Treba da ti mene krstiš, a ne ja tebe«. Isus mu odgovori: »Pusti sada. Treba da u svemu vršimo Božju volju«. Tada je Ivan krstio Isusa.

Dok je Isus izlazio iz vode, otvorilo se je nebo, i sišao je nad Isusa **Duh Sveti** vidljivo u slici goluba. I čuo se glas nebeskoga Oca: »**Ovo je Sin moj ljubljeni, koji je po mojoj volji**«.

Potom je Isus pošao u pustinju. Ondje je postio četrdeset dana i četrdeset noći.

Isus nije trebao krštenja ni pokore za grijehe, jer nije imao grijeha. Ali je htio nama dati primjer poniznosti.

PRESVETO TROJSTVO

1. **Kod Isusova krštenja objavile su se sve tri Božanske osobe: Otac, Sin i Duh Sveti.**
2. **Svaka Božanska osoba je pravi Bog: Otac je Bog Sin je Bog, i Duh Sveti je Bog.**

Tri božanske osobe su **jednake jedna drugoj.** Sve su tri Osobe oduvijek; sve su jednako moguće, dobre i savršene.

3. **Sve su tri Božanske osobe samo jedan Bog.**
4. **Tri Božanske osobe zovu se jednim imenom: Presveto Trojstvo.**

Na prvu nedjelju poslije Duhova slavimo blagdan **presvetog Trojstva.**

5. **Druga Božanska osoba, to jest Sin Božji postao je čovjekom.**

Pamti! Kad izgovaraš imena triju Božanskih osoba, sjeti se da te je Bog Otac **stvorio**, Bog Sin **otkupio**, a Bog Duh Sveti **posvetio.** Križaj se često, ali **izgovaraj** ta sveta imena **pobožno!** Pazi da ničim ne **pogrdiš** presveto ime Božje ili druga sveta imena, jer to **zabranjuje druga zapovijed Božja.**

U **Litanijama** molimo:

Oče nebeski, Bože — **smiluj nam se!**
Sine, Otkupitelju svijeta, Bože — smiluj nam se!
Duše Sveti, Bože — smiluj nam se!
Sveto Trojstvo, jedan Bože — smiluj nam se!

Ima li više nego jedan Bog? Koliko je osoba u Bogu? (Vidi kod štiva 3. rečenicu 6.)
Tko se objavio kod Isusova krštenja? (1)
Je li svaka Božanska osoba pravi Bog? (2)
Jesu li sve tri Božanske osobe samo jedan Bog? (3)
Kako se tri Božanske osobe zovu jednim imenom? (4)
Koja je Božanska osoba postala čovjekom? (5)

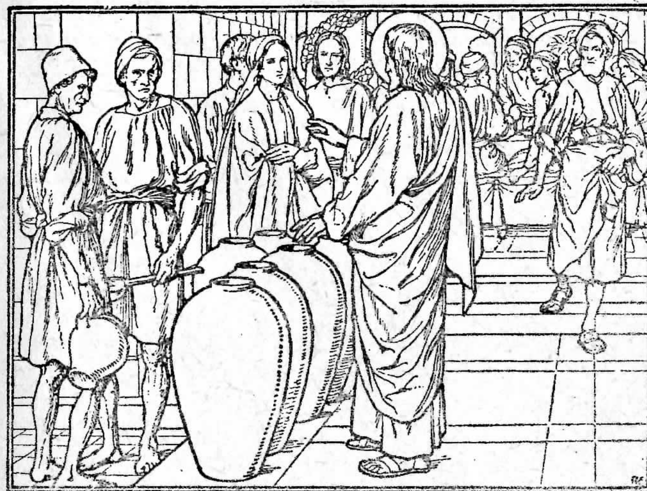
23. Svećenik krsti dijete

Tako si, drago dijete, bilo i ti kršteno. Svećenik ti je polio glavu svetom vodom i ujedno rekao: »Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga«. Tada je došao Duh Sveti pa je oprao i posvetio tvoju dušu, da bude čista i lijepa kao u anđela. Bog te je uzeo za svoje dijete.

Od onoga časa nastanio se u tvojoj duši sam Duh Sveti, a s njim i Bog Otac i Isus kao Bog. Tako je tvoja duša primila od Boga »milost posvećujuću«.

Očuvaj svoju dušu uvijek čistu i lijepu! Reci Bogu: Radije umrijeti nego sagriješiti!

Kako si bio kršten? Od čega ti se očistila duša na svetom krštenju? Koju si milost dobio(la) na krštenju? Tko se nastanio tada u tvojoj duši?

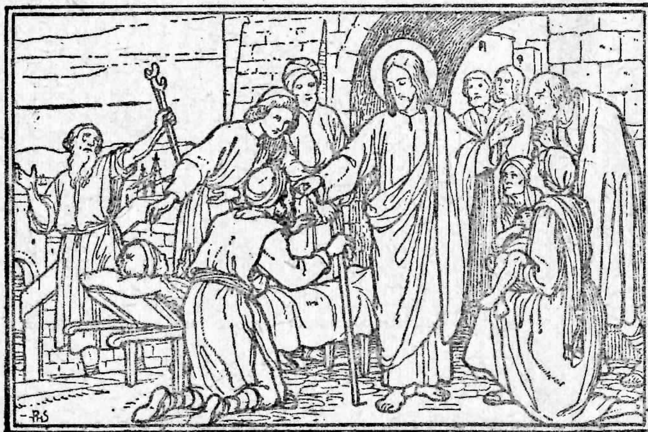
24. Isus pretvara vodu u vino

U Kani Galilejskoj su neki zaručnici sklopili ženidbu, i bila je svadba. Ondje je bila Isusova majka. I Isus i njegovi učenici bili su pozvani na svadbu. Kad je nestalo vina, reče Isusova majka njemu: »Nemaju više vina.« A slugama reče: »Učinite što vam kaže!«

A bilo je ondje šest kamenih posuda za vodu. Isus reče slugama: »Napunite posude vodom!« I napunili su ih do vrha. Tada im reče: »Zagrabite sad od toga i nosite ravnatelju stola.« Oni su odnijeli. Ravnatelj stola okusi i vidi da je to dobro vino. On nije znao otkuda je to bilo. Zato reče mladoženji: »Ti si čuvao dobro vino sve do sada!«

To je bilo prvo Isusovo čudo. Isus je činio i još mnoga druga velika čudesa. Time je Isus pokazao, da je on i Bog, a ne samo čovjek.

Moli ovako: Isuse, ja vjerujem u te. Ti si Krist Sin Boga živoga!

25. Isus ozdravlja bolesnike

Mnogi su bolesnici dolazili k Isusu i molili ga da ih ozdravi. Isus je samo ruke stavljao na njih ili kazao jednu riječ, i odmah su bili zdravi. Nekoji su bili slijepi, pa je Isus učinio da su odmah progledali. Nekima su bile i noge i ruke kao mrtve, tako da se nisu mogli ni maknuti. Isus je rekao da ustanu, i odmah su skočili na noge zdravi.

Tako je predobri Isus pomagao bolesnicima. A ljudi, kad su vidjeli sve što može učiniti Isus, počeli su u njega vjerovati i mnogi su išli za njim.

Kako je Isus ozdravljao bolesnike?

26. Isus propovijeda

Isus je učio ljude. On im je pripovijedao o dragomu Bogu i o lijepom nebu. Kazivao im je, kako moraju biti svi dobri, da dođu u nebo.

Od onih, koji su pošli za Isusom, izabrao je Isus dvanaest apostola. Apostoli su poslije učili druge ono što je njih učio Isus. Apostoli su bili prvi biskupi i svećenici.

Kad je Isus počeo javno učiti, imao je oko trideset godina. — Isus je ljude javno učio tri godine. — Nauka Isusova zove se **Evanđelje** ili **riječ Božja.**

1. Isus je učio sve ono što treba vjerovati i činiti da se spasimo.

I sada uče biskupi i svećenici Isusov nauk, kad propovijedaju, ili tumače kršćanski nauk, ili pišu o tome knjige. Oni mogu naći i druge da im pomažu predavati

kršćanski nauk djeci. Osobito su to dužni činiti roditelji, pa i starija braća ili sestre manjoj djeci.

Idi veselo u crkvu na **kršćanski nauk!** Slušaj svećenike, jer te oni vode k dragomu Bogu.

Pamti ove Isusove riječi:

»Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenoga Sina, da ne pogine ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima vječni život.« (Iv 3)

»Novu vam zapovijed dajem: Ljubite jedan drugoga! Kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedan drugoga. Ako imadnete ljubavi jedan prema drugomu, po tomu će svi spoznati da ste moji učenici«. (Iv 13)

»Ljubite svoje neprijatelje, činite dobro onima koji vas mrze i molite se za one koji vas progone i kleveću, da budete sinovi svoga nebeskoga Oca, koji daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednima i nepravednima«. (Mat 5)

Što je učio Isus? (1) – Tko nas sada uči Isusov nauk? Kako ćeš pomagati drugima u učenju kršćanskoga nauka? ?
Što kaže Isus o Božjoj ljubavi prema ljudima?
Što kaže o našoj ljubavi prema drugima?...

27. Isus zapovijeda vjetru i moru

Jednoga dana vozio se Isus preko mora u lađi. S njim su bili i apostoli. Dok su plovili po moru, zaspao je Isus, jer je bio umoran.

Najedanput se digao silan vjetar. More se uznemirilo. Nastali su veliki valovi. Lađica je počela skakati i grabiti vodu. Tada su se apostoli preplašili pa su probudili Isusa i molili su ga: »Pomozi, Gospodine, jer ćemo se utopiti!« Isus im reče, neka se ne straše, jer je On s

njima. Zatim ustane i poviče: »Vjetre, utihni! More, umiri se!« I odmah je vjetar utihnuo i more se umirilo. Nato su se ljudi čudili govoreći jedan drugomu: »Tko je ovaj da zapovijeda vjetru i valovima, i slušaju ga?«

Isus je bio umoran i spavao je u lađi; po tome se vidi da je on pravi **čovjek.** Isusa su slušali vjetar i more kao svoga Gospodara i Boga; po tomu se pozna da je on pravi **Bog.**

Kad su učenici Ivana Krstitelja pitali Isusa, da li je on obećani Spasitelj, odgovori im Isus: »Idite i javite Ivanu što čujete i vidite: **Sljepi** gledaju, **hromi** hodaju, **gubavi** se čiste, **gluhi** čuju, **mrtvi** ustaju, siromašnima se propovijeda evanđelje«.

1. **Isus je činio svakovrsna čudesa: pretvorio je vodu u vino, utišao je oluju na moru, ozdravljao bolesne i oživljavao mrtve.**

2. Isus je činio čudesa zato da bi ljudi spoznali da je On pravi Sin Božji.
3. O Isusu Kristu vjerujemo da je on pravi Bog i pravi čovjek.

Zapamti! Isus je činio čudesa i zato da **pomogne ljudima** u njihovim nevoljama. I nas će Isus pomoći u nevoljama. Samo treba da mu se pobožno molimo i čvrsto se u njega ufamo. Kad nas stigne kakva nesreća, treba da smo ustrpljivi, a ne da se odviše žalostimo i uznemirujemo, jer Bog bdije nad nama. »Bog obraća sve na dobro onima koji ga ljube«.

Nemoj se strašiti kad je Isus s tobom!

* * *

Sveta nas Crkva uči moliti ovako:

Bože, u pomoć mi priteci — Gospodine, pohiti da mi pomogneš !
Spasi sluge svoje — Bože moj, koji se ufaju u te.
Budi nam, Gospodine, jaka tvrđa — protiv neprijatelja!
Od svakog zla — oslobodi nas, Gospodine!
Od kuge, glada i rata — oslobodi nas, Gospodine!
Od smrti vječne — oslobodi nas, Gospodine!

Kaži nekoja čudesa što ih je učinio Isus? (1)
Zašto je Isus činio čudesa? (2)
Što vjerujemo o Isusu? (3)

28. Isus oživljava mrtve

U Kafarnaumu je umrla dvanaestogodišnja djevojčica. Njezin otac Jair pošao je k Isusu i zamolio ga da dođe u njegovu kuću i oživi kćer. Isus je došao, primio djevojčicu za ruku i rekao joj: »Djevojko, ustani!« Tada je djevojka oživjela i ustala.

Isus je oživio i neke druge mrtvace. Tako su u **Naimu** nosili na groblje mrtvoga **mladića,** koji je bio jedinac sin majke udovice. Isus reče mrtvacu neka ustane; i mladić je ustao živ.

U **Betaniji** je umro **Lazar,** koji je bio pokopan već četiri dana. Isus pođe na grob, zapovjedi da se odvali kamen pa poviče: »Lazare, izađi van!« Tada je Lazar uskrsnuo i izašao iz groba. Bio je još povezan i zamotan u platno. Isus tada reče ljudima: »Razvežite ga i pustite da ide«.

Isusova čudesa vidjeli su mnogi ljudi, pa su vjerovali u njega.

* * *

Pred Isusom su svi mrtvaci kao da spavaju. Na koncu svijeta On će sve opet probuditi na novi život. Zato kažemo u vjerovanju: (Vjerujem. u . .) **uskrsnuće tijela.**

Razmisli:

1) Tko može dušu opet vratiti u tijelo mrtvog čovjeka? – Tko je Gospodar života i smrti?
2) Što je Isus dokazao kad je oživio mrtve? (Što je dokazao o sebi? Što o nama?...)
3) Je li sve svršeno kad čovjek umre? – Zašto molimo za pokojnike i kažemo: „Svjetlost vječna svijetlila im"?...

Molitva: *Isuse, tebi živim! Isuse, tebi umirem! Isuse, tvoj sam živ i mrtav!*

29. Isus oprašta velikoj grešnici

Neka je žena bila vrlo zla. Ali poslije joj je bilo žao, što je zla, i željela je da joj Bog oprosti grijehe. Ona je doznala da je Isus u nekoj kući na objedu, pa je pošla unutra, bacila se pred noge Isusove i stala je gorko plakati.

Isus je vidio u njezino srce te je znao, da se je pokajala. Rekao joj je: »Opraštaju ti se grijesi«. Tako se ona žena izbavila od grijeha. Ona više nije griješila, nego je postala jako dobra i sveta. Ta pokornica je sveta Marija Magdalena.

Duša one grešnice bila je mrtva, pa ju je Isus oživio. To je bilo još veće djelo nego kad je oživio mrtvace.

1. Isus je mogao opraštati grijehe, jer je on Sin Božji.

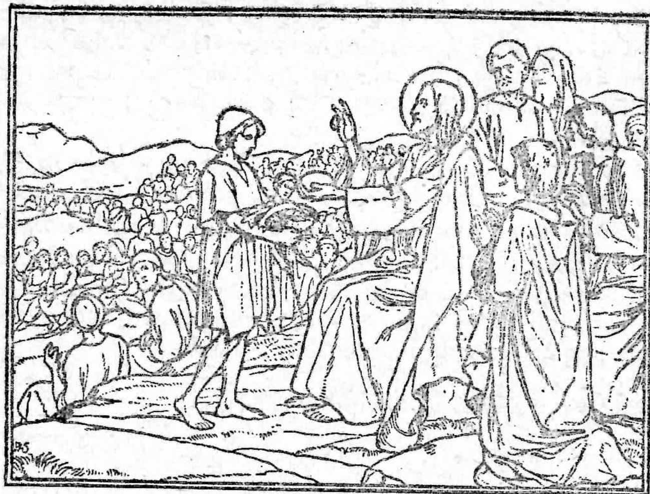
Da li si i ti učinio kakovo zlo? Moli Isusa, da ti oprosti. Obećaj mu, da ne ćeš biti više zločest. Ako se kaješ te ponovno ljubiš Isusa, on će i tebe očistiti od grijeha. pa će tvoja duša biti opet čista i lijepa.

Zašto je Isus mogao opraštati grijehe? (1)

30. Isus je nasitio na čudnovati način veliko mnoštvo ljudi

Jednom je pošlo za Isusom u pustinju vrlo mnogo naroda. Isus je vidio da su gladni, jer su došli izdaleka za njim, a sa sobom nisu donijeli hrane. Da se nahrane bilo bi trebalo više od pet velikih vozova punih kruha. Ondje je imao neki dječak samo pet hljebova i dvije ribe.

Isus je uzeo tih pet hljebova u ruke, blagoslovio ih i razlomio, te ih dao apostolima da razdijele ljudima. Apostoli su počeli dijeliti, ali što su više dijelili, to je više kruha ostajalo u košarama. Tako je Isus razmnožio i one dvije ribe. Svi su se ljudi nasitili, i još im je mnogo ostalo. Nato je Isus naredio da apostoli skupe komade što su preostali, i od toga su još napunili dvanaest košara.

Isusu je to bilo lako učiniti, jer je on Bog, koji sve može. Bog daje da u polju pšenica i drugo žito niče i raste. Od malo zrna učini Bog mnogo, pa tako dobivamo **svagdanji kruh.** Bog nam daje sve što nam treba za tijelo i za dušu.

Bez kiše, bez sunca osta njiva gola;
a i naši trudi ostat će zaludi,
ako nema sreće, Božjeg blagoslova.

Prije i poslije jela prekriži se i moli:

(Prije): **Blagoslovi, Isuse,**
nas i tvoje darove. — Oče naš . . .
(Poslije): **Tvoja ruka hranu dala;**
moj Isuse, tebi hvala! —
Zdravo Marijo . . .

Naš nebeski Otac daje hranu i odijelo pticama, što lete po zraku. One ne siju niti žanju, a ipak imaju sve što im treba. Ljiljani u polju imaju od Boga krasno odijelo. Bog se brine za životinje i za najmanju travu u polju, koja danas jest, a sutra se baca u oganj. Koliko će se dakle više skrbiti Bog za nas svoju djecu! Ali treba da i mi Njega ljubimo te se u njega uzdamo.

1. **Bog se skrbi i za nas: od njega nam je život i zdravlje, hrana i piće i svako dobro za dušu i za tijelo.**
2. **Bog nam daje toliko dobra, jer je naš predobri Otac.**
3. **Kad je Bog naš predobri Otac, treba da smo mi njegova dobra djeca te da ga u svemu slušamo i da ga nada sve ljubimo.**

Boga ljubimo **nada sve,** ako ga ljubimo više nego sve drugo na svijetu te smo pripravni sve prije izgubiti, negoli grijehom uvrijediti Boga.

Kršćanski su **mučenici** ljubili Boga pa su iz ljubavi prema njemu trpjeli i najteže muke; radije su umirali, nego prekršili Božje zapovijedi.

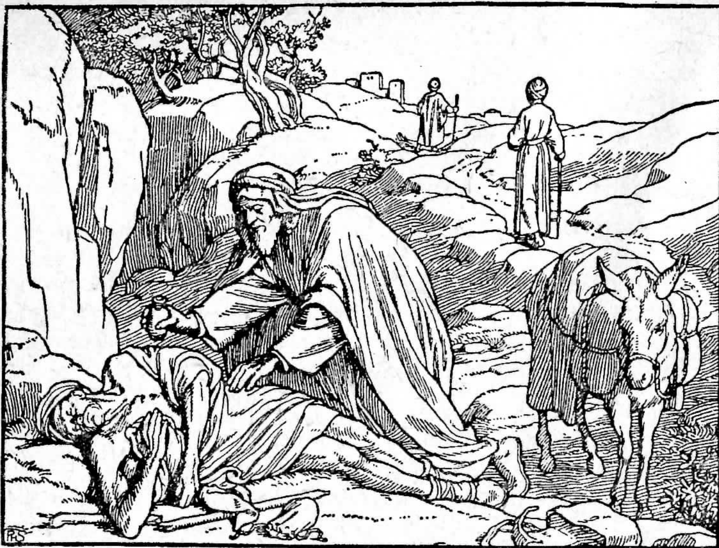
Moli često i pobožno čine vjere, ufanja i ljubavi.

Skrbi li se Bog i za nas? (1)
Zašto nam daje Bog toliko dobra? (2)
Kakvi treba da smo mi Bogu, kad je on naš predobri Otac? (3)
(Kako treba da ljubimo Boga? Kada ljubimo Boga nada sve?)

31. Priča o milosrdnom Samaritancu

Neki je čovjek išao iz Jeruzalema u drugi grad. Putem su ga napali razbojnici, izranili ga i opljačkali; i svukli ga i ostavili na pola mrtva.

Poslije je prolazio onuda nek tuđinac, Samaritanac. Kad je vidio ranjenika, bilo mu ga je žao, pa pristupi, opere mu rane i zavije ih. Zatim ga postavi na svoje

magare i odvede u gostionicu. Ondje je platio za njega sve što se potrošilo, dok nije ozdravio.

To je pripovijedao sam Isus, koji je zatim kazao da slično moramo i mi pomoći, koliko možemo, svakoga čovjeka koji je u potrebi. Isus je kazao: **»Sve, što hoćete da vama čine ljudi, činite i vi njima«.**

* * *

Treba da ljubimo sve ljude, jer su svi djeca jednoga Oca nebeskoga i naša braća po Bogu.

1. Mi smo dužni ljubiti bližnjega kao sami sebe.

2. Naš bližnji je svaki čovjek, bio nam prijatelj ili neprijatelj.

Isus hoće da želimo dobro i onima koji nam čine zlo. Jedan drugomu moramo oprostiti. Zato molimo: **I otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim.**

Zašto treba da ljubimo sve ljude?
Kako treba da ljubimo bližnjega? (1)
Tko je naš bližnji? (2)

32. Isus uči moliti

Apostoli su rekli Isusu: »Gospodine, nauči nas moliti!« Tada ih je Isus naučio moliti »Oče naš«. To je najljepša molitva, jer nas ju je naučio sam Gospodin Bog.

1. Kad molimo, razgovaramo s Bogom.

2. Kad molimo, treba misliti na ono što molimo, a čuvati se drugih misli. Tada molimo pobožno.

3. Bogu se molimo zato da ga slavimo, ili da mu zahvaljujemo, ili da od njega što prosimo.

Isus je obećao da će uslišati svakoga koji pobožno moli. »Molite, i dat će vam se; tražite, i naći ćete; kucajte, i otvorit će vam se«.

Kada moliš, budi miran, nemoj se igrati ni gledati naokolo. Moli sabrano, polagano i pobožno. Misli na dragoga Isusa kako je on molio.

Pamti: »Oče naš« je molitva djece Božje. Bog je dobri Otac svim ljudima. Zato mi, ako ljubimo Boga, radi njega ćemo ljubiti i sve ljude. Svi su nam po Bogu braća. Molimo i pomozimo da bi svi imali sreću spoznati zajedničkog nebeskog Oca i njegova Sina Isusa Krista, Spasitelja svijeta.

S kim razgovaramo kad molimo? (1)
Na što treba misliti kad molimo? (2)
Zašto se Bogu molimo? (3)
Čija je molitva „Oče naš"?...

33. Isus prijatelj malenih

Mnoge su majke donosile Isusu svoju djecu, da stavi na njih ruke i da ih blagoslovi.

Apostolima je bilo žao da smetaju Isusa, pa nisu htjeli djecu pustiti k njemu. Ali Isus im reče: »Pustite djecu neka dolaze k meni, i ne branite im, jer je takovih kraljevstvo Božje. Zaista vam kažem: Tko ne primi kraljevstva Božjega kao dijete, ne će ući u njega.«

1. Isus je pokazao da ljubi osobito djecu time što je stavljao na njih ruke i blagoslivljao ih.
2. Isus je blagoslivljao djecu zato da ih očuva od grijeha i drugoga zla.
3. Isusov blagoslov možemo i mi dobiti kod svete mise i kod »večernje« ili »blagoslova«.

Djeca, koja su pred svetohraništem u crkvi mirna i pobožna, dobivaju od Isusa mnogo pomoći i milosti.

Isus voli osobito dobru djecu, jer im je srce čisto. On voli i tebe te želi doći i u tvoje srce u svetoj Pričesti. Imaj uvijek srce čisto i lijepo za dragoga Isusa.

MOLITVA ISUSU PRIJATELJU DJECE

O predobri naš prijatelju Isuse, koji si kazao: »Pustite djecu da dolaze k meni!« blagoslovi nas i svu djecu. Daj nam da tebe svaki dan više poznamo i ljubimo.

Blagoslovi naše roditelje. Čuvaj i pomaži svećenike, koji nas vode k tebi.

Majko Božja, moli za nas, da budemo vrijedni često i dostojno primati u svetoj pričesti tvoga božanskoga Sina Isusa.

Koga je Isus osobito volio?
Kako je Isus pokazao da ljubi osobito djecu? (1)
Zašto je Isus blagoslivljao djecu? (2)
Gdje možemo i mi dobiti Isusov blagoslov? (3)

34. Izgubljeni sin

Isus je pripovijedao o nekom zločestom sinu ovo.

Neki otac imao je dva sina. Mlađi od njih reče ocu da mu dade njegov dio, jer da ne će više ostati kod kuće. Taj sin nije htio slušati svoga oca pa je otišao od njega u daleku zemlju. Tako je on teško ražalostio i uvrijedio svoga dobroga oca.

Zločesti sin daleko od oca živio je u grijehu i sve je potrošio sa zlim drugovima. Napokon nije mu ostalo ništa, a uto zavlada glad. On je morao postati sluga kod nekoga škrtoga gospodara i pasao je svinje. I želio se je najesti mahunama što su jele svinje; ali mu ni toga nisu dali. On, sin bogatoga i plemenitoga oca, zapao je u takovu sramotu i nevolju!

U toj nesreći **razmišljao** je kako je napustio i ožalostio predobroga oca. Zato se iskreno pokajao. Napokon je **odlučio da će se** vratiti k svomu ocu i zamoliti ga da ga uzme k sebi kao jednoga od zadnjih slugu.

Kad se sin vraćao kući, ugledao ga otac izdaleka. Bilo mu ga je žao, pa mu potrči ususret, zagrli ga i poljubi. A sin reče: **»Oče, sagriješio sam Bogu i tebi; nisam više vrijedan da se zovem tvoj sin«.** Otac ga odvede u kuću, preobuče ga u najljepše haljine i pripravi mu objed kao pir, te pozove svoje prijatelje da se goste i vesele. Otac reče: **»Ovaj moj sin bio je mrtav i oživio je, bio je izgubljen i našao se.«**

Tako mu je njegov dobri i **milosrdni otac** sve oprostio i uzeo ga opet za sina.

Pouka: Tako i naš **nebeski Otac** rado **oprašta grešniku,** koji se kaje za grijehe i obrati se k njemu. Zato treba da grešnik učini kao izgubljeni sin:

1. Izgubljeni sin je razmišljao, što je sagriješio: **ispitivao je svoju savjest.** — 2. Bilo mu je jako žao, što je

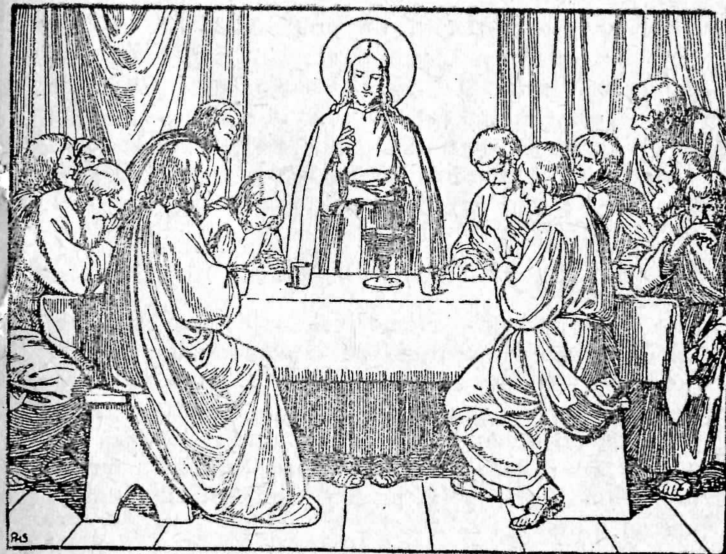

sagriješio: **pokajao se je.** 3. Ujedno je **tvrdo odlučio,** da će se vratiti k svojemu ocu i popraviti se. To je **odluka.** — 4. Napokon je pošao pred oca i samoga sebe je optužio: **ispovijedio se je.** — 5. Bio je pripravan činiti pokoru (ostati kod oca kao zadnji sluga) pa je tako svomu ocu **zadovoljio za grijeh.**

35. Posljednja večera

Na Veliki četvrtak, posljednji dan prije svoje smrti, blagovao je Isus s apostolima posljednju večeru.

Tada je uzeo Isus u ruke kruh i rekao je: »Uzmite i jedite: ovo je Tijelo moje.« I odmah se je onaj kruh pretvorio u Isusovo Tijelo. Zatim je Isus uzeo kalež s

vinom i rekao je: »Uzmite i pijte: ovo je Krv moja«. I odmah se vino pretvorilo u Isusovu Krv.

Isus je dao jesti apostolima svoje Tijelo i dao im je piti svoju svetu Krv. Kad su apostoli gledali i okusili sveto Tijelo i svetu Krv, činilo im se da je ono još kruh i vino. Ali oni su ipak znali da primaju u svoje srce samoga Isusa, sakrivena pod prilikama kruha i vina.

Kruh nebeski

Tako je Isus na posljednjoj večeri dao apostolima onaj **kruh nebeski**, što ga je bio obećao već onda kad je na čudnovati način nahranio ljude u pustinji. Tada je Isus rekao:

»Nastojte sebi pribaviti ne propadljivu hranu, već hranu koja ostaje za **vječni život**... Ja sam živi kruh koji je sišao s neba. Tko jede od ovoga kruha, živjet će uvijeke. Kruh, koji ću ja dati za život svijeta, jest moje tijelo... **Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima vječni život. I ja ću ga uskrsnuti u posljednji dan.** Tijelo je moje pravo jelo i krv je moja pravo piće. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni, i ja u njemu. Kao što ja živim od Oca, tako će i onaj, koji mene jede, živjeti od mene.«

Nije dakle dosta da jedemo svagdanji **zemaljski kruh**. Njime hranimo svoje tijelo da ostanemo živi za ovaj svijet. Ali na svetom krštenju je naša duša počela živjeti i za drugi svijet, za nebo, kad je primila milost posvećujuću. Da taj **nebeski vječni život u nama** ostane, moramo ga jačati. Zato moramo hraniti svoju dušu **nebeskim kruhom.** Taj nebeski kruh je sam živi Isus, kojega primamo u svetoj Pričesti.

Kad nam je duša u milosti posvećujućoj, onda je već Isus-Bog u nama. Ali da ostane On u nama, i mi u Njemu, moramo primati i njegovo presveto Tijelo i Krv kao »kruh nebeski«.

1. Kad je Isus rekao nad kruhom: »Ovo je tijelo moje«, a nad vinom: »Ovo je krv moja«, od kruha je postalo pravo tijelo Isusovo, a od vina prava krv njegova.

To je bila **prva pretvorba i prva sveta misa.** Poslije tih riječi Isusovih ostale su od kruha i vina još samo **prilike** kruha i vina, to jest sve ono što od kruha i vina vidimo i osjećamo kao: oblik, boja, okus, miris, težina.

2. Na posljednjoj večeri dao je Isus apostolima vlast da i oni pretvaraju kruh i vino u tijelo i krv njegovu.

Tu vlast im je dao, kad im je rekao: »To činite na moju uspomenu«.

Tako je Isus postavio apostole za svoje prve svećenike. Naredio im je da i oni pretvaraju kruh i vino u njegovo tijelo i krv, kako je On učinio na posljednjoj večeri. Apostoli su to činili u **svetoj misi.**

Da bi mogli svi kršćani do konca svijeta imati svetu misu i hraniti svoje duše svetom Pričešću, apostoli su i neke druge posvetili za **svećenike,** a neke od tih zaredili su kao biskupe.

3. Vlast pretvarati kruh i vino u tijelo i krv Isusovu predali su apostoli biskupima i svećenicima.

4. Svećenici pretvaraju kruh i vino u tijelo i krv Isusovu u svetoj misi.

To biva kod **pretvorbe** na **oltaru** prije **podizanja.** Budući da tako dolazi Isus na oltar te ostaje ondje pod prilikom kruha i vina, zato se ta najsvetija tajna kršćanske vjere zove presveti **Oltarski Sakramenat.**

5. Presveti Oltarski Sakramenat je pravo tijelo i prava krv Isusa Krista pod prilikama kruha i vina.

Isus je naredio taj presveti sakramenat na **Veliki četvrtak.** Radi uspomene i zahvale za taj božanski dar imamo još i blagdan **Tijelovo.**

Taj sveti sakramenat zove se još ovako: **Euharistija, sveta Hostija, Pričest, presveto Tijelo, sveta Popudbina** itd.

6. Isus je ustanovio presveti Oltarski Sakramenat:

1) Zato da se u svetoj misi žrtvuje za nas;

2) da se u svetoj Pričesti daje našoj duši za hranu;

3) da bude uvijek među nama kao Bog i čovjek.

Isus je Sin Božji, pravi Bog i pravi čovjek. Zato ima uza svoju Božju narav također tijelo i dušu kao mi. Isus je s tijelom i s dušom bio u betlehemskim jaslicama, kad se rodio; bio je na križu, kad je umro; i poslije je s tijelom i s dušom uskrsnuo i uzašao na nebo. Sada je s tijelom i s dušom na nebu, gdje ga blaženo gledaju anđeli i sveci.

Isus može i sa svojm tijelom bivati na mnogim mjestima. Njegovo tijelo nije samo na nebu, nego i kod nas u presvetom Oltarskom Sakramentu. **Isus u svetoj misi silazi na oltar i ostaje među nama u svetohraništu** (ili »tabernakulu«).

Što je postalo od kruha i vina kad je Isus rekao: „Ovo je tijelo moje", „Ovo je krv moja"? (1)
Koju je vlast dao Isus Apostolima na posljednjoj večeri? (2)
Komu su apostoli predali vlast pretvarati kruh i vino u tijelo i krv Isusovu? (3)
Gdje pretvaraju svećenici kruh i vino u tijelo i krv Isusovu? (4)
Što je presveti Oltarski Sakramenat? (5)
Zašto je Isus ustanovio presveti Oltarski Sakramenat? (6)

36. Sveta Misa

A) ŠTO TREBA ZNATI O SVETOJ MISI

a) Božja obitelj oko zajedničkog stola

Isus je u priči govorio o nekoj velikoj večeri i gozbi Božje djece sa svojim nebeskim Ocem. Ta će se vesela gozba potpuno ostvariti u nebu. Ali zato treba se već sada na zemlji sakupljati oko **zajedničkog stola** gdje nam se sprema i daje nebeska hrana za naš vječni život.

To biva kod svete mise. Tu nije samo slika nebeske gozbe, nego je prava gozba kod **koje jedemo i pijemo,** i to nebesku hranu i piće: tijelo i krv našega Gospodina pod prilikama kruha i vina.

Izraelci, kad su prikazivali Bogu žrtve, obično su svi zajedno i jeli od iste žrtve. Tako su osjećali kao da je Gospodin Bog s njima na gozbi. Bog nije htio da ga se narod straši, kao kad je uz tutnjavu gromova proglasio zapovijedi kod gore Sinaja, nego je više htio da osjećaju njegovu očinsku dobrotu i milosrđe.

Kad je narod blagovao **vazmeno janje,** morao je nadasve osjećati zahvalnost prema Bogu, što ih je izbavio od ropstva. Ujedno, dok su krijepili tijelo, morali su molitvom tražiti i duhovnu hranu, milost Božju. Slično su trebali misliti i kad su se sjećali **mane** koju su njihovi pradjedovi jeli u pustinji.

U Novom zavjetu možemo se gostiti na nebeskoj gozbi ne samo u slici nego stvarno. Nama **daje Isus** svoj »nebeski kruh«, to jest **samoga sebe,** jer je On s neba sišao te nas po toj hrani vodi u nebo.

b) Obnavljanje božanske žrtve

Žrtve Staroga zavjeta bile su samo slika Isusove žrtve na križu. Prorok Izaija gledajući unaprijed obećanoga Spasitelja, opisao ga je svega izranjenog i izmučenog za naše grijehe. Za Njega kaže: »Bio je zlostavljen, a On se je predao dragovoljno, nije otvorio svojih usta, kao **janje** što se vodi na zaklanje.« A Ivan Krstitelj, pokazujući na Isusa, reče narodu: **»Evo Jaganjac Božji, koji uzima grijehe svijeta!«**

Isus je na posljednjoj večeri rekao: »Uzmite i jedite! Ovo je Tijelo moje, koje se za vas daje. Ovo činite na moju uspomenu!... Ovo je Krv moja novog zavjeta **za vas prolivena na otpuštenje grijeha...«**

Time je Isus živo i stvarno predstavio svoju žrtvu na križu. Što je tada navijestio to sada obnavlja. U svakoj svetoj misi Isus je prisutan jednako kao kod posljednje večere i kao na Veliki petak kad je na križu umirao

za nas. To je ista Isusova žrtva, koju Bog Otac gleda uvijek pred sobom prisutnu i prima je kao otkupninu i zadovoljštinu za grijehe svega svijeta.

c) Naše sudjelovanje kod svete mise

Nije dosta da »slušamo« misu i gledamo što se kod nje zbiva. Treba da u njoj sudjelujemo kao članovi svete zajednice, Božje obitelji.

Svećenik, koji misi, čini to sve u ime Isusovo. Isus je žrtva i nevidljivi svećenik. Kod mise moramo i mi biti združeni sa svećenikom i Isusom, tako da i mi prinosimo njegovu žrtvu. Sveta misa je i **naša žrtva.**

Misa se prikazuje: 1) zato da Bogu dajemo čast dostojnu njega; 2) da mu zahvaljujemo za sva njegova dobročinstva; 3) da mu dajemo zadovoljštinu za naše grijehe; 4) da isprosimo svakovrsne milosti za nas na zemlji i pomoć dušama u čistilištu.

B) ŠTO ČINIMO I MOLIMO KOD SVETE MISE

Prvi dio svete mise: Priprava na žrtvu

Isus je kod posljednje večere **oprao noge** apostolima. Tako je poučio apostole i nas da se **trebamo** poniziti i **čistom dušom** pristupiti k stolu Gospodnjem.

I nama će Bog svojom milošću oprati dušu, ako se pravo kajemo za grijehe.

Na početku mise svećenik, pred oltarom, zajedno s vjernicima slavi Božju dobrotu i milosrđe, ponizuje se pred Bogom i prosi milost i oproštenje. I mi sa svećenikom molimo:

Gospodine, smiluj se! — Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!

Kad molimo »**Slava Bogu na visini**«, kažemo Isusu: »Koji sjediš s desne Ocu, smiluj nam se. Jer ti si jedini svet. Ti si jedini Gospodin, ti jedini Svevišnji, Isuse Kriste, sa Svetim Duhom u slavi Boga Oca. Amen.«

Zatim slušamo svi i razmatramo **Božju riječ** iz Svetoga pisma. Kojiput se čita odlomak iz Starog zavjeta, a najčešće iz **Poslanice** kojeg apostola. Iza toga svećenik navješta **Evanđelje,** to jest »veselu vijest«. Dok svećenik tumači Božji nauk (propovijeda), treba paziti i slušati, jer je Isus rekao apostolima: »Tko vas sluša mene sluša.«

U nedjelje i veće blagdane pjeva se ili moli **Vjerovanje,** i to u dužem obliku.

Svećenik nas pozdravlja više puta u svetoj misi riječima: »**Gospodin s vama!**« Na to mi odgovaramo: »**I s duhom tvojim.**« Često, na svršetku molitve, kažemo: »**Amen.**« A to znači: Tako je! Neka bude!

II dio: Prikazanje naših darova

Sada svećenik uzme tanki komadić bijelog pšeničnoga beskvasnoga **kruha,** koji se zove »hostija«, a u kalež ulije malo **vina.** U vino stavi koju kaplju vode. Te naše zemaljske darove svećenik prikazuje Gospodinu Bogu. S tim našim darovima treba također da **svaki od nas prikaže sebe:** svoj život i rad, svoje brige, veselje i trpljenje — sve to treba zdru-

žiti s onim što je učinio za nas Isus. Tako ćemo biti vrijedni da njegova žrtva bude potpuno i **naša žrtva.**

III dio: Isus dolazi...

Svećenik, stojeći u sredini oltara, moli opet za sve naše potrebe, za svetu Crkvu i za cijeli svijet. Onda nas pozivlje: **Gore srca!** Naš je odgovor: **Imamo kod Gospodina.** — Svećenik kaže: **Zahvaljujmo Gospodinu Bogu našemu.** Mi odgovaramo: **Dostojno je i pravedno.**

Tada svećenik svečano hvali Boga i dovršuje zajedno s vjernicima:

Svet, svet, svet Gospodin Bog!... Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!...

Sada moli svećenik za sve kršćane katolike, za Svetoga Oca Papu i za biskupa, i posebno još za one koji su kod svete mise, kao i za druge koje hoće da preporuči.

Potom govori svećenik mjesto Isusa nad kruhom i vinom one riječi koje je kazao Isus na posljednjoj večeri. Na te svete riječi dolazi Isus na oltar. Onaj kruh se pretvori u Isusovo tijelo, a **vino** u njegovu krv. (To je **pretvorba** ili **posvećenje.)**

Tada odmah podigne svećenik svetu Hostiju da je pokaže ljudima. Slično podigne i presvetu Krv u kaležu. (To se zove **podizanje.**)

Kod podizanja trea da pogledamo svetu **Hostiju** te potiho pozdravimo Isusa, na pr. riječima: **Gospodine moj i Bože moj! — Zdravo, Tijelo Isusovo, na oltaru posvećeno!**

Zdravo, Tijelo Isusovo, za nas na križ pribijeno!...

Zatim pogledamo pobožno sveti kalež i tiho molimo, na pr. ovo:

Zdravo, Krvi Isusova, na oltaru posvećena!

Zdravo, Krvi Isusova, za nas grešne prolivena!

Poslije podizanja u molitvi sjećamo se Isusove muke, uskrsnuća i slavnoga uzašašća. Posebno još preporučamo **duše u čistilištu.**

IV dio: Priprava na Pričest i zahvala

Sada svećenik zajedno s vjernicima pjeva ili govori Gospodnju molitvu **»Oče naš«.** Tomu dodajemo prošnju, da nas Bog izbavi od svakoga zla te da nam po zagovoru Blažene Djevice Marije i svih Svetih dade svoj sveti mir.

Tu još molimo:

Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se! ... Daruj nam mir!

Svećenik se pričesti da tako primi u sebe živoga Isusa pod prilikama kruha i vina, kako su ga primili apostoli na posljednjoj večeri.

Poslije svoje pričesti **pričešćuje i vjernike** koji su za to dostojni i spremni.

Zatim svi zajedno zahvaljuju Bogu za milosti udijeljene svim kršćanima po svetoj misi.

Napokon svećenik otpušta vjernike dajući im svoj misnički **blagoslov.**

* * *

Pouke

Jedna misa vrijedi u sebi više nego sve bogatstvo na svijetu. Kada dakle dajemo neku milostinju, zato da svećenik prikaže misu posebno za nas ili za naše pokojne, ono nije plaća za misu, nego pomoć svećeniku da može živjeti i raditi za spas duša.

Prva zapovijed crkvena glasi:

»Svetkuj zapovijedane blagdane i slušaj svetu misu u nedjelju i zapovijedane blagdane!«

Na svetu misu moraju ići svi kršćani, pa i djeca koja su navršila sedam godina.

Ako možeš, idi i u druge dane k svetoj misi, pa će ti Isus pomoći da budeš dobar i da spasiš svoju dušu. Ali

uvijek se u crkvi vladaj mirno i pobožno, da bude Isus zadovoljan **s tobom.**

I kad smo daleko od crkve, u kojoj se misi, možemo **u duhu** biti prisutni, ako često probudimo nakanu da zajedno sa svećenicima prikazujemo Bogu svetu misu.

Lijepo je slušati misu preko radija ili je gledati na televiziji; ali kad smo dužni ići na misu (u nedjelju i blagdane), a nismo zapriječeni, moramo doći u crkvu te prisustvovati svetoj misi tijelom i dušom.

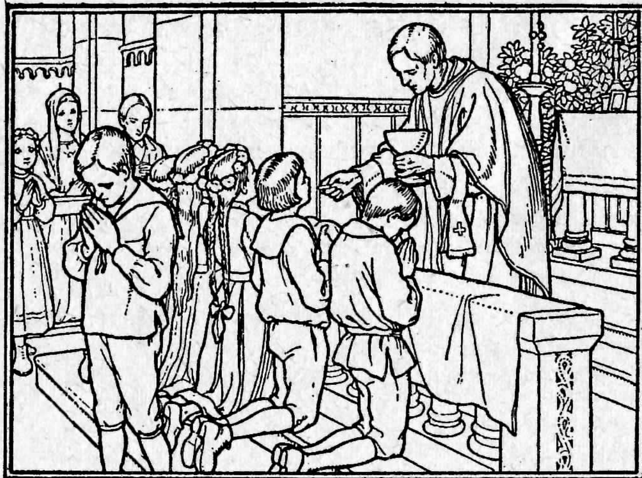
Koji su **bolesni** ili drukčije teško zapriječeni neka kod kuće mole i misle na Isusa kao da su kod mise. Tako prisustvuju **duhovno** i primaju »duhovnu pričest«.

Pitanja o misi

Što čini Isus u svetoj misi? (1)
Komu koristi sveta misa? (2)
Je li sveta misa gozba? Kakva?...
Kako treba sudjelovati kod mise? Tko je u misi žrtva i nevidljivi svećenik? U koje svrhe prikazujemo svetu misu?
Što se čini u pripravnom dijelu mise? Što čini svećenik i što trebamo mi činiti kod prikazanja?... kod posvećenja i podizanja?... prije i poslije pričesti?
Kada smo dužni ići na svetu misu?
Kako mogu bolesnici prisustvovati svetoj misi?...

37. Sveta Pričest

Na posljednjoj večeri blagovali su apostoli Isusovo tijelo i pili njegovu krv pod prilikama kruha i vina. To je bila njihova »prva sveta pričest«. Oni su bili svi sretni, kad je Isus došao u njihovo srce. Tako su se lakše mogli čuvati grijeha i činiti dobro.

U presvetom Oltarskom Sakramentu je Isus živ. Zato primamo cijelog Isusa (i njegovo tijelo i krv, i dušu i božanstvo), iako se pričestimo samo pod prilikama kruha. Cijeli je Isus u maloj posvećenoj Hostiji jednako kao i u velikoj. Kada svećenik razlomi svetu Hostiju, tada se ne razlomi tijelo Isusovo, nego se razlome samo prilike kruha. Isus je živ i cio u svakom dijelu svete Hostije. On je tako u svim posvećenim Hostijama što su na svijetu.

A zašto hoće Isus da bude sakriven pod malenim prilikama kruha u svetoj Hostiji? Zato da ga mi možemo lako i bez straha primiti, kad se pričešćujemo. On želi doći k nama tako da njegovo božansko Srce i naše srce budu zajedno.

* * *

1. U svetoj Pričesti primamo tijelo i krv našega Gospodina Isusa Krista kao hranu za vječni život.

2. Kad se pričestimo, Isus se tijesno sjedinjuje s nama. On povećava u nama posvetnu milost i daje nam novu snagu da živimo kao Božja djeca.

3. Za dostojnu Pričest treba imati u duši milost posvećujuću i dobru nakanu.

Kad primiš Isusa, bit će to drago i tvojoj majci i ocu. Ali ti u svomu srcu reci Isusu, da ga primaš najviše zato što ga ljubiš i želiš da ti pomogne da postaneš bolji. To je **dobra nakana.** (Ne bi pak imao dobre nakane, kad bi se pričestio zato da dobiješ kakav dar, ili da te ljudi hvale, ili samo iz straha pred svojim roditeljima ili poglavarima).

Tko bi se pričestio znajući da je u **smrtnom grijehu,** učinio bi teški grijeh, koji se zove **svetogrđe.** To bi bilo slično kao kad je nesretni Juda poljupcem izdao Isusa njegovim neprijateljima.

4. Tko je u smrtnom grijehu, treba da se prije Pričesti valjano ispovijedi.

Želiš li se pričestiti, idi prije k svetoj ispovijedi. Ako nemaš smrtnoga grijeha, ispovijedi i malene grijehe, da ti duša bude čišća i draža Isusu.

Poslije jedne ispovijedi možeš primiti svetu Pričest i više dana, a da se ne trebaš svaki put ispovijedati; ali zato moraš ostati **čist od smrtnoga grijeha.** Od malenih grijeha ili pogrešaka možeš se očistiti i kada pobožno slušaš svetu misu, i kada moliš ili učiniš štogod Isusu za ljubav, a i u času kad se pričestiš. Ali i tada valja se pokajati za grijehe, da ti ih Bog oprosti.

5. Do jedan sat prije svete Pričesti smije se jesti i piti; u zadnjem satu do Pričesti smije se piti samo voda.

Tim dopuštenjem je olakšano mnogima koji će ujutro uzeti kod kuće doručak, onda ići u crkvu na misu i Pričest, a zatim ravno u školu ili na posao. Dosta je da između doručka i Pričesti prođe jedan sat.

Onima koji mogu preporučuje se da ne uzimlju hranu, a osobito alkoholna pića, i više sati prije Pričesti.

Bolesnici smiju uzimati sve do Pričesti lijekove i tekućine, ali ne alkoholna pića.

Kad teški bolesnici moraju primiti svetu Pričest kao »Popudbinu«, mogu se pričestiti i ako su malo prije što jeli ili pili.

Bolesnik, koji nije pri svijesti te ne razumije što čini, ne može se pričestiti. On može primiti samo Bolesničko pomazanje.

Na svetu Pričest treba također doći **čist** i koliko je moguće, **pristojno odjeven.**

6. Svetu Pričest dužni smo primiti:

1) najmanje jedanput na godinu, i to o Uskrsu;

2) kada smo u smrtnoj pogibli.

Tada smo baš dužni pričestiti se. (Tko se ni tada ne bi htio pričestiti, učinio bi time smrtni grijeh). Ali je **dobro da se često pričešćujemo**, na primjer svaki mjesec, svaku nedjelju, ili dapače svaki dan. Što više, to bolje!

7. I dijete je dužno pričestiti se, kad dođe k razumu, tako te upozna da u svetoj Pričesti primamo Isusa.

To biva obično oko sedme godine, a nekad i prije.

Dijete, koje hoće da se pričesti, mora poznati barem ove **glavne vjerske istine:** Da je Bog stvorio sve što je na svijetu; da Bog nagrađuje dobre, a kazni zle; da je samo jedan Bog, a u Bogu da su tri osobe: Otac, Sin

i Duh Sveti; da je Sin Božji (Isus) postao čovjekom i za nas umro na križu te nam pribavio milosti za vječno spasenje.

I malom djetetu, koje je u **smrtnoj pogibli,** može se dati sveta Pričest, ako samo znade razlikovati Tijelo Isusovo od običnoga kruha i pobožno ga častiti.

Što se moli kod svete Pričesti?

Lijepo je da se vjernici, koji mogu, pričeste za vrijeme svete mise odmah poslije svećenikove Pričesti. Ako se Pričest daje izvan mise (pa i prije ili poslije mise), tada se prije pričešćivanja izmoli »općenita ispovijed«.

Svećenik, koji dijeli sv. Pričest, pokazujući puku jednu malu Hostiju govori:

Evo Jaganjac Božji, evo koji oduzima grijehe svijeta.

Zatim govori tri puta zajedno s vjernicima:

Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja.

Svećenik pružajući pojedinom pričesniku svetu Hostiju kaže: **Tijelo Kristovo.** Pričesnik odgovara: **»Amen«.** (Što znači: Tako je! Vjerujem!) i onda primi sv. Pričest.

Kako se imaš vladati kad se pričešćuješ?

Kada pristupiš k oltaru za svetu Pričest, ne gledaj naokolo, nego pazi na Isusa koji je sakriven u bijeloj Hostiji. Pozdravljaj ga kratkim molitvicama i uzdasima koje ćeš naći u molitveniku. Kada ti svećenik daje svetu Hostiju, otvori usta pa vršak jezika metni na donju usnu; primi na jezik svetu Hostiju, koju ćeš zatvorivši usta progutati. Tada se digni, stupi natrag, opet poklekni i vrati se tiho, oborenih očiju i sklopljenih ruku, na svoje mjesto. Dok se vraćaš, ne gledaj naokolo,

nego preda se. Misli na Isusa i na lijepe anđele koji se sada klanjaju Isusu u tvome srcu.

Kada dođeš na svoje mjesto, klekni na oba koljena i razgovaraj se s Isusom u svojim mislima i iz molitvenika. Tada je najbolji čas da Isus usliši tvoje molitve.

(Ako ti se sveta Hostja prilijepila u ustima za nepce, nemoj je otkidati prstom, nego jezikom. Niti zubima je ne valja **gristi**).

Pitanja:

Što primamo u svetoj Pričesti? (1)
Što čini u nama Isus kad se pričestimo? (2)
Što treba imati u duši za dostojnu Pričest? (3)
Što treba da učini prije Pričesti onaj koji je u smrtnom grijehu? (4)
Smije li se što jesti i piti prije svete Pričesti? (5) Što se može do jedan sat prije? Što u zadnjem satu? Što smiju bolesnici?...
Kada smo dužni primiti svetu Pričest? (6)
Da li je i dijete dužno pričestiti se? (7)
Što se moli kod svete Pričesti?...

ISUSOVA MUKA

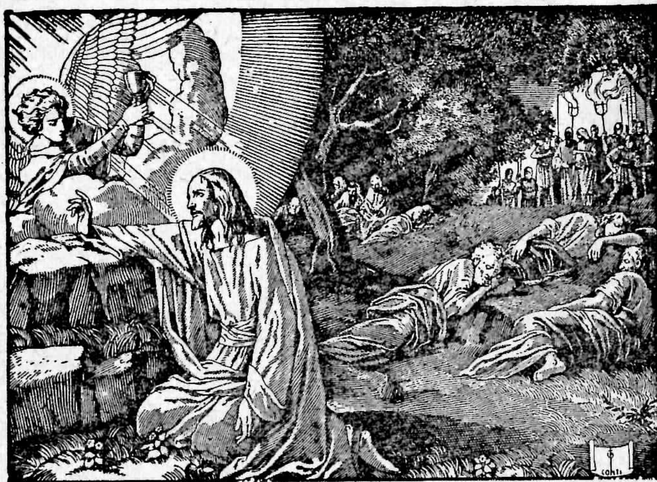
38. Isus se znoji krvavim znojem

Isus je činio ljudima samo dobro i učio je samo istinu i ljubav. Ali oni, koji su tada vodili narod izraelski (nazvan i židovski), nisu tražili istinu, jer su voljeli laž; nisu htjeli da vlada ljubav, jer su bili puni zavisti i mržnje. Oni su pustili da ih vodi zli duh, sotona. Zato su zamrzili Isusa i tražili da ga ubiju.

Isus je dakle bio **nedužan;** ali on je **dragovoljno uzeo** na sebe trpljenje i smrt, da prikaže Bogu, svomu Ocu, zadovoljštinu za grijehe svih ljudi.

* * *

Iza posljednje večere je pošao Isus sa svojim učenicima u vrt na Maslinsku goru. U vrtu se malo odaleči od apostola, baci se na koljena, pade licem na zemlju i stade moliti govoreći: »Oče! Tebi je sve moguće! Ako hoćeš, ukloni od mene ovaj gorki kalež! Ali — ne moja, nego tvoja volja neka bude!«

Isus je razmišljao te unaprijed vidio kako će ga zli ljudi onu noć i slijedeći dan mučiti i na križ raspeti.

Isus je također vidio da se toliki ljudi ne će htjeti pokajati ni popraviti, nego će i unaprijed Boga vrijeđati. To je Isusu bilo najteže. Bilo mu je tako teško da se je krvlju znojio: sa znojem mu je i krv probijala kroz kožu i kapala na zemlju.

* * *

Ako si sagriješio, tada si i ti ražalostio Isusa. Reci mu zato: »Dragi moj Isuse, žao mi je što sam te ražalostio. Molim te, oprosti mi! Odsada ću s tvojom pomoći biti bolji.«

39. Isusa svezana vode na sud

Kad je Isus svršio molitvu, došao je u vrt jedan od njegovih apostola, Juda Iškariot, a za njim vojnici i sluge židovskih poglavara. Juda im je rekao: »Koga ja poljubim, ono je Isus. Njega uhvatite«. I došao je kao izdajica k svomu božanskomu Učitelju te ga pozdravio i poljubio.

Tada je Isus pošao pred neprijatelje i zapitao ih: »Koga tražite?« Oni odgovore: »Isusa iz Nazareta«. On im reče: »Ja sam«. Nato su svi popadali na zemlju. Zatim je Isus dopustio da ustanu i da ga svežu.

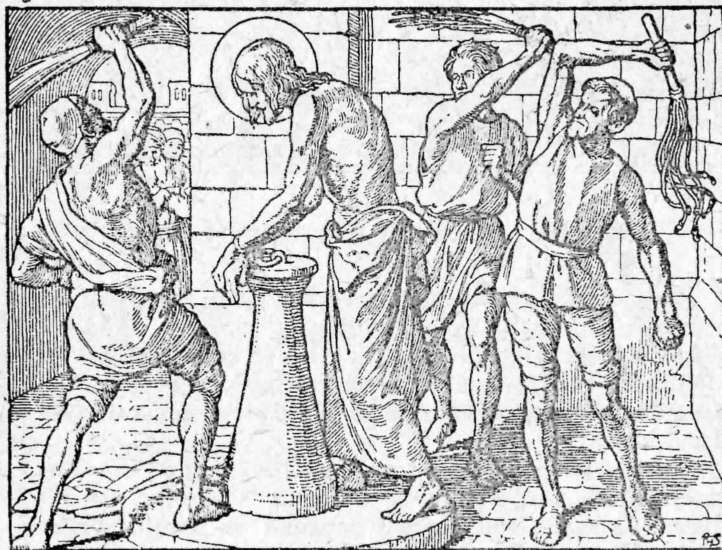
Neprijatelji su Isusa svezana odveli u Jeruzalem u kuću velikog svećenika Kajfe. Ondje su bili sakupljeni židovski svećenici, pismoznanci i drugi poglavari. Oni

su tražili protiv Isusa lažna svjedočanstva, da bi ga mogli osuditi na smrt. Ali se svjedoci nisu slagali.

Napokon je ustao Kajfa i zapitao Isusa: »JESI LI TI KRIST, SIN BOŽJI?« Isus je odgovorio: »JA JESAM«. Tada reče Kajfa: »Pogrdio je Boga. Što mislite?« Suci odgovore: »Zaslužio je smrt«.

Isusa su čuvali sve do jutra. Čuvari su mu pljuvali u lice, udarali ga šakama i psovali.

40. Isus bičevan

Ujutro, na Veliki petak, odveli su Židovi Isusa k Ponciju Pilatu. To je bio rimski upravitelj židovske zemlje. Židovi su kazali da Isus nagovara ljude neka ne

plaćaju poreza, da ih buni protiv države i cara, i da govori da je on Krist - Kralj. Pilat je znao da je Isus nedužan, i da ga tuže samo iz zlobe i zavisti, pa ga je htio pustiti na slobodu. Ali prije, da zadovolji Židove, dao je Isusa šibati.

Tada su vojnici Isusa svukli i svezali za stup. Onda su ga bičevima nemilo udarali po goloj koži, koja mu je brzo bila sva izranjena.

Isus je tako trpio osobito za one koji su besramni te čine nečiste grijehe. Odluči: Ne ću biti nikada besraman.

41. Isus trnjem okrunjen

Vojnici su se još rugali Isusu kao da je htio postati židovski kralj. Ogrnuli su ga crvenim plaštem, na glavu su mu stavili krunu od trnja, a u desnu ruku dali mu trstiku. Zatim su mu se klanjali i smijali govoreći: »Zdravo, Kralju židovski!« Još su i pljuvali na njega, i trstiku mu uzimali iz ruke pa su ga njome tukli po glavi.

Isus je tako trpio radi naše oholosti i zlih misli. Odluči: Čuvat ću se oholosti.

Uzdah: **Isuse blaga i ponizna Srca —**
učini srce moje po Srcu svojem.

42. Isus nosi za nas teški križ

Pilat je izveo Isusa onako izmučena i pogrđena pred narod te je rekao: »Evo čovjeka!« Ali veliki svećenici i sluge su vikali: »Raspni ga, raspni ga!« Pilat im odgovori: »Ja ne nalazim na njemu nikakve krivice«. Ali su Židovi vikali: »Ako ovoga pustiš, nisi prijatelj caru«. Tada im je Pilat predao Gospodina Isusa da ga raspnu na križ.

Vojnici su svukli s Isusa crveni plašt i obukli ga u njegovo odijelo. Onda su ga odveli izvan grada, na brdo Kalvariju.

Isus je nosio svoj teški križ. Za njim je išlo mnogo naroda. Tu je bilo i mnogo žena, koje su plakale i naricale za Isusom. Na putu su sreli vojnici nekoga Šimuna Cirenejca, pa su ga prisilili da pomogne Isusu nositi križ.

* * *

1. Isus je trpio nedužno, dragovoljno i krotko iz prevelike ljubavi prema nama.

Isus je trpio **nedužno,** jer nije bio ništa kriv; **dragovoljno,** jer da je htio, ne bi bio trpio ni umro; **krotko,** jer se nije protivio ni prigovarao. Isus je bio krotak kao janje.

2. Isus je mnogo i strašno trpio: krvlju se znojio, bio je bičevan i trnjem okrunjen, nosio je teški križ i na njemu je bio raspet.

3. Isus je trpio i umro za nas i za sve ljude, da nas sve okupi i spasi.

4. Isus nas je otkupio i spasio od grijeha i od vječne muke u paklu.

Zato se zove Otkupitelj ili Spasitelj.

Pamti! Kad ti je štogod teško ili te boli, tada pomisli: Isus je mnogo više trpio. Čini **»žrtvice«** (ustrpi se, svladaj se, poslušaj Isusu za ljubav).

Pomozi i ti Isusu nositi križ. To činiš, ako vodiš k njemu svoju braću i sestre, drugove i drugarice, pa i svoje starije, želeći da bi svi Isusa ljubili. Posebno je Isusu drago, ako se moliš za grešnike i umiruće da bi se spasili. Za njih prikazuj svoje svagdanje žrtvice.

Nekoja su dobra djeca uvijek mislila na Isusa koji je po milosti u njihovu srcu. Njima je bilo osobito drago trpjeti s Isusom za spasenje svijeta.

U **petke** ne jedemo mesa i **ne mrsimo.** Ta mala pokora naložena nam je i zato da se sjećamo onog **Velikog petka**, kad je bio Isus mučen i kad je umro.

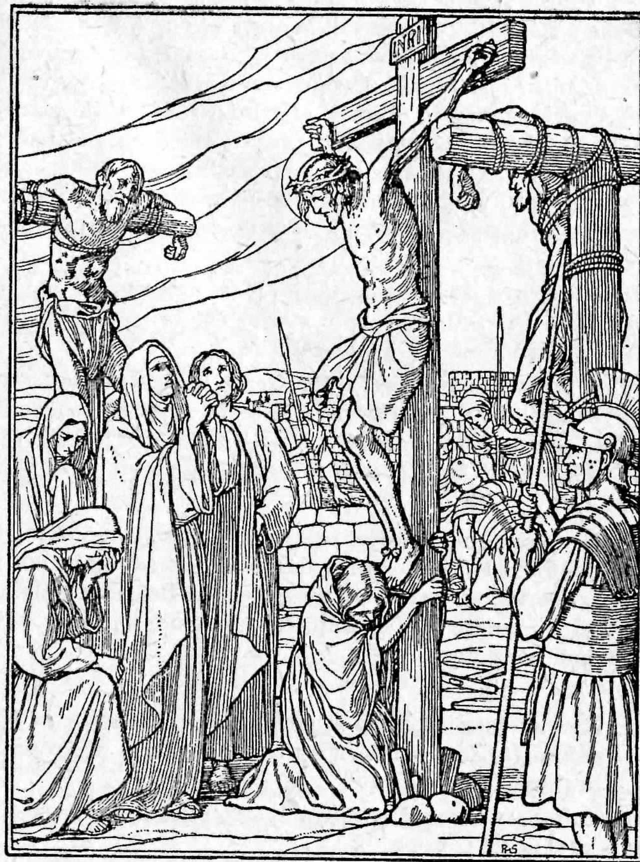
Moli rado **Križni put** (u crkvi, gdje je 14 postaja Križnoga puta). Kod svake postaje razmišljaj, kako je Isus za nas trpio, i moli (na pr. očenaš i zdravomariju). Ako to dobro obaviš, dobiješ »potpuni oprost« svih vremenitih kazna za grijehe. Taj oprost možeš namijeniti i dušama u čistilištu.

Promišljaj: Kako ja pomažem Isusu nositi križ?

Kako je Isus trpio? (1) – Što je Isus trpio? (2)
Za koga je Isus trpio? (3)
Od čega nas je Isus spasio? (4)

43. Isus umire za nas na križu

Teškom mukom došao je Isus na Kalvariju. Ondje su ga vojnici svukli i položili na križ. Oštrim čavlima su mu probili ruke i noge te ih tako pribili na drvo križa. Zatim su podigli križ i na njemu raspetoga Isusa. A Isus je molio: »OČE, OPROSTI IM, JER NE ZNAJU ŠTO ČINE«.

Vojnici su uzeli Isusovo odijelo i razdijelili ga među sobom. Mnogi su mu se rugali govoreći: »Ako si Sin Božji, siđi s križa!«

Desno i lijevo od Isusa bila su raspeta i dva zločinca, razbojnika. Jedan od njih rugao se Isusu i govorio mu: »Zar nisi ti Krist? Pomozi sebi i nama!« Ali ga je naj drugi razbojnik ukorio riječima: »Mi dvojica trpimo kaznu koju smo zaslužili svojim zločinima. Ali ovaj nije nikakva zla učinio«. Onda reče Isusu: »Isuse, sjeti se mene, kad dođeš u kraljevstvo svoje!« A Isus mu odgovori: »Uistinu ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raju«.

Kod Isusova križa stajala je Mati njegova i apostol Ivan. Isus ih pogleda i reče svojoj Majci: »EVO TI SINA!« a Ivanu: »EVO TI MAJKE!«

Oko podne je pomrčalo sunce, te je nastala tama po svoj zemlji. Kad je bilo oko tri sata popodne, zavapio je Isus jakim glasom: »OČE, U RUKE TVOJE PREDAJEM DUH SVOJ«. Zatim je prignuo glavu i ispustio dušu.

Tada se potresla zemlja, i popucale su stijene. Vojnički zapovjednik i koji su s njim čuvali Isusa prestrašili su se te su govorili: »Ovaj je uistinu bio Sin Božji«. I svi ljudi, koji su ondje bili sakupljeni, udarali su se u prsa vraćajući se u grad.

* * *

1. **Kad se Isusova duša rastala s tijelom, sašla je nad pakao (to jest u limb), gdje su bile duše preminulih pravednika.**

Isus im je došao javiti da ih je otkupio i da će ih uzeti sa sobom u nebo.

U vjerovanju kažemo: **Mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan; sašao nad pakao . . .**

Kad prolaziš ispred svetoga Raspela ili križa, reci:

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivljamo te — jer si svojim svetim križem otkupio svijet !

U svakoj kršćanskoj kući treba da se drži na časnom mjestu sveto Raspelo. Lijepo je da ga imaš i kod svoje posteljice.

ŽRTVA SV. MISE

Kako je Isus na križu prikazao svoj život za nas, tako ga prikazuje i u svetoj misi. Zato, kad smo u crkvi kod mise, moramo se ponašati kao da smo na Kalvariji, gdje se Isus žrtvovao za nas na križu. **U misi ćemo i mi prikazivati Bogu Ocu njegova Sina Isusa,** pa ćemo primati i **milosti** koje je Isus zaslužio.

Žrtva Isusova na križu i sveta misa, to je ista žrtva, samo što Isus u svetoj misi ne trpi, ne prolijeva svoje krvi i ne umire više.

Kamo je sašla Isusova duša, kad se rastala s tijelom ? (1)
Kako treba da se vladamo kad smo kod svete Mise ?

44. Isusov pogreb

Kad je Isus već bio mrtav, jedan od vojnika probode mu rebra, i odmah iz Isusovih prsiju proteče krv i voda.

Prije sunčanog zapada na Veliki petak pobrinula su se za pogreb Isusov dva ugledna čovjeka: Josip iz Arimateje i Nikodem. Oni su prije bili potajno Isusovi učenici. Josip je zamolio Pilata da mu dade tijelo Isusovo. Zatim je, zajedno sa Nikodemom, skinuo s križa mrtvo tijelo Isusovo i zavio ga u čisto platno te ga položio u

svoj novi grob, koji je bio usječen u stijeni. Na vrata od groba navalili su veliki kamen.

Drugi dan došli su veliki svećenici i utvrdili grob, zapečatili kamen i postavili stražu.

Pamti! Za mrtvo Isusovo tijelo trebalo je bijelo čisto platno i novi grob, u koji nije bio prije nitko postavljen. Za Isusovo živo Tijelo, koje ćeš primati u svetoj Pričesti, potrebno je imati lijepo i čisto srce. Ne daj, da đavao uđe u njega prije nego Isus!

Na *Veliki četvrtak* navečer služi se sveta Misa, iza koje je klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu.

Veliki petak, dan Isusove muke i smrti, to je u Crkvi dan velike žalosti. Poslije podne se Bogu uzdižu uzvišene molitve za svu Crkvu i za obraćenje svega svijeta. Zatim se otkriva Križ i slijedi klanjanje Križu.

U noći od *Velike subote* na Uskrs vrši se u crkvama Uskrsno bdjenje. Kod toga su glavni obredi: blagoslov uskrsne svijeće, procesija s upaljenim svijećama, blagoslov krsne vode, obnova krsnog zavjeta i na koncu svečana misa.

Kamo su položili tijelo mrtvoga Isusa?
Što se čini u crkvama tri dana pred Uskrsom?

* * *

Muku i smrt Isusovu razmišljamo i u **Krunici Majke Božje** kad molimo ova:

Žalosna otajstva

1. Koji se za nas krvavim znojem znojio.
2. Koji je za nas bičevan bio.
3. Koji je za nas trnjem okrunjen bio.
4. Koji je za nas teški križ nosio.
5. Koji je za nas raspet bio.

ISUS PROSLAVLJEN

45. Isus uskrsnuo od mrtvih

Pošto je bio Isus već treći dan u grobu, u nedjelju vrlo rano dogodilo se veliko čudo. Isus se vratio svojom dušom u svoje tijelo, pa je postao opet živ kao prije te je izašao iz groba. On je tada bio veoma krasan. Tako je Isus uskrsnuo.

Kad je Isus izašao iz groba, zemlja se potresla, i anđeo Božji pristupi te odvali kamen od vratiju groba, pa sjedne na njega. Anđelovo je lice bilo svijetlo kao sunce, a odijelo njegovo bijelo kao snijeg. A od straha pred njim uzdrhtali su stražari i pali kao mrtvi. Kad su došli k sebi, otišli su u grad da jave glavarima svećeničkim što se dogodilo.

Ono isto jutro došle su ka grobu neke pobožne žene. I vidjele su da je kamen odvaljen i da su vrata groba otvorena. Pogledale su unutra i vidjele dva anđela bijela kao snijeg. Nato se prestrašiše; ali jedan anđeo im reče: »Nemojte se bojati! Vi tražite Isusa koji je bio raspet na križu. Nema ga ovdje, jer je uskrsnuo. Pođite i javite to njegovim učenicima.«

Žene su se veoma razveselile. One pođu brzo, da jave učenicima. Na putu im dođe ususret Isus te ih pozdravi. One se bace na zemlju te mu se poklone. Pune veselja pođu k apostolima te im pripovjede, da je Gospodin uskrsnuo. Apostoli im to nisu vjerovali.

Isus se isti dan ukaza i svojoj Majci Mariji, apostolu Petru, a poslije i drugim apostolima i učenicima.

1. Tijelo Isusovo nije ostalo u grobu, nego je Isus treći dan uskrsnuo od mrtvih.

U vjerovanju kažemo: **»sašao... nad pakao, treći dan uskrsnuo od mrtvih«.**

Isusovo uskrsnuće slavimo na **Vazam** ili **Uskrs.**

2. Svojim uskrsnućem Isus nam je potvrdio da je on pravi Bog i naš Spasitelj, a i mi da ćemo slično kao on uskrsnuti.

Isus je na svojem uskrsnulom tijelu sačuvao rane na rukama, nogama i na boku. Ali on ne može više trpjeti ni umrijeti.

Veseli se, što je Isus tako slavno uskrsnuo od mrtvih. Raduj se tomu, jer ćeš i ti uskrsnuti na sudnji dan. Tada će i tvoje tijelo biti veoma lijepo, slično Isusovu.

KRALJICE NEBA, raduj se. Aleluja.
Jer koga si bila dostojna nositi. Aleluja.
Uskrsnu, kako je rekao. Aleluja.
Moli za nas Boga! Aleluja.
Veseli se i raduj se, Djevice Marijo. Aleluja.
Jer je uskrsnuo Gospodin uistinu. Aleluja.

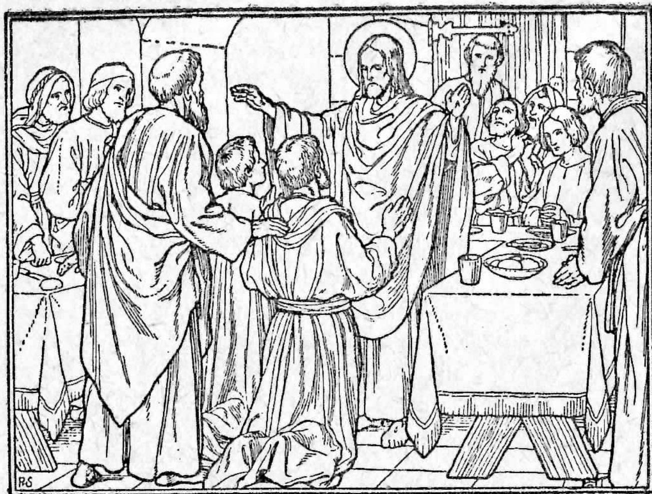
Je li Isusovo tijelo ostalo u grobu? (1)
Što nam je Isus potvrdio svojim uskrsnućem? (2)

46. Isus je dao apostolima vlast opraštati grijehe

Uvečer one nedjelje, kad je Isus uskrsnuo, bili su apostoli sabrani u jednoj kući u Jeruzalemu. Vrata su dobro zatvorili, jer ih je bilo strah od Židova. Tada dođe unutra Isus, stupi u sredinu među njih i reče: »Mir vama!« Apostoli su se razveselili, kad su upoznali da je Gospodin.

Onda je Isus dahnuo u apostole i rekao im: »Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe oprostit će im se, a kojima zadržite zadržat će se«. Zato su mogli otada i apostoli opraštati ljudima grijehe.

Što su činili apostoli, ono čine sada biskupi i svećenici. I svećenik može mjesto Boga opraštati grijehe. On će ti oprostiti grijehe u svetoj ispovijedi, ako mu ih pravo ispovijediš i za njih se pokaješ te obećaš da ćeš se popraviti.

1. Na dan svoga uskrsnuća dao je Isus apostolima vlast opraštati grijehe.
2. Vlast opraštati grijehe predali su apostoli biskupima i svećenicima.
2. Biskupi i svećenici opraštaju grijehe, mjesto Boga, u svetoj ispovijedi.

Sveta ispovijed naziva se također **sakramenat pokore.**

4. U svetoj ispovijedi mogu se oprostiti svi grijesi koji su učinjeni poslije krštenja.
5. Sakramenat svete ispovijedi je potreban za spasenje svakomu koji smrtno sagriješi poslije krštenja.

Dužni smo ispovijediti barem sve smrtne grijehe, kojih se spominjemo i koje još nismo valjano ispovijedili; ali je korisno ispovijedati također i malene grijehe.

U Vjerovanju kažemo: (Vjerujem u) ... »oproštenje grijeha«.

Kakvu je vlast dao Isus apostolima na dan svoga uskrsnuća? (1)
Kojim je riječima dao Isus vlast opraštati grijehe?
Komu su apostoli predali vlast opraštati grijehe? (2)
U kojem sakramentu opraštaju grijehe biskupi i svećenici? (3)
Što moraš činiti, da ti svećenik oprosti grijehe?
Mogu li se svi grijesi oprostiti u svetoj ispovijedi? (4)
Komu je potreban za spasenje sakramenat sv. ispovijedi? (5)

47. Isus je osnovao svoju Crkvu i dao joj vrhovnog poglavara

Isus je govorio da je on dobri pastir koji daje život svoj za ovce svoje. Dobri pastir zove svoje ovce po imenu. On ide pred njima, i ovce idu za njim, jer poznaju njegov glas. A za tuđim čovjekom ne idu, nego bježe od njega, jer ne poznaju tuđega glasa. Koji čuva ovce samo radi plaće i koji nije pravi pastir, kad vidi vuka gdje dolazi, ostavlja ovce pa bježi; a vuk ih grabi i razgoni.

Još je rekao Isus da njemu, Dobromu pastiru, treba dovesti sve ovce na svijetu, da bude jedno stado i jedan pastir.

Mi smo te Isusove ovčice za koje je on dao svoj život, da ih obrani od vuka i neprijatelja. Nas je on svojom smrću izbavio od našeg neprijatelja đavla. Zato moramo mi i svi ljudi ići uvijek za ovim Dobrim pastirom naših duša.

Isus je postavio apostole, a po njima biskupe i svećenike, kao duhovne pastire, da se skrbe za njegovo stado, to jest za sve kršćane.

Za prvoga između svih apostola postavio je Isus svetoga Petra. Njemu je rekao: »**Pasi janjce moje! Pasi ovce moje!**« Tako je Petru sve izručio. Njemu je još bio kazao: »Ti si Petar (to znači stijena), i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata paklena ne će je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga«. **Petar je** dakle dobio najveću vlast u Isusovu kraljevstvu: on je postao **vrhovni poglavar Isusove Crkve.**

Još je rekao Isus svim apostolima zajedno: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite dakle i **naučavajte sve narode, i krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Učite ih da čine sve što sam vam zapovjedio. I evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta«.**

* * *

1. **Katolička Crkva je zajednica svih kršćana koji vjeruju u Isusov nauk,
primaju njegove sakramente i
slušaju poglavare, koje je Isus postavio.**
2. **Za prvoga poglavara katoličke Crkve postavio je Isus apostola Petra.**
3. **Po smrti svetoga Petra je vrhovni vidljivi poglavar katoličke Crkve Sveti Otac Papa.**

Isus je ostao naš »nevidljivi« poglavar, a Papa je njegov **namjesnik**, naš »**vidljivi**« poglavar.

4. **Isus je osnovao Crkvu zato da po njoj vodi sve ljude u život vječni.**
5. **Crkva vodi ljude u život vječni tako da ih naučava, da im daje spasonosne zapovijedi i da im dijeli svete sakramente.**
6. **Vrhovni učitelji Crkve jesu Sveti Otac Papa i s njim sjedinjeni biskupi. Oni čuvaju i nama predavaju Kristov nauk čist i neiskvaren.**

Papa ne može pogriješiti, kada kao vrhovni učitelj tumači Božji nauk te izjavljuje svim kršćanima ono što moraju vjerovati i činiti da se spase. I biskupi, kad uče svi zajedno s Papom, ne mogu pogriješiti.

Papa i biskupi zajedno zovu se »naučavajuća Crkva«. Oni daju vlast i svećenicima da nas uče i da nam dijele svete sakramente. Tako su i svećenici **duhovni pastiri** svojih vjernika.

* * *

U vjerovanju kažemo: (Vjerujem u) ... »**Svetu Crkvu katoličku«.**

Dobri kršćani moraju željeti da i drugi štuju, poznaju i ljube svetu katoličku Crkvu. Zato se moraju pokazati kao vrijedna djeca ove svoje duhovne majke, a ne smiju je pogrditi svojim zlim ponašanjem.

Kod Litanija svih svetih molimo:

Molimo za Papu našega...

Gospodin ga sačuvao i poživio i blažena učinio na zemlji i ne dao ga na volju neprijateljima njegovim.

(Pjesma **»Spasitelju dobri Isukrste«** u molitveniku »Oče naš« str. 60)

* * *

Novi Božji narod

U Starom zavjetu Izraelci su sačinjavali Božji »izabrani narod«. Po Isusu Kristu svi su narodi pozvani da sačinjavaju Božji narod. To je sveta katolička Crkva.

U Kristovoj Crkvi svi su jednaki: i Grci i Latini, Nijemci i Slaveni, Židovi i Cigani, crnci i bijelci i ljudi bilo koje druge rase. Svi imaju pravo na istu ljubav i milosti. Svi smo braća u Kristu. Onima, koji još ne poznaju Krista, mi ćemo svojim čestitim životom, svojom živom i djelotvornom vjerom pokazati Isusa i njegovu ljubav.

Molimo i mi s Isusom:

»Da svi budu jedno, kao što si ti, Oče, u meni, i ja u tebi; da i oni u nama budu jedno: da vjeruje svijet da si me ti poslao«.

Pitanja:

Koje su to Isusove „ovčice"? – Zašto je Isus naš Dobri pastir? – Koji su mjesto Njega naši duhovni pastiri?
Što je katolička Crkva? (1) – Koga je Isus postavio za prvoga poglavara katoličke Crkve? (2) – Tko je po smrti svetoga Petra vrhovni vidljivi poglavar katoličke Crkve? (3) – Tko je njezin nevidljivi poglavar?
Zašto je Isus osnovao Crkvu? (4) – Kako vodi Crkva ljude u život vječni? (5) – Koji su vrhovni učitelji Crkve? (6) – Tko čuva Isusovo stado?

48. Sveti Red

Isus je dao apostolima vlast da pretvaraju kruh i vino u njegovo presveto Tijelo i Krv, zatim da opraštaju grijehe i naučavaju sve narode. Time ih je Isus postavio za svoje prve svećenike i biskupe i dao im je za to posebne milosti. Dao im je sakramenat, koji se zove **Sveti Red.** Poslije su apostoli izabirali pobožnije i učenije kršćane i zaređivali ih za svećenike i biskupe.

1. Sveti Red je sakramenat kojim se podjeljuje svećenička vlast i milost.

Svećenici imaju **vlast** prikazivati svetu misu, dijeliti svete sakramente i blagoslivljati. Zato ih pomaže Bog posebnim **milostima.**

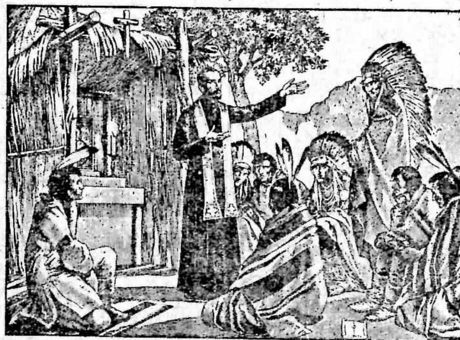
Tko želi učiti da postane svećenik, treba moliti biskupa da ga primi u **sjemenište.** Ondje se mnogo uči i moli. Tko poslije pokaže da je poslušan i vrijedan, toga biskup zaredi za svećenika.

Moli se Bogu da nam dade mnogo dobrih svećenika. Bez svećenika ne bismo imali Isusa u svetoj Hostiji. Moli za svećenike da ih čuva i pomaže.

»Gospodine Isuse, umnoži broj svećenika svoje Crkve!«

Što je sveti red? (1)
Koju vlast imaju svećenici?

49. Misionari

To su svećenici i redovnici koji idu naviještati evanđelje poganima. Oni, koji su svećenici, zovu se »oci misionari«. S njima idu, da im pomažu, »braća misionari« i časne »sestre misionarke«, koje uče djecu i njeguju bolesnike. One primaju mnoge siromašne dječake i djevojčice, zapuštene od pogana, te se skrbe za njih. Tako im spasavaju tjelesni život i dušu.

1. **Da se katolička Crkva sve više širi, moraju se slati misionari, koji će i poganima navijeŝtati evanđelje. To zapovijeda sam Isus.**
2. **Kao misionar treba da ide k poganima onaj koga Bog zove i Crkva šalje.**
3. **Svi kršćani treba da pomažu misionarima molitvom i milostinjom.**

Ti možeš pomoći misionarima u tom milosrdnom djelu, ako pristupiš »Udruženju Svetoga Djetinjstva« te se moliš i daruješ štogod za onu dječicu. Tvoja starija braća i roditelji morali bi stupiti u »Društvo za proširenje vjere« i čitati vijesti o misonarima.

Što je potrebno zato da se katolička Crkva sve više širi? (1)
Tko treba da ide kao misionar k poganima? (2)
Kako treba da svi kršaćni pomažu misionarima? (3)

50. Isus je uzašao na nebo

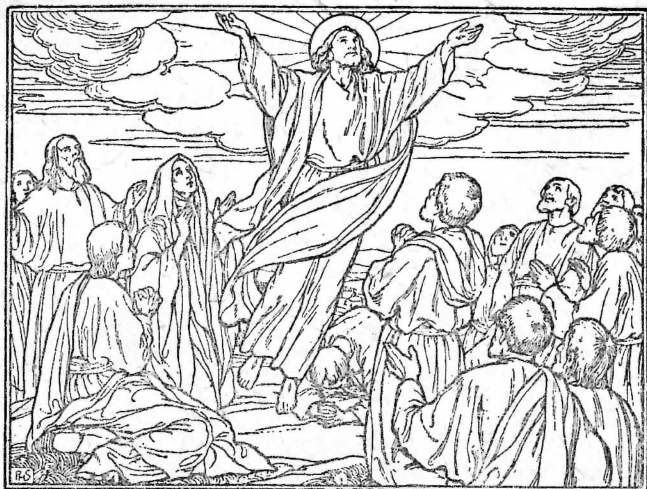
Poslije svoga uskrsnuća ostao je Isus još četrdeset dana na zemlji. Onda je poveo svoju Majku i apostole na Maslinsku goru blizu Jeruzalema. Ondje ih je najprije blagoslovio, a zatim se pred njihovim očima počeo dizati u vis prema nebu; i nestalo ga je iznad oblaka. Dok su apostoli gledali za njim, ukazala su im se dva lijepa anđela koji su im rekli da je Isus uzašao na nebo k Ocu. Još su oni anđeli kazali da će Isus jedanput opet doći na zemlju u slavi, kako je na nebo uzašao.

Apostoli su se puni veselja vratili u Jeruzalem. Ondje su svaki dan zajedno molili čekajući da im Isus pošalje Duha Svetoga, kako im je obećao.

1. **Četrdeseti dan poslije svoga uskrsnuća Isus je uzašao na nebo.**

   Mi slavimo spomen toga događaja na blagdan **Uzašašća.**

2. **Isus je poveo sa sobom u nebo duše pravednika, koje su bile nad paklom u limbu.**

3. I mi možemo doći k Isusu u nebo, ako vjerujemo u njega i vršimo njegove zapovijedi.

4. Isus nije samo u nebu, nego kao Bog je posvuda, a kao Bog-čovjek je na nebu i u presvetom Oltarskom Sakramentu.

5. Isus će opet vidljivo doći na zemlju na svršetku svijeta (na sudnji dan).

U vjerovanju kažemo: **»Uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga Oca svemogućega; odonud će doći suditi žive i mrtve«.**

Riječi »Sjedi o desnu Boga Oca« znače da je Isus i kao čovjek dobio od svoga Oca svu vlast na nebu i na zemlji. On je **Kralj neba i zemlje.** Blagdan **Krista Kralja** svetkujemo na posljednju nedjelju u mjesecu listopadu.

Anđeli i sveci su veoma sretni, jer gledaju u nebu Isusa licem u lice. Ali Isus je također na zemlji, samo je sakriven u Presvetom Sakramentu. Primaj ga pobožno i često u svetoj Pričesti, pa ćeš ga i ti jednom gledati u slavi nebeskoj.

Što je Isus učinio četrdeseti dan poslije svoga uskrsnuća? (1)
Koga je Isus poveo sa sobom u nebo? (2)
Možemo li i mi doći k Isusu u nebo? (3)
Je li sada Isus samo u nebu? (4)
Kad će Isus opet vidljivo doći na zemlju? (5)

51. Duh Sveti je došao nad apostole

Deseti dan poslije Isusova odlaska na nebo bili su svi apostoli zajedno s Majkom Božjom u jednoj kući gdje su se molili. Najedanput se čuo šum, kao kad puše silan vjetar. Nad glavama Isusovih apostola pokazali su se jezici kao od ognja, iznad svakoga po jedan jezik. Na taj način se prikazao Duh Sveti.

Apostoli su se napunili Duha Svetoga; i stali su govoriti tuđim jezicima, kako im je Duh Sveti davao da govore.

Duh Sveti je apostolima posvetio dušu. Rasvijetlio im je pamet, da dobro razumiju sve što ih je Isus učio, te im je pomagao da to propovijedaju drugim ljudima, a da se ne boje Isusovih neprijatelja.

Tada je sveti Petar s ostalim apostolima počeo propovijedati. Mnogi su ljudi poslušali i vjerovali da je Isus Bog te su se dali krstiti.

1. Duh Sveti je vidljivo sašao nad apostole deseti dan poslije Isusova uzašašća na nebo.

Spomen na taj događaj slavimo na **Duhove** (pedeseti dan po Uskrsu).

2. Duh Sveti je treća božanska osoba. On je Utješitelj kojega je Isus poslao svojoj Crkvi.

Duh Sveti je Bog; zato je **svagdje**, na nebu i na zemlji. On je vječan i uvijek združen s Bogom Ocem i sa Sinom Božjim, Isusom Kristom. On izlazi od Oca i Sina oduvijek.

Duh Sveti je u katoličkoj Crkvi na posebni **ljubezni način.** On čini da Crkva bude sveta i **nepogrešiva.** On je tješi, brani i pomaže. Duh Sveti u Crkvi **združuje u jedno** sve dobre kršćane katolike.

U Vjerovanju kažemo: **»Vjerujem u Duha Svetoga«.**

Duh Sveti se slika kao golub, jer se tako pojavio, kad se Isus krstio. A slika se i kao ognjen jezik, da se sjetimo kako je sašao nad apostole.

Kada je Duh Sveti došao vidljivo nad apostole? (1)
Tko je Duh Sveti? (2)

52. Što čini u nama Duh Sveti

Na krštenju je Duh Sveti došao u našu dušu, koju je posvetio i sjedinio s Isusom Kristom. Tako se je **Duh Sveti nastanio u našoj duši.** Mi smo postali kao njegova kuća, crkva ili živ hram. Ako ne padnemo u smrtni grijeh, tada ostaje uvijek u nama Duh Sveti, a s njime i Bog Otac i Isus Bog.

Loza cijepljena na trsu živi od trsa i donosi grožđe; a ako se otkine i ostane odijeljena od **trsa**, ne donosi ploda i osuši se te nije za drugo nego za oganj. Slično — ali na sasvim drukčiji duhovni način — **mi smo ucijepljeni na Isusa,** kad nam je Duh Sveti ulio milost posvećujuću. Otada živi naša duša Isusovim životom. Zato i naša dobra djela, učinjena radi Isusa, imaju vrlo veliku vrijednost po Isusu, koji je u nama.

Svaki kršćanin ima dva rođendana: Kao svako dijete najprije se rodio **naravno,** a na krštenju se ponovno rodio **nadnaravno.** Po prvom rođenju ima zemaljskog oca i majku; po drugom rođenju postao je dijete Božje, jer je primio u svoju dušu početak »vječnoga života« i time postao hram Duha Svetoga.

Taj nadnaravni, božanski život u nama jest Božja **milost** ili dar, kojim Duh Sveti **posvećuje** našu dušu. Time je duša postala vrijedna da jednom dođe u nebo te da uvijek gleda i uživa Boga.

1. Duh Sveti je došao u našu dušu na svetom krštenju. Tada nam je dao milost posvećujuću.

2. Po milosti posvećujućoj postali smo hram Duha Svetoga, djeca Božja i baštinici neba.
Tako smo postali »sveti« i »pravedni« pred Bogom.

3. Duh Sveti ostaje uvijek u našoj duši, ako ga ne potjeramo smrtnim grijehom.

4. Zajedno s Duhom Svetim u nama je i Bog Otac i Isus kao Bog.

Pamti! Kad se dostojno pričešćuješ, ili pobožno prisustvuješ svetoj misi, ili moliš, ili se žrtvuješ makar u maloj stvari, ili činiš druga dobra djela radi Isusa, tada u tebi **raste** njegova ljubav, i sve se jače s njim združuješ. Tako se razvija u tebi **život vječni** ili **milost posvećujuća**, a prema tomu uživat ćeš i veću slavu i blaženstvo u nebu.

Nastoj da u svemu ugađaš Isusu i da upoznaješ i vršiš njegovu volju. Tako ćeš moći govoriti: »Isus živi u meni i ja u Isusu«.

* * *

Osim milosti posvećujuće, koja je uvijek u nama, daje nam Duh Sveti i **»milost djelujuću«**, koja nam je potrebna. To biva kad nam šalje dobre misli i kad **rasvjetljuje našu pamet,** zato da spoznamo što hoće Bog od nas, i **potiče našu volju i jača je** da možemo činiti dobro i čuvati se zla. Ali mi moramo **surađivati s Božjim milostima** i truditi se za svoje spasenje.

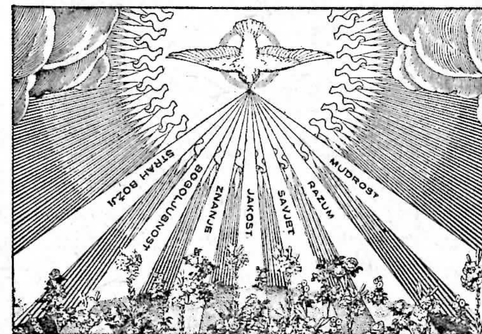
5. Duh Sveti prosvjetljuje našu pamet i potiče našu volju na dobro.

6. Sve milosti zaslužio nam je Isus na križu.

Kad smo se krstili, ulio je Duh Sveti u nas također **kreposti vjere, ufanja i ljubavi,** koje nam daju da možemo, onako kako treba, vjerovati u Boga, ufati se u njega i ljubiti ga. Još nam je ulio u dušu i druge naravne **darove,** koji nam rasvjetljuju pamet i potiču volju na dobro. Od tih su najvažniji »darovi Duha Svetoga«, po kojima je naša duša spremnija da primi i slijedi Božja rasvjetljenja i poticaje na dobro.

U Svetom Pismu i u molitvama svete Crkve ističe se posebno ovih

Sedam darova Duha Svetoga:
Mudrost,
razum,
savjet,
jakost,
znanje,
pobožnost,
strah Božji.

Tko se trudi da živi pobožno te surađuje s Božjim milostima, onomu Duh Sveti daje rasvjetljenje i duševnu snagu, da može vjerno vršiti svoje kršćanske dužnosti, pa ako treba i na junački način.

Molitvica:

Dođi, Duše Sveti, napuni srca svojih vjernih i zapali u njima oganj svoje ljubavi.

Kada je Duh Sveti došao u našu dušu? (1)
Što smo postali po milosti posvećujućoj? (2)
Ostaje li uvijek u našoj duši Duh Sveti? (3)
Tko je u nama zajedno s Duhom Svetim? (4)
Kako raste u nama milost posvećujuća?
Kako pomaže Duh Sveti našu pamet i volju? (5)
Tko je zaslužio za nas sve milosti? (6)
Što je u nas ulio Duh Sveti? (Koje kreposti? Koje darove?)

53. Sveta potvrda (Korizma)

Kod svetoga krštenja kumovi su u naše ime obećali da ćemo uvijek vjerovati što nas Isus uči po svojoj Crkvi, i da ćemo po njegovoj nauci živjeti. Obećali smo da ćemo mu biti **vjerni.**

Od Isusa bi nas htjeli odalečiti: **đavao, zli ljudi** i naša **zla nagnuća.** To su neprijatelji naše duše. I apostoli su imali takve neprijatelje. Ali njih je **potvrdio** Duh Sveti i pomogao im da ostanu vjerni Isusu. Oni su bili Isusovi svjedoci i za njegov su nauk trpjeli progonstva te su napokon pošli i u smrt kao sveti **mučenici.**

Apostoli su dijelili i drugima takve milosti Duha Svetoga. Jednom je đakon Filip naučavao ljude u Samariji, pa su mnogi vjerovali u Isusa i pokrstili se. Onda su došli onamo apostoli Petar i Ivan te su na krštene položili ruke i zazvali na njih Duha Svetoga da postanu **stalni u vjeri.** Tako su apostoli dijelili sakramenat **potvrde.**

1. **U sakramentu potvrde daje nam se Duh Sveti da možemo braniti svoju dušu od neprijatelja i hrabro se boriti za vjeru Kristovu.**
2. **Potvrda se podjeljuje ovako: Biskup polaže ruke na onoga, koji se potvrđuje, moli nad njim i čini mu na čelu svetom krizmom znak križa.**

Na početku potvrđivanja biskup moli raširenih ruku nad onima koji se potvrđuju i zaziva na njih **sedam darova Duha Svetoga.**

Tko je potvrđen, ima posebno pravo na te darove i na druge pomoći. Zato čini veliku štetu svojoj duši tko, premda može, ne će da primi svetu potvrdu.

U svetoj »krizmi« je maslinovo ulje i mirisava pomast što ih je biskup posvetio na Veliki četvrtak. Mirisava pomast znači da moramo biti »dobar miris Isusa Krista«, to jest, ako živimo sveto te dajemo dobar primjer, po tomu se zna da je u nama Isus.

Biskup potvrđenika lagano udari po licu u znak da potvrđenik mora biti pripravan i trpjeti radi Isusa i svete vjere katoličke.

3. **Svetu potvrdu može dijeliti biskup ili svećenik kojega za to ovlasti Sveti Otac Papa.**

Svaki je **župnik** ovlašten da u svojoj župi podijeli sakramenat potvrde onomu koji je **radi teške bolesti** u smrtnoj pogibli, ako još nije primio svetu potvrdu. Tako može podijeliti ovaj sakramenat i bolesnom djetetu koje je tek kršteno. I takovu djetetu, koje još ništa ne razumije, koristi ovaj sakramenat, jer mu povećava milost posvećujuću, te mu duša postaje još ljepša za nebo.

4. **Da dostojno primimo svetu potvrdu, moramo imati u duši milost posvećujuću.**

Osim toga krizmanik, koji je došao do dobe razuma, mora poznati glavne istine svete vjere.

Prije svete potvrde treba se dobro ispovijediti i, ako je moguće, pričestiti se.

Ako se tko potvrdi znajući da je u smrtnom grijehu, onaj čini veliko svetogrđe. (Potvrda mu je valjana, ali je on već postao Isusov vojnik-izdajica).

5. **Sveta potvrda može se primiti samo jedanput u životu.**

Tko je valjano primio svetu potvrdu, počinio bi svetogrđe, ako bi kušao opet primiti taj sakramenat.

(Slično se može primiti samo jedanput krštenje i sveti red).

Kod potvrde, ako je moguće, treba da potvrđenik ima **kuma,** i to dječak muškarca, a djevojčica žensku. Kod potvrde kum drži desnu ruku na desnom ramenu kum-

četu. Kum mora da je i sam već potvrđen i da živi kao dobar katolik.

Pamti! Potvrda pomaže Božjem djetetu, da bude čvrsto i jako u vjeri i u Božjoj ljubavi. Tko je potvrđen, postao je vojnik Isusov. Zato treba da se čvrsto odupire grijehu i napasti te da se trudi i bori za čast svoga nebeskoga Kralja Isusa. Najveća je slava biti valjan vojnik Isusov, koji je Kralj neba i zemlje.

Ali Isusovu je vojniku potreban **»Isusov kruh«**. On treba da hrani i jača svoju dušu primajući često »nebeski kruh«, to jest Isusa u svetoj Pričesti. Sveta Pričest je krijepila mučenike, koji su dali svoj život za Isusa.

O Pričesti se kaže da je »Kruh jakih« i »Kruh anđela«. Ona će i tebi dati snagu i jakost, osobito da budeš **čist** i sličan anđelima. A kad ti je srce čisto, bit ćeš uvijek veseo i radit ćeš sve s Isusom. Bit ćeš vjeran **svjedok, prijatelj i borac Isusov !**

Moli se često Duhu Svetome, da te rasvijetli i utvrdi u dobru i da poveća u tebi svoje darove!

Što nam se daje u sakramentu potvrde? (1)
Kako se podjeljuje potvrda? (2)
Tko može dijeliti svetu potvrdu? (3)
Što moramo imati u duši da dostojno primimo svetu potvrdu? (4)
Može li se više puta primiti sveta potvrda? (5)
Što je potrebno Isusovu vojniku ?...

54. Sveta Crkva nas posvećuje svetim sakramentima

Isus je osnovao svetu katoličku Crkvu da nas po njoj vodi u život vječni. U svetoj Crkvi djeluje Duh Sveti, zato da nas ona uči čist Božji nauk i da nam po sakramentima dijeli Božje milosti.

Mi ne možemo vidjeti Božje nadnaravne milosti. Ali je Isus naredio da nam ih Crkva dijeli pomoću nekih vidljivih **znakova** koje zovemo **sakramenti.** Takvi su znakovi: polijevanje vodom i riječi (»Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga«) kod krštenja; polaganje ruke (i pomazanje svetom krizmom) i molitva kod potvrde; prilike kruha i vina kod Euharistije. I kod ostalih sakramenata upotrebljavaju se stvari i riječi.

Vodom se pere tijelo; a kod krštenja polijevanje vodom (zajedno sa riječima) znači da se čisti duša; i doista ono čisti dušu dajući joj milost posvećujuću. Kruh hrani tijelo; ali onaj nebeski kruh u svetoj Pričesti hrani dušu. Stvari i riječi, koje se upotrebljavaju kod sakramenata, i **označuju** Božje milosti i **daju** te milosti.

Isus je ustanovio **sedam sakramenata.** Prvi je sakramenat **krštenje,** kojim se čovjek preporađa (kao nanovo rodi) te postaje dijete Božje. **Potvrdom** postaje potpun kršćanin i vojnik Kristov. Svetom **Pričesti** hrani svoju dušu. Ali prije toga, ako je u smrtnom grijehu, mora uskrsnuti (pomoću svete ispovijedi) na život milosti. Kad se napokon sprema za polazak na drugi svijet, jer je teško bolestan, dobro je da se još čisti i jača **bolesničkim pomazanjem.** Tih pet sakramenata služi za posvećenje i vječni spas svakom kršćaninu.

Dva sakramenta, koji su potrebni zajednici svih kršćana, jesu: **sveti red,** kojim Crkva dobiva svećenike, i **ženidba,** kojom se osnivaju kršćanske obitelji.

1. **Isus je ustanovio svete sakramente, da po njima dobivamo Božju milost.**
2. **Sedam svetih sakramenata:**
   1. Krštenje, 2. potvrda, 3. Sveta Pričest, 4. ispovijed, 5. bolesničko pomazanje, 6. svećenički red, 7. ženidba.

Zašto je Isus ustanovio svete sakramente? (1)
Nabroji sedam svetih sakramenata? (2)

55. O krštenju

(Vidi štivo 23.)

1. **Za spasenje je najpotrebniji sakramenat krštenja.** Isus je rekao: »Tko vjeruje i pokrsti se, spasit će se«.
2. **Krštenjem smo dobili milost posvećujuću, očistili smo se od istočnog grijeha te smo primljeni u katoličku Crkvu.**

Obično krsti svećenik. Kad je sila, smije krstiti svaki čovjek bez razlike. Koji krsti, treba da ima **nakanu** uistinu krstiti, treba da **polijeva vodom glavu krštenika** i da ujedno govori riječi: **»Ja te krstim u ime Oca i Sina i** Duha Svetoga«.

Ako se ima krstiti dijete koje je već odraslo te došlo k razumu (obično je to oko sedme godine života), treba ga poučiti da će krštenjem postati dijete Božje i dobiti pravo da dođe u nebo. Takav treba da i sam želi biti kršten. Treba da vjeruje glavne vjerske istine, o kojima može biti poučen. Neka se i pokaje za grijehe, koje je možda već počinio.

Lijepo je obnavljati često **krsni zavjet,** tako da obećajemo i sami ono što su kumovi na krštenju za nas Bogu obećali. Ta **obnova krsnog zavjeta** drži se za sve vjernike zajedno u uskrsnoj noći. To se obično čini i kod prve svete Pričesti, a dobro je da **se** obavi i kod svete potvrde ili u drugim važnijim prigodama. (Vidi u molitveniku »Oče naš« str. 59.).

Pamti. Kod krštenja pitao te je svećenik: »Što išteš od Crkve Božje?« U tvoje su ime odgovorili kumovi: »Vjeru.« Onda je svećenik nastavio: »A što ti daje vjera?« Odgovor je bio: »Život vječni.«

Po krštenju ti si unišao u zajednicu života s Isusom i sa Presvetim Trojstvom: primio si od Boga **život vječni.** Taj nadnaravni Božji život u tebi, koji se zove i »milost posvećujuća«, sada se ne vidi; ali on će ti omogućiti da u nebu gledaš i uživaš Boga te budeš sretan navijeke.

Tko se zaljubi u zemaljske stvari i užitke ovoga svijeta, lako zaboravi i zapusti Boga. Kad teško uvrijedi Boga, onda **smrtno** griješi, jer u njegovoj duši nestaje vječni život.

Moli i pričešćuj se pobožno, čini dobra djela. Tako će vječni život u tebi rasti, a u nebu ćeš imati veću sreću i slavu.

Koji je sakramenat najpotrebniji za spasenje? (1)
Što smo dobili krštenjem? (2)
Tko može krstiti? Kako se krsti?
Što je to „krsni zavjet“? Kada se čini obnova krsnog zavjeta?

56. Bolesničko pomazanje

Ako tko teško oboli pa je u pogibli da umre, treba mu pozvati svećenika da mu dade »sveto ulje« ili bolesničko pomazanje (koje se zove i **posljednje pomazanje**). Taj sakramenat daje bolesniku milost da mu duša bude jača u smrtnoj borbi i da se očisti od malenih grijeha (a i od velikih, kad se bolesnik ne može ispovijediti, ali se za njih pokaje).

To sveto bolesničko pomazanje mnogo puta pomaže i tijelu, tako da bolesnik lakše podnosi boli, a i da ozdravi, ako je to dobro za dušu. Stoga ne valja čekati zadnji čas, da bolesnik primi taj sakramenat kad već gotovo umire.

Tko je teško bolestan, treba također da se dobro ispovijedi i da primi svetu Pričest kao »popudbinu« za putovanje u vječnost.Tko to ne bi htio učiniti, smrtno bi sagriješio.

1. **Sveto bolesničko pomazanje je sakramenat ustanovljen za bolesnike na korist duše, a višeput i tijela.**
2. **Bolesničko pomazanje treba da primi svaki kršćanin koji je došao k razumu, ako je teško obolio.**

Kad svećenik maže bolesnika svetim uljem, izgovara ove riječi: »Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin, što si god sagriješio gledanjem... slušanjem... mirisanjem... kušanjem i govorom... ticanjem i hodom. Amen«.

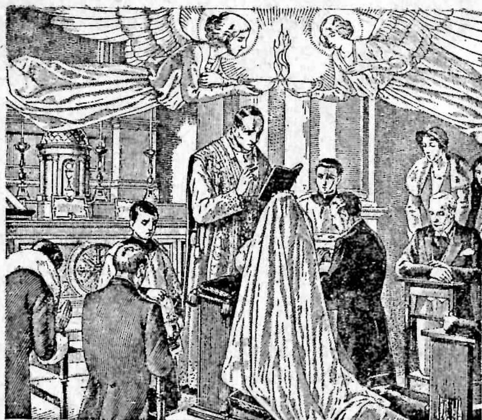
P a m t i ! Jednom će i tebi bolesnome doći svećenik, da ti svetim uljem pomaže oči, uši, usta, ruke i t. d. Pazi kako upotrebljavaš svoje oči, uši, usta, ruke i ostalo. Da ne bi njima griješio i Boga vrijeđao!

Što je sveto bolesničko pomazanje? (1)
Tko treba da primi bolesničko pomazanje? (2)
Kako svećenik daje bolesničko pomazanje? (Što maže svećenik bolesniku?) Kako moraš paziti na svoja sjetila?...

57. Ženidba

Kad je Gospodin Bog stvorio Adama i Evu, rekao im je: »Rastite i množite se i napunite zemlju!« Tako je Bog već u raju zemaljskom ustanovio ženidbu.

Naš božanski Spasitelj, Isus, naredio je svete sakramente da po njima posvećuje ljude. On hoće da ženidba kršćana i njihove obitelji budu svete; zato je podigao »ženidbeni ugovor« kršćanskih zaručnika na čast sakramenta. Kao što sjedinjenje Isusa Krista sa svetom Crkvom donosi ljudima velike milosti, slično i kršćanska ženidba donosi velike milosti. Taj sakramenat umnožava milost posvećujuću supruzima koji žive kršćanski; a još im daje i posebne milosti koje im trebaju, da mogu vjerno vršiti sve svoje dužnosti.

Dužnosti muža i žene u ženidbi jesu da se međusobno pravo ljube, da budu jedan drugomu vjerni do smrti te da primaju i kršćanski odgajaju djecu koju im Bog dade.

1. **Ženidbu je Bog ustanovio u zemaljskom raju; a Isus ju je uzvisio na sakramenat.**
2. **Ženidbena veza traje do smrti muža ili žene.**
3. **Katolički zaručnici sklapaju valjanu ženidbu kada pred mjesnim župnikom** (ili drugim ovlaštenim svećenikom) **i pred dva svjedoka slobodno izjave da se uzimlju kao muž i žena.**

Za krštene osobe, kad po propisima katoličke Crkve sklope valjan ženidbeni **ugovor,** to je ujedno i **sakramenat.**

P a m t i ! Svaki dan moli za svoje roditelje i nastoj da im učiniš kakvu uslugu i veselje.

Dragi Bože, čuj mi želje,
Čuvaj moje roditelje.

Sve su svoje meni dali,
Sve su za me žrtvovali:

Svoje noći, svoje dane
S ljubavlju su dali za me.

Tko im za to platit može ?
Nagradi ih ti, o Bože !

Zdravlje, sreću, vječni raj
Kô nagradu ti im daj !

Tko je ustanovio ženidbu? (1)
Do kada traje ženidbena veza? (2)
Kako sklapaju valjanu ženidbu katolički zaručnici? (3)
Koje posebne milosti donosi mužu i ženi sakramenat ženidbe?
Koje su dužnosti muža i žene?

58. Kako se sveta Crkva brine za nas

Sveta Crkva brine se za nas kao dobra Majka. Tek što smo došli na svijet, uzela nas je za svoju i za Božju djecu (kod krštenja). Ona nas uči (kršćanski nauk), čisti nas (u svetoj ispovijedi) i hrani nas i jača (nebeskim kruhom u svetoj Pričesti i drugim sakramentima). Tko se pusti voditi od te skrbne majke, ne može propasti.

Sveta Crkva govori nam kako imamo vršiti **Božje zapovijedi.** Da nam pomogne da dođemo u nebo, ona nam daje i druge neke zapovijedi, koje smo mi dužni vršiti. Od tih njezinih zapovijedi treba pamtiti ovih

PET CRKVENIH ZAPOVIJEDI

1. Svetkuj zapovijedane blagdane i slušaj pobožno svetu misu u nedjelju i zapovijedane blagdane.

2. Posti zapovijedane poste i u određene dane ne mrsi.

3. Svake se godine najmanje jedanput ispovijedi i o Uskrsu pričesti.

4. Drži se ženidbenih zakona svete Crkve.

5. Doprinosi za crkvene potrebe.

Isus je kazao: **»Tko Crkvu ne sluša, neka ti bude kao poganin i javni grešnik«.**

Crkva može mijenjati svoje zapovijedi i olakšava ih prema potrebama vjernika.

Dijete od 7 godina dalje dužno je ići na svetu misu. kad je zapovjeđeno, i ne smije **mrsiti** na Veliki petak, na Pepelnicu i na druge određene dane. Nitko nije dužan **postiti** prije nego navrši 21 godinu.

Kaži pet crkvenih zapovijedi!

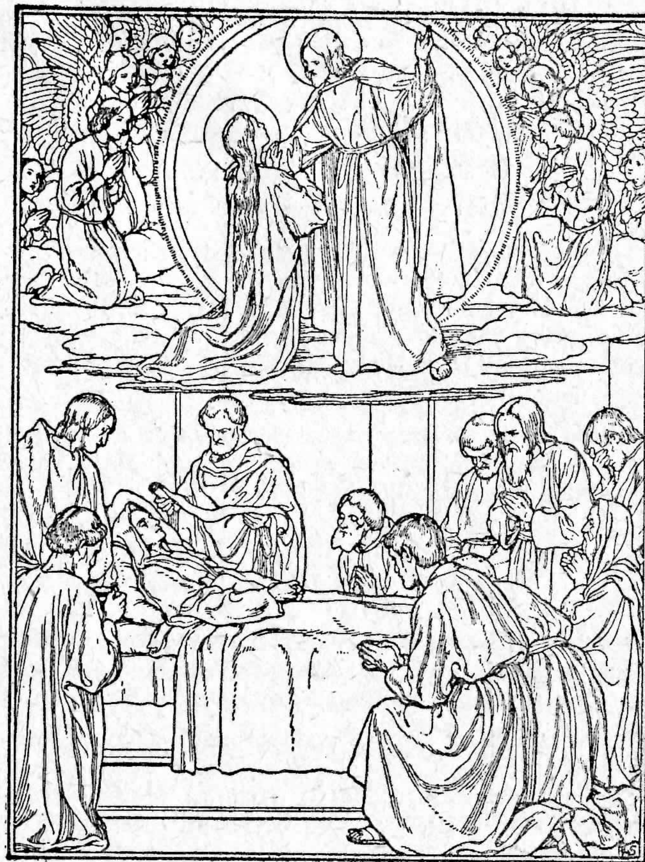
59. Isus je uzeo svoju Majku na nebo

Majka Božja se uvijek veselila kad je mislila na svoju smrt. Znala je da će je njezin sin Isus primiti u svoje kraljevstvo.

Preblažena Djevica Marija je veoma lijepo umrla. Njezina je duša odmah poletjela u nebo. Tada je Isus oživio njezino tijelo pa je uzeo k sebi u nebo i dušu i tijelo svoje presvete Majke.

Svake godine dne 15. kolovoza slavimo blagdan **Uznesenja** blažene Djevice Marije.

* * *

Majka Božja može više nego svi anđeli i sveci zajedno. Ona nas uvijek ljubi kao svoju djecu i preporučuje nas dragomu Bogu.

Ljubi i ti svoju nebesku Majku Mariju! Moli joj se pobožno svaki dan, pa će ti ona pomoći da budeš uvijek dobar i da dočekaš sretnu smrt.

Djevici Mariji je drago ako kitiš ružama njezine oltare i slike. Još draže joj je ako nasljeduješ njezine kreposti, osobito poniznost i čistoću.

Presveta Djevica Marija je Majka Crkve

Djevica Marija je Majka Isusa Krista te je po njemu postala prava Majka i svima onima koji su po vjeri i milosti združeni s njezinim božanskim Sinom u Crkvi koju je Isus osnovao.

Molimo se Majci Božjoj neka pomogne da bi svi ljudi i narodi, osjećajući ljubav prema takovoj Majci, došli u zajednicu svete katoličke Crkve.

Krunica Blažene Djevice Marije

Veoma je lijepa i zaslužna pobožnost **svete krunice (ružar)**, u kojoj razmatramo događaje iz života Isusova i Marijina te ujedno molimo Boga i Majku Božju.

To je pobožnost najdraža Marijinom Srcu i toliko preporučena od sv. Crkve. To je vijenac ruža što ga svaki dan vjernici daruju Mariji. Krunica je veza jedinstva kršćanske obitelji i izvor bezbrojnih milosti. Krunica se sastoji od 15 »otajstava«; ali je dosta uzeti ih svaki dan po 5. Kod svakog se otajstva izmoli po I Očenaš, 10 Zdravih Marija i 1 Slava Ocu.

Vidi „Radosna otajstva" kod štiva 21; „Žalosna otajstva" kod št. 44.

Slavna otajstva krunice:

1. Koji je od mrtvih uskrsnuo.
2. Koji je na nebo uzašao.
3. Koji je Duha Svetoga poslao.
4. Koji je tebe, Djevice na nebo uzeo.
5. Koji je tebe, Djevice, na nebu okrunio.

(Te se riječi umetnu u Zdravomariju iza riječi »Isus«, ili se samo razmišlja onaj sveti događaj kod svake desetke krunice).

Na što nas sjeća blagdan Uznesenja Majke Božje?
Zašto je lijepa i zaslužna pobožnost svete krunice? Kako se moli?

60. Dobro dijete dolazi u nebo

Kada tko umre, njegovo se tijelo pokopa u zemlju, a duša ide k Bogu na sud. Bog sudi dušu. Ako je dobra i čista od svakoga grijeha, uzme je Bog k sebi u nebo.

Drago dijete! Misli uvijek na nebo. Kada ti je na zemlji dobro, zahvali Bogu; ali znaj da je na nebu mnogo i mnogo bolje. U nebu ne će biti nikada ni boli, ni plača, ni žalosti. Ondje je sve lijepo i veselo. Kako ćeš biti sretan kada te Isus primi u nebeski raj, u svoje kraljevstvo! Ondje ćeš se veseliti u svetom i blaženom društvu s Majkom Božjom, s anđelima i svecima, i uvijek ćeš gledati dragoga Boga. Bit ćeš sretan i blažen zauvijek.

Nitko ne zna kad će umrijeti. Zato i ti pomisli svaki dan: i danas bi me mogao Bog pozvati k sebi. Zato moram čuvati svoju dušu onako čistu i lijepu kakova je bila kad sam se krstio.

ČISTILIŠTE

Kada tko umre, ako ima na duši bilo samo i jedan maleni grijeh, mora ići u čistilište da trpi i čini pokoru. Ondje se duša najprije očisti, a zatim ide u nebo.

U čistilištu moraju činiti pokoru i oni koji su prije smrti dobili oproštenje teških grijeha, ako su još dužni trpjeti za njih vremenite kazne.

OPĆINSTVO SVETIH

Već nam je poznato da mi kršćani katolici na zemlji sačinjavamo jednu »zajednicu« ili veliku obitelj. To je katolička Crkva.

Ali ne samo mi, koji smo na zemlji, nego i oni, koji su umrli te su se spasili pa su sada u nebu ili još u čistilištu, i oni sačinjavaju zajedno s nama jednu duhovnu obitelj. Ta **duhovna obitelj kršćana na zemlji, svetih u nebu i duša u čistilištu** zove se **»općinstvo svetih«.**

A koje je **zajedničko dobro** te velike duhovne općine? To su neizmjerne zasluge Isusove i zasluge Majke Božje i Svetaca. Te zasluge koriste i nama i dušama u čistilištu. Ono, što mi zaslužimo svojim molitvama, dobrim djelima i trpljenjem, koristi ne samo nama, nego i drugim ljudima.

Svece u nebu treba da štujemo i nasljedujemo te da im se molimo da nas kod Boga zagovaraju.

Za duše u čistilištu treba da se molimo da im Bog olakša i skrati trpljenje te ih što prije uzme k sebi u nebo. Najviše im koristi sveta misa. I kad se pričešćujemo, ili pomažemo siromahe, ili činimo koje god dobro djelo, možemo to namijeniti za duše u čistilištu. Te duše će se opet moliti za nas.

Na 1. studenoga slavi se blagdan **Svih Svetih**, a 2. studenoga **Dušni dan**.

Molimo za vjerne mrtve:

Pokoj vječni daruj im, Gospodine! I svjetlost vječna svijetlila im. — Počivali u miru. Amen.

61. Sudnji dan

Jednom će doći svršetak svijeta. Sunce i mjesec ne će više dati svjetlosti, i zvijezde će s neba pasti. Anđeli će zatrubiti i probuditi sve mrtve u grobovima. Bog će iz praha podignuti tjelesa mrtvih ljudi. Naša duša će se vratiti u svoje tijelo, pa će i tijelo biti opet živo. To se zove uskrsnuće tijela.

Tijelo dobrih će biti poslije uskrsnuća veoma lijepo, a tijelo grešnika bit će ružno i gadno.

Tada će se ukazati na oblacima sam Gospodin Isus. Izgledat će sjajniji od sunca. On će doći suditi žive i mrtve, dobre i zle. Dobri će biti Isusu na desnoj strani, a zli na lijevoj. Svi će se zli tresti od straha.

Tada će se pred cijelim svijetom objaviti sve što je tko učinio, dobro ili zlo. Isus će suditi o svakoj misli, riječi i činu, pa i o tomu jesmo li zanemarili što dobra učiniti.

Isus će reći zlima: »Idite od mene, prokleti, u oganj vječni!« I potjerat će ih u pakao, iz kojega ne će nikada više izaći. Dobre će pak Isus povesti sa sobom u svoje nebesko kraljevstvo da uživaju život vječni.

Drago dijete! Čuvaj se, da ne činiš ništa zla, pa ni na samu ni u tami, da se ne budeš morao na sudnji dan sramiti pred cijelim svijetom i da ne budeš zauvijek osuđen.

POSLJEDNJE STVARI ČOVJEKA

Smrt, sud, nebesko blaženstvo za dobre, pakao za zle

»U svim svojim djelima spomeni se posljednjih stvari, pa nećeš nikada sagriješiti«.

1. **Kad čovjek umre, duša se odijeli od tijela te ide k Bogu na sud, a tijelo se vraća u zemlju.**
2. **Sud, koji će biti odmah poslije smrti,** zove se **»posebni sud«.**

Tada se sudi svakomu čovjeku posebice.

3. **Poslije posebnog suda ide duša ili u nebo, ili u pakao, ili u čistilište.**
4. **Čovječje tijelo ostat će u zemlji do sudnjega dana. Tada će Bog opet oživjeti naše tijelo.**
5. **Oživljenje mrtvih tjelesa zovemo »uskrsnuće tijela«.**
6. **Dobri će ljudi uskrsnuti s preobraženim, sjajnim tijelom, a zli s ružnim tijelom.**
7. **Na svršetku svijeta doći će Isus opet vidljivo na zemlju, zato da sudi sve ljude, dobre i zle.**
8. **Sud, koji će biti na svršetku svijeta, zove se »sudnji dan« ili »općeniti sud«, jer će se suditi svim ljudima zajedno.**
9. **Na sudnji dan će Bog uzeti dobre u nebo, a zle će baciti u pakao.**
10. **Nebo je mjesto gdje pravednici gledaju Boga te uživaju vječno blaženstvo.**

U vjerovanju kažemo: **»Odonud će doći suditi žive i mrtve . . .** (Vjerujem u) **uskrsnuće tijela, život vječni«.**

Život Božji u našoj duši

U apostolskom vjerovanju riječi »život vječni« znače da će blaženici u nebu s Bogom uvijek živjeti.

Početak toga vječnog života mora biti u nama već sada, dok smo na zemlji. To je milost posvećujuća koju smo primili na krštenju; to je božanski život u nama, jer po njemu stanuje u našoj duši Duh Sveti. Da hranimo taj život, imamo »Kruh nebeski«, svetu Pričest.

Sada je taj nadnaravni, božanski život u nama sakriven. Na drugom svijetu će se taj život pretvoriti u slavno gledanje Boga; mi ćemo zauvijek posjedovati i uživati Boga.

Jednom je Isus, pokazujući dijete, rekao: »Pazite da ne prezrete ni jednog od ovih malenih, jer njihovi anđeli na nebesima neprestano gledaju lice moga nebeskog Oca!«

Doista naš anđeo čuvar gleda uvijek Boga; zato i dok je s nama na zemlji, on je ujedno i u nebu. I mi kad budemo gledali Boga, gdje se god nalazili, bit ćemo u nebu. Poslije uskrsnuća naše će tijelo biti proslavljeno, slično uskrsnulom Isusovu tijelu.

I osuđenici u paklu živjet će uvijek, ali bez nadnaravnog života. Zato su kao mrtvi pred Bogom. Oni ne će nikada ugledati ni posjedovati Boga. Radi toga će trpjeti strašne muke.

Poslije sudnjega dana ne će više biti čistilišta, nego samo nebo i pakao.

Nekrštena djeca, koja su umrla prije nego su došla do razuma, ne će gledati Boga, jer nemaju posvetne milosti; ali ne će biti ni u paklu te ne će ništa trpjeti, jer nisu skrivili ništa. (Oni su u limbu).

Kod Litanija svih svetih molimo:

Od nagle i nepripravne smrti, oslobodi nas, Gospodine!
Od smrti vječne, oslobodi nas, Gospodine!

Pitanja o posljednjim stvarima

Što se dogodi kad čovjek umre? (1)
Kako se zove sud koji će biti odmah poslije smrti? (2)
Kamo ide duša poslije posebnog suda? (3)
Tko ide u nebo? – Tko ide u pakao? – Tko ide u čistilište?
Dokle će ostati čovječje tijelo u zemlji? (4)
Kako zovemo oživljenje mrtvih tjelesa? (5)
S kakvim će tijelom ljudi uskrsnuti? (6)
Zašto će Isus doći na svršetku svijeta? (7)
Kako se zove sud koji će biti na svršetku svijeta? (8)
Što će Bog učiniti na sudnji dan? (9)
Što je nebo? (10) – Što je pakao? (Št. 13, pit. 1.)
Što je život vječni u nama?
Da li će i osuđenici uvijek živjeti?

* * *

Poslije smrti nitko se više ne može popraviti, niti može nebo zaslužiti. Zato, dok smo na svijetu, treba da **živimo po kršćanskom nauku**, koji nas uči Boga spoznati, ljubiti i služiti. Jedino **tako možemo doći u nebo.**

62. Glavne vjerske istine

Ovaj Mali Katekizam prikazao nam je najvažnije događaje od stvorenja svijeta do sudnjega dana, tako da smo bolje upoznali dragoga Boga i njegova djelá za naše vječno spasenje.

I sama **naša pamet,** zdrav razum, kaže nam da je Bog. Sve, što vidimo na zemlji i iznad nje, sva priroda sa svojim divnim redom i ljepotom kaže nam da postoji jedan svemogući, premudri i predobri nevidljivi Duh, koji je sve stvorio te sve uzdržava i upravlja.

Naša savjest nam u srcu govori da moramo činiti dobro, a ne zlo. Preko unutrašnjeg glasa dobre savjesti govori Bog svakomu čovjeku. Zato svi narodi na zemlji znaju da je neki dobri Duh koji upravlja svijetom.

Svi narodi vjeruju da je poslije ovoga zemaljskog života neki drugi život; to jest da naša duša živi i poslije tjelesne smrti. Tko je bio pošten i dobar, bit će na drugom svijetu nagrađen, a tko je činio zlo, bit će kažnjen.

Mi kršćani upoznali smo bolje te **naravne istine,** jer ih je Bog i posebno **objavio.** Bog je na razne načine poučio ljude. Najviše nam je objavio kad je Isus, Sin Božji došao s neba da nas pouči i spasi. To nas sada **nepogrešivo** uči sveta **katolička Crkva.**

Nekoje **objavljene istine** ne možemo ni sada svojom pameti razumjeti. Tako na pr. ne razumijemo, kako to da su **tri** božanske osobe u **jednoj** božanskoj naravi, ili kako je Isus Bog-čovjek sakriven u svetoj Hostiji. (Takve istine zovu se »vjerske tajne«.) Ali tko bi htio svojim razumom shvatiti Boga, znati sve kakav je Bog, onaj je kao dijete koje bi htjelo izliti sve more u malenu rupicu.

Mi smo dužni vjerovati sve, što je Bog objavio, jer on znade sve i ne može pogriješiti niti nas prevariti.

Sve kršćanske istine sadržane su ukratko u **»apostolskom vjerovanju«.** (Vidi na početku knjige).

* * *

Dijete, koje pozna kršćanski nauk, znade odgovoriti na ovo najveće pitanje: Zašto živimo, **zašto smo na svijetu ?** Takvo dijete znade da svaki čovjek dolazi od Boga i da je određen za Boga, s kojim će biti sretan navijeke.

1. **Na svijetu smo zato, da Boga spoznamo, ljubimo, služimo i tako u nebo dođemo.**
2. **Mi možemo Boga spoznati: po vidljivome svijetu i po glasu svoje savjesti, a najviše po nadnaravnoj Božjoj objavi.**
3. **Ono, što je Bog objavio, uči nas nepogrešivo katolička Crkva.**

GLAVNE ISTINE

1. Samo je jedan Bog, a tri su božanske osobe: Otac i Sin i Duh Sveti.

2. Bog je sve stvorio, sve uzdržava i upravlja.

3. Duša je čovječja besmrtna.

4. Sin je Božji postao čovjekom i otkupio nas svojom smrću na križu.

5. Milost je Božja potrebna za spasenje.

6. Bog će dobro nagraditi vječnom nagradom, a zlo kazniti vječnom kaznom.

Zašto smo na svijetu? (1)
Po čemu možemo Boga spoznati? (2)
Tko nas uči ono, što je Bog objavio? (3)
Koje su GLAVNE ISTINE?

ZAPOVIJEDI

63. Razmatranja o Božjim zapovijedima

Kad je Bog dao ljudima kod gore Sinaja svojih deset zapovijedi, još ih je i napisao na dvije kamene ploče i dao ih je Mojsiju da ih pokaže ljudima.

Nauči napamet 10 zapovijedi Božjih i često ih ponavljaj. Treba da nastojiš razumijeti zapovijedi koje nam je **Bog dao iz same svoje ljubavi. Onda ćeš dragovoljno odlučiti** da ćeš po njima živjeti i **molit** ćeš da isprosiš **milost,** jer bez Božje milosti ne možemo ništa dobra učiniti.

Pravi kršćani često **ispituju svoju savjest.** Oni razmisle osobito **navečer** prije spavanja, da li su onaj dan pobožno sproveli i kakve su pogreške učinili. Ako su što hotimice sagriješili, pokajat će se i moliti oproštenje. U nesretnom slučaju, ako su možda počinili smrtni grijeh, pokajat će se **savršeno iz ljubavi prema Bogu.** Tako će postići oproštenje i Božje prijateljstvo, da ne odu na počinak u smrtnom grijehu. (Vidi u štivu 68. kako se treba kajati.)

Čini i ti tako, jer ne znaš ni dana ni časa kad će te Bog pozvati s ovoga svijeta. Ako budeš tako činio svaki dan, najljepše ćeš se pripraviti i za svetu ispovijed.

Prve tri zapovijedi kazuju nam kako treba častiti i ljubiti Gospodina Boga. Ostalih sedam zapovijedi nam govore osobito kako treba poštivati i ljubiti bližnjega.

Dvije zapovijedi ljubavi :

1. Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom misli svojom.

2. Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe.

Isus je rekao da o tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon.

(O ljubavi prema Bogu i bližnjemu vidi štiva 30. i 31.)

* * *

Časti i ljubi Boga iznad svega !

Ovdje ćemo razmatrati prve tri Božje zapovijedi.

I. Ja sam Gospodin Bog tvoj:

1. Nemaj drugih bogova uz mene!

(Vidi štivo 8. o Abrahamu.)

Svi kršćanski mučenici i drugi sveci imali su živu **vjeru** u Boga i u vječni život. Oni su se oslanjali ne na samo ljudsko znanje i moć, nego najviše u Božju milost koja ih je krijepila. U Boga su se potpuno **ufali** i njega su nada sve **ljubili** pa su i svoj život žrtvovali i posvetili njemu na čast i za dobro bližnjega.

Sv. Pavao apostol govorio je: »**Sve mogu u Onome koji me krijepi.**«

Drago dijete! Moli često **čin vjere, ufanja i ljubavi.** Pohađaj i uči marljivo **kršćanski nauk.** Nauči se pravoj vjeri i pobožnosti, a čuvaj se **praznovjerja.** Ozbiljno se spremaj na svete sakramente i pazi da ne bi počinio kakvo **svetogrđe.**

M o l i t v a

Gospodine Bože, ti si naš jedini Stvoritelj i svevišnji Gospodar. Ti si mi dao život, i od tebe imam sve što mi treba za dušu i za tijelo. Zato i ja hoću da svim srcem budem tvoj sada i uvijek. Tebi ću se svaki dan moliti i tvoj ću nauk primati u svoju pamet i srce. U tebe vjerujem, u tebe se ufam i tebe ljubim iznad svega.

II. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud!

(Vidi št. 22. o Presv. Trojstvu.)

Višeput je nesrećom pa i naglom smrću kaznio Bog psovača, koji Njega svemogućega izazivlje, grdi. Ali ne mora Bog odmah grešnika vidljivo kazniti. Svakako slijedi smrt duše, kad se svijesno Boga pogrdi i kao otjera od sebe.

Samo s poštovanjem treba izgovarati riječi: Bog, Stvoritelj, Isus Krist, Hostija, Sakramenat, ili druga imena kojima označujemo Boga. (Veoma težak grijeh je kleti ili psovati Boga ili govoriti o njemu pogrdno.)

Radi Boga moramo s velikim poštovanjem govoriti i o Majci Božjoj i o Svecima i svetim stvarima.

Molitva

Svet si, Gospodine, i tvoje je ime sveto. Njega se straše đavoli, a tvoji ga prijatelji pouzdano zazivaju. Zato ću ga i ja samo pobožno izgovarati, a nikada pogrditi.

III. Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji!

(Vidi št. 21. o polasku dječaka Isusa u hram.)

Prema Božjoj zapovijedi moramo svetkovati svaku **nedjelju** (kao što je bilo u Starom zavjetu naređeno za **subotu**). Kao nedjelju treba svetkovati, po naređenju Crkve, još neke **zapovijedane blagdane**. Tada ne smijemo raditi, **težačke poslove** (na primjer kopati, zidati, šiti). U te dane dužni smo ići k **svetoj misi**. I dijete od sedam ili više godina griješi, kad bi moglo ići, a ne će da ide k svetoj misi.

Molitva

Ti si nam, Gospodine, kazao da šest dana radimo, a sedmi da počivamo i tebe svi skupa častimo. Ja ću se dakle u nedjelje i blagdane s tobom veseliti, tebi se moliti, tvoj nauk razmišljati, a osobito ću pobožno slušati svetu Misu.

Pitanja za život

Kod pojedinih zapovijedi pitaj se:

1. Da li mislim često na Boga? Jesam li mu zahvalan za sve što mi je učinio? Da li pazim na njegov glas, kad mi savjest kaže: „To moraš učiniti!" ili: „To ne smiješ učiniti!" Da li ljubim Boga iznad svega?

2. Kako pokazujem da štujem ime Božje? Da li gledam popravljati zlo što čine drugi, kad psuju i pogrđuju ime Božje? (Naknada Presvetom Srcu Isusovu!)

3. Idem li rado u crkvu, osobito nedjeljom? Kako se ondje vladam? Kako ću drugima pomoći, da zavole Isusov nauk, svetu Misu, svete sakramente? Kako provodim dan Gospodnji (nedjelju)?

64. Božje zapovijedi o poštovanju čovjeka

Bog je stvorio čovjeka »na svoju sliku i priliku«. Poštujmo, dakle, Boga u čovjeku!

a) Poštuj Božje namjesnike!

IV. Poštuj oca i majku, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.

Najljepši primjer kako treba poštovati i slušati roditelje dao nam je Isus, dok je još bio dječak (Vidi štivo 20.).

Molitva

Poslije tebe, o Bože, moji su prvi dobročinitelji moj otac i majka. Ti hoćeš, da ih štujem, ljubim i slušam, te mi kao nagradu obećavaš svoj blagoslov i na ovom svijetu. Pomozi mi da budem svojim roditeljima poslušan, kao što je bio tvoj božanski Sin, mali Isus.

b) Briga za zdravlje i čistoću tijela i duše

V. Ne ubij!

(Vidi št. 19. o okrutnom Herodu.)

Proti petoj zapovijedi griješi ne samo onaj, koji koga **ubije** ili **rani**, nego i onaj koji želi drugomu zlo ili ga **proklinje**, ili **vrijeđa**; tko **mrzi** ili se srdi na drugoga. (Kain je ubio u svome srcu brata Abela već onda kad ga je zamrzio!)

Tko zavede drugoga na smrtni grijeh, učini strahovito zlo. Onaj čini kao đavao koji zavodi ljude na grijeh. Čuvaj se, dakle, da zlim **riječima** ili djelima (zlim **primjerom**) ne navedeš koga na grijeh!

(Životinje smijemo ubiti kad je potrebno. Ali ih ne smijemo bez razloga mučiti. Tko ih muči, onaj ima okrutno srce).

Molitva

Ti si nam, Gospodine dao i uzdržavaš nam život i zdravlje. Ali ti hoćeš da i ja pazim kako ne bih naškodio ničijem zdravlju ni životu. Ti još činiš da nam duša živi po tebi, koji si u njoj dok je bez grieha. Zato ću se čuvati grijeha i paziti, da ne bih svojim zlim primjerom naveo koga na grijeh te mu možda donio vječnu duhovnu smrt.

VI. Ne sagriješi bludno!

(Vidi št. 7. o općem potopu.)

Bog je jednom poslao na ljude opći potop najviše zato što su činili grijehe bludnosti ili nečistoće. Drugi put je Bog poslao oganj s neba na gradove Sodomu i Gomoru, gdje su ljudi bili bludnici. To je dakle jako veliki grijeh, kad ga Bog tako strašno kazni.

Dijete moje! Čuvaj se da nikada ne padneš u kakav ružni, nečisti grijeh ni sam ni s drugima. Bog je Gospodar tvoje duše i tvoga tijela. Kad si bio **kršten,** posvetilo se Bogu tvoje tijelo i tvoja duša. Ti si kao **svetohranište,** kad u svetoj Pričesti primaš Isusa u svoje srce.

Nemoj dakle okaljati dušu i tijelo grijehom nečistoće. U takovo zlo lako padne ono dijete koje je **bestidno** ili **besramno,** jer se nepristojno otkriva i bez potrebe se besramno gleda ili tiče. Tako i onaj koji govori ili rado sluša i misli ružne, besramne stvari.

Budi **stidljiv!** Nosi odijela koja pristojno pokrivaju tvoje tijelo. Ne pokazuj i ne gledaj ono što se ne pristoji. Bježi od onih koji besramno govore. Ako ti treba što pitati o tim stvarima, da doznaš što je grešno i što je dopušteno, onda možeš pitati samo svoje roditelje ili ispovjednika.

Moli često Majku Božju i svoga anđela čuvara da ti pomognu, te ostaneš čista srca.

Molitva

Ti si se, Gospodine, nastanio u mojoj duši pa si posvetio i moje tijelo kao svoju crkvu. Pomozi mi dakle da budem čist i stidljiv i da ne pogrdim ovoga tvoga stana nikakvom nečistom ili besramnošću.

Pitanja za život :

4. Kako se vladam prema svojim roditeljima? Da li ih ljubim i poštujem? Da li ih spremno slušam i pomažem? Da li im nudim svoju uslugu? (Zašto se ti ne bi kojiput sam ponudio, da zamijeniš majku u poslu, ako vidiš da je umorna ili bolesna?...)

5. Kako pazim na svoje zdravlje i život? Da li su moje igre opasne za život meni ili drugima? Mislim li na to da Presveto Trojstvo živi u mojoj duši po milosti krštenja? Kako ću pomoći i drugima, da bi ljubili Boga i duhovno živjeli po njemu?

6. Poštujem li svoje tijelo kao crkvu, u kojoj stanuje Bog? Je li sve pristojno što činim, mislim i govorim?

65. Božje zapovijedi zaštićuju naše stvari i poštenje

a) Briga za stvari i poštenje

VII. Ne ukradi!

Treba dati i pustiti svakomu svoje. Bog zabranjuje **krasti** ili **naškoditi** drugomu na imanju.

Nemoj krasti niti svojim roditeljima! Ako **nađeš koju tuđu stvar,** vrati je gospodaru. Ako ti tko štogod **posudi,** treba da vratiš. Ne oštećuj (ne razbijaj, ne pali, ne sjeci) tuđe stvari! Ako tko svojom krivnjom učini drugomu **štetu,** dužan je to, koliko može, **popraviti.**

Molitva:

Gospodine Bože!

Tvoje su sve stvari što su na svijetu. Ali ti si dopustio da i mi pošteno posjedujemo imanje i da ga upotrebljavamo za dobro naše i za pomoć bližnjemu. Ne ću da nepravedno uzmem što je tuđe ili da kakogod naškodim imanju bližnjega svoga.

VIII. Ne reci lažna svjedočanstva na bližnjega svoga!

Isus je rekao: »Đavao je lažac i otac laži«.

Bog hoće da govorimo istinu, pa zato zabranjuje svaku laž i prevaru. Čuvaj se osobito da proti drugomu što krivo ne rečeš!

Nigda, sine, ne propusti
laži preko zubi,
jer je ona mrska Bogu
koj' istinu ljubi.
Pa je mrska i ljudima,
koje često puta
s nje saleti svaka bijeda
i nevolja ljuta.

Molitva

Ti si, o Bože, istinit i mrziš na svaku laž. Zato ni ja ne ću u laži tražiti pomoć ili da čak lažno što rečem proti drugomu.

b) Misli i želje

IX. Ne poželi tuđeg ženidbenog druga!

X. Ne poželi nikakove tuđe stvari!

Deveta i deseta zapovijed nas uče da je grijeh ne samo kad se zlo čini nego i kad se želi učiniti zlo ili kad se tko zabavlja ružnim mislima. Bog vidi i u naše srce, pa će nas suditi i za ono što želimo ili hoćemo.

Molitva

Još si, Gospodine, zapovijedio da ne želimo nepravedno dobiti što je tuđe. Ti vidiš i u moje srce te hoćeš da i u mislima i u željama budem čist i pošten.

7. Kako upotrebljavam stvari koje su mi dali roditelji i drugi? Da li ih lakoumno razbacujem ili uništavam? Kako poštujem stvari koje nisu moje? Što učinim, ako nađem tuđu stvar? Kako mogu pomoći onima koji ništa nemaju ili su siromašniji od mene? Da li marljivo učim i radim zato da postanem koristan član ljudske zajednice?

8. Da li uvijek govorim istinu? Jesam li iskren, kad treba da priznam svoje pogreške? Jesam li zahvalan ili srdit, ako me netko opomene? Da li znam druge ljubazno opominjati? (Da ne iznosim tuđe pogreške iz zavisti ili bez potrebe!)

9 – 10. Sjetim li se češće da Bog vidi u moje srce?

* * *

Na koncu razmatranja o zapovijedima možemo još moliti:

»Blago onima koji su čista života, koji žive po zakonu Gospodnjem!«

»Blago onima koji drže njegove propise, koji ga traže svim srcem!« (Ps. 118)

»Gospodine, uči me činiti volju tvoju, jer ti si Bog moj! Dobar je Duh tvoj; neka me vodi ravnom stazom!« (Ps. 142)

66. Sedam glavnih grijeha

Zli su anđeli sagriješili, jer su bili **oholi** pa nisu htjeli držati Boga za Gospodara. Tako su i prvi ljudi sagriješili grijehom **oholosti.**

Đavao je bio ljudima **zavidan.** I Kain je bio zavidan svome bratu, pa se je na nj **srdio,** i u **srditosti** ga je ubio. — Oholost, zavist i srditost bile su izvor drugim grijesima. Zato se i zovu **glavni grijesi.** Takvih glavnih grijeha je sedam.

1. Molimo te, Gospodine, za tvoju pomoć da izbjegavamo i u sebi pobijamo

SEDAM GLAVNIH GRIJEHA:

1. Oholost — 2. škrtost — 3. bludnost — 4. zavist — 5. neumjerenost u jelu i piću — 6. srditost — 7. lijenost.

Tko više puta padne u koji grijeh, onaj se tomu priuči pa se onda teško popravi. Da ne padneš u glavne grijehe, treba da ljubiš **kreposti** koje su im protivne, i da se vježbaš u njima.

2. Pomozi nam, Gospodine, da živimo kreposno. Zato hoćemo biti: pònizni — darèžljivi — čista srca — bratoljùbivi — umjèreni u jelu i piću — strpljivi — revni u dobru.

Nabroji 7 glavnih grijeha! (1)

Kada imamo GLAVNE KREPOSTI, to jest kreposti protivne glavnim grijesima? (2) (Mi imamo glavne kreposti kada smo: ponizni darežljivi . . .)

67. Nauk o svetoj ispovijedi

1) Sjeti se najprije Isusove priče o izgubljenom sinu (štivo 34.)

Drago dijete! Gospodin Bog je tvoj najbolji Otac. Kad si bio kršten, Bog te je uzeo za svoje dijete i uljepšao je tvoju dušu. Nisi li i ti možda postao onako nesretan kao onaj izgubljeni sin? Možda si učinio koji **smrtni grijeh** i jako ražalostio svoga nebeskoga Oca? Onda nisi više njegovo dijete; ti si se kao izgubio od Boga. Obrati se i ti, sinko, natrag k svojemu Ocu koji je na nebesima! Reci dragomu Bogu: »Sagriješio sam. Žao mi je. Ne ću više. Oprosti mi, dragi Oče!« — Ali još treba da učiniš nešto drugo: treba da se pravo ispovijediš. Onda će ti Bog sve lijepo oprostiti.

2) Veliki i maleni grijesi.

Ako ne poslušaš roditelje, ako lažeš, ako se igraš u crkvi ili kod molitve, ako se drugima rugaš, ako kradeš ili činiš koje drugo zlo, tada griješiš. **Ako sagriješiš u malenim stvarima**, onda zaslužuješ da te Bog kazni već na ovome svijetu, a često još u čistilištu.

Jao pak tebi, ako učiniš koji veliki grijeh! Ako Boga kuneš, ako svojom krivnjom ne ideš u nedjelju k svetoj misi, ako teško uvrijediš roditelje, ako ukradeš velike stvari, ako učiniš ili rečeš što jako ružno i besramno, ili ako u kojoj drugoj **velikoj stvari hotimice** sagriješiš — tada učiniš **veliki ili smrtni grijeh** te zaslužiš **pakao**. Ako si tako teško sagriješio, onda više nisi dijete Božje; Bog te ne će za svoje dijete, a tvoja je duša postala ružna i kao mrtva pred Bogom i anđelima. Ti si mnogo nesretniji, nego da si umro.

Možda si kada što učinio, a **nisi znao** da je grijeh. Onda ti Bog ne će zamjeriti, jer nisi znao. Ali unaprijed se čuvaj da ne sagriješiš! I malenih se grijeha čuvaj, da ne žalostiš predobroga Boga, i da te Bog za njih ne kazni.

Ponovi rečenice 3—9 o grijesima — kod štiva 10.)

3) Tko može oprostiti grijehe?

Ako si teško sagriješio, tako da nisi više dijete Božje, što bi morao učiniti da te Bog opet uzme za svoje dijete? Kako Bog oprašta **velike grijehe?**

Vidjeli smo kako je Isus oprostio jednoj velikoj grešnici. Ona je došla k Isusu, bacila se na zemlju pred njim i plakala je za svoje grijehe. Isus je vidio da se je pokajala, pa joj je oprostio.

Prije nego je Isus uzašao na nebo, rekao je apostolima da mjesto njega mogu i oni opraštati grijehe i naredio im je da dadu tu vlast biskupima i svećenicima.

Tko dakle hoće da primi oproštenje grijeha, mora ići k svećeniku. Pred svećenikom neka klekne, kao da je pred Isusom, i neka mu kaže (ispovijedi) sve svoje grijehe. Tada će mu svećenik u ime Isusovo oprostiti, i njegova će grešna duša opet postati lijepa i Bogu draga.

Malene grijehe oprašta nam Bog i izvan ispovijedi, samo ako se za njih pokajemo te odlučimo da ćemo se tih grijeha čuvati. Kada pobožno slušamo svetu misu ili kad molimo, Bog nam oprašta mnoge pogreške ili malene grijehe za koje se kajemo. Ali je **dobro i korisno ispovijediti svećeniku i sve malene grijehe,** jer tako ih se lakše očistimo i lakše se popravimo.

(Ponovi rečenice 1—5 o sakramentu sv. ispovijedi kod štiva 46.)

Za dobru ispovijed potrebno je:

1. **Ispitati savjest;**
2. **pokajati se za grijehe;**
3. **čvrsto odlučiti čuvati se ubuduće grijeha;**
4. **ispovijediti se pravo i čisto;**
5. **zadovoljiti za grijehe ili izvršiti pokoru.**

Glavna pitanja za nauk o sv. ispovijedi:
(Prema štivu 10.)
Jesu li svi grijesi jednaki?
Kako se zovu veliki, a kako mali?
Kakvu kaznu zaslužimo, ako učinimo smrtni grijeh? (... ako mali grijeh?)
Zašto se treba čuvati i malenih grijeha?
(Prema štivu 46.)
Kakvu je vlast dao Isus apostolima na dan svoga uskrsnuća?
Komu su apostoli predali vlast opraštati grijehe?
U kojem sakramentu opraštaju grijehe biskupi i svećenici?
ŠTO JE POTREBNO ZA DOBRU ISPOVIJED?...

68. Bliža priprava za svetu ispovijed

(Što treba činiti svaki put prije ispovijedi).

Molitva Duhu Svetomu

Dođi, Duše Sveti, i pomozi mi:
da se sjetim svih svojih grijeha;
da se za njih od srca pokajem;
da čvrsto odlučim ne griješiti više;
da svoje grijehe pravo i iskreno ispovijedim;
da spremno izvršim svoju pokoru.

Zazovi u pomoć i Majku Božju i svoga anđela čuvara.

(ISPITIVANJE SAVJESTI)

1. **Prije ispovijedi moramo ispitati svoju savjest, da se sjetimo što smo sagriješili.**

Ako bi imao smrtnih grijeha, morao bi se sjetiti i **koliko puta si koji smrtni grijeh učinio.**

Ako si se već kada ispovijedio, promisli, da li si se **zadnji put ispovijedio dobro:** da li si sve grijehe kazao, za njih se pokajao i **izvršio pokoru.**

(Promisli, da nisi možda primio **svetogrdno** svetu Pričest!)

Da se lakše sjetiš svojih grijeha, pitaj se, kako si sagriješio proti pojedinim Božjim i crkvenim zapovijedima.

Možeš si postavljati pitanja ovim redom:

1. *Da li sam se svaki dan Bogu molio?*
   Jesam li redovito išao na vjeronauk i marljivo učio?
   Jesam li gdje zatajio svoju vjeru od straha ili stida?
2. *Da li sam psovao male psovke?*
   Da li sam psovao velike psovke: Boga, Isusa, Majku Božju, Sveca? Koliko puta?
   Jesam li porugljivo ili nedostojno spominjao Boga?
3. *Da li sam svojom krivnjom zanemario svetu misu u nedjelju ili zapovijedani blagdan? Koliko puta?*
   Jesam li u crkvi bio nemiran ili nepobožan?
4. *Da li sam bio neposlušan i prkosan svojim roditeljima, starijima, učiteljima? Da li sam ih srdio ili uvrijedio?*
   Da li sam bez njihova dopuštenja išao u kino ili drugamo?
   Jesam li se starijima rugao?
5. *Da li sam se svađao?*
   Da li sam druge tukao, ili proklinjao?

Da li sam se drugima rugao?
Da li sam drugima želio zlo, bio zavidan ili srdit na koga?
Da li sam koga naveo na grijeh? (Mali ili velik?)

6. *Da li sam bio besraman? (Bez potrebe gledao besramno sebe ili druge? Drugima se besramno pokazivao?)*
Da li sam što besramno (prostački) govorio ili rado slušao?
Da li sam rado mislio ili želio što besramno?
Da li sam što besramno učinio? (sam ili s drugima?)

7. *Da li sam što ukrao, ili želio ukrasti? (male ili velike stvari?)*
Da li sam drugima pomogao krasti? ili ukradene stvari primio? ili nađeno zatajio?
Jesam li roditeljima uzimao novaca? (koliko)
Da li sam po svojoj krivnji drugima učinio štetu (škodu)?

8. *Da li sam lagao?*
Da li sam lažno govorio proti drugima?
Da li sam iznosio tuđe pogreške?

* * *

Još se ispitaj o ovim grijesima:

Jesam li u PETKE ili druge zabranjene dane jeo mesa?
Jesam li bio ohol, rado se hvalisao?
Jesam li bio škrt, zavidan, neumjeren u jelu i piću (opijao se), lijen i neuredan?
Imam li još koji grijeh?

(I odraslim osobama mogu poslužiti ovdje donesena pitanja; ali se moraju još ispitati o svojim staleškim dužnostima i odgovornostima.)

(KAJANJE)

2. Da nam Bog oprosti grijehe, moramo se pokajati, to jest žaliti i mrziti na učinjene grijehe.

U sakramentu pokore ili ispovijedi najvažnije je i najpotrebnije da se **skrušeno pokaješ.** Bez kajanja Bog nikomu ne oprašta nikakav grijeh. Zato ne valja ako samo brzo izmoliš »Djelo kajanja«, nego treba da paziš na riječi koje kod toga izgovaraš: Treba da priznaš da

si krivac i da si zlo pred Bogom učinio, i mora ti biti **uistinu** žao, što si uvrijedio dragoga Boga.

Kako ćeš se najbolje pokajati?

Neki je otac imao tri sina. Otac ih je slao svaku nedjelju na svetu misu. Jedne nedjelje, mjesto da idu u crkvu, oni su pošli na livadu igrati se. Kad su opazili gdje se drugi ljudi vraćaju od mise, pomislili su da će otac doznati što su učinili, pa ih je bilo strah.

Najmlađi, kojemu je bilo sedam godina, počne plakati i reče: »Mene je strah ići kući, jer će me otac kazniti.«

Drugi pak reče: »Imaš pravo da će nas otac kazniti. Ali ja se još više bojim što će nas Bog kazniti. Ne ići u nedjelju, po svojoj krivnji, na svetu misu smrtni je grijeh. Kad bismo ovako sada umrli, ne bismo mogli ići u nebo. Svojom neposlušnošću smo **izgubili nebo, a zaslužili pakao.**«

Najstariji je brat dugo šutio. Onda im reče: »Vi govorite o kazni; ali to nije najgore. Mnogo gore je to da smo svojim grijehom **ražalostili** dragoga Boga. On nam je tako dobar, a mi smo mu tako nezahvalni. Isus je za nas kroz tri sata na križu visio, a mi nismo htjeli ni po sata biti uz njega kod svete mise. Braćo! Idimo barem sada u crkvu i molimo Boga da nam oprosti«. Tako su i učinili.

Koji se od one trojice najbolje kajao? Najmlađi se kajao, jer ga je bilo strah da će ga otac kazniti. To je dobro, ali za svetu ispovijed je premalo. **Ako se kajemo samo iz straha pred ljudima, to je samo »naravno kajanje«, koje ne valja za svetu ispovijed.** Da nam Bog oprosti, treba kod kajanja misliti na Boga.

Drugi brat se kajao zato što je svojim grijehom zaslužio da ga Bog kazni. Kajao se je **iz straha pred Bo-**

gom. Takovo je kajanje dosta za svetu **ispovijed,** ali još nije najbolje. Zato se zove **»nesavršeno kajanje«.**

Najbolje se je pokajao najstariji brat. Njemu je bilo **žao što je dobroga Boga uvrijedio.** Mislio je kako je Bog neizmjerno dobar, pa se žalostio (kajao) više radi Boga nego radi sebe. To je **kajanje iz ljubavi prema Bogu** ili **»savršeno kajanje«. Kad se tko tako pokaje, oprosti mu Bog grijehe odmah, već prije ispovijedi.** Ali ujedno treba imati **volju ispovijediti** tako oproštene grijehe kod prve buduće ispovijedi.

Najbolje je da se i u ispovijedi tako »savršeno« kajemo, iz prave ljubavi prema Bogu. Zato nam osobito koristi misliti na Isusa, kako je bio za nas mučen i raspet na križu.

Ako je tko u **smrtnoj pogibli,** a u teškom je grijehu i ne može dobiti svećenika da ga ispovijedi, tada treba da se pokaje iz **ljubavi** prema dragomu Bogu, da probudi »savršeno kajanje«, i Bog će mu oprostiti grijehe.

God. 1881. velik je požar uništio kazalište u Beču. Bilo je mnogo mrtvih. Oko 40 osoba došlo je, bježeći od vatre i dima, u jednu zatvorenu prostoriju iz koje se nije moglo izaći. Svi su plakali, a mnogi i molili. Tada se jedna djevojčica sjeti što je vjeroučitelj tumačio o savršenom kajanju. Poklekne i pozove djecu i odrasle neka zajedno s njom mole djelo kajanja te se pokaju osobito iz ljubavi prema Bogu. Svi su to učinili i preporučivali se anđelu čuvaru. Na to su još u pravo vrijeme došli vatrogasci i razbili vrata da mogu izaći. Tako im je spašen život tijela; ali, što vrijedi najviše, prije su kajanjem osigurali život duše.

Evo, drago dijete, primjera kako bi i ti moglo u smrtnoj pogibli pomoći drugima da spase svoju dušu.

3. Tko je u smrtnom grijehu, a ne može se ispovijediti, mogao bi si dušu spasiti, ako se kaje ne samo iz straha nego iz ljubavi prema Bogu.

(ODLUKA)

Ako ti je uistinu žao da si sagriješio, tada moraš od srca kazati da ćeš se popraviti i da ćeš se čuvati svakoga grijeha, a osobito smrtnoga. To će reći **čvrsto odlučiti čuvati se ubuduće grijeha.**

Zato moraš također obećati **da ne ćeš ići sa zlim drugovima** i da ćeš se držati, koliko je moguće, daleko od zlih ljudi, da se ne bi od njih naučio zlo govoriti ili činiti. Osobito se moraš čuvati onoga koji te je već kojiput naveo na grijeh. Treba da odlučiš **čuvati se svake grešne prigode.**

Radije umrijeti nego teško sagriješiti!

5. Kod ispovijedi moramo odlučiti da ćemo se popraviti i da ćemo se u buduće čuvati grijeha.

6. Da se ne padne u grijeh, treba izbjegavati grešne prigode i moliti.

Grešna prigoda je ono što koga navodi na grijeh.

Posebne grešne prigode jesu: ples, pijanstvo, zle knjige, besramne slike... Za djecu je grešna prigoda i onda kad se igraju za novac.

Molitva: DJELO KAJANJA

Kajem se od svega srca, što uvrijedih Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve svoje grijehe i čvrsto odlučujem, da ću se popraviti i da ne ću više griješiti.

Dok to moliš, neka ti je u srcu doista žao što si sagriješio. Misli da je to žao Bogu, koji te ljubi pa je dostojan da ga i ti ljubiš i slušaš, a ne da ga grijehom vrijeđaš. Tako ćeš se pokajati „savršeno" i odmah ćeš se s Bogom pomiriti.

To »**savršeno kajanje**« može se izraziti i ovako:

Moj Bože, kajem se i žalim od svega srca, što grijesima uvrijedih tvoju neizmjernu dobrotu. Čvrsto odlučujem da te uz pomoć tvoje milosti ne ću više vrijeđati, da ću za svoje grijehe činiti dostojnu pokoru i čuvati se grešne prigode. Amen.

Pjesma: JA SE KAJEM

Ja se kajem, Bože mili,
od svakoga grijeha svoga,
moje srce gorko cvili,
jer uvrijedih tebe Boga.

Milosrđe tvoje veće
nego moje sve krivine;
tvoja milost pustit ne će
skrušen grešnik da pogine.

Ljubim tebe, dobri Bože,
iz dubine srca svoga,
što već moja duša može,
i već nego seb'istoga.

Smilui mi se, Oče sveti,
po velikoj tvojoj milosti!
O Isuse, moj propeti,
Teške moje grijehe prosti!

U južnim krajevima Hrvatske običaje se moliti ovako:

Djelo skrušenja

Milosrdni Bože moj, ja se kajem i bolim sa svim srcem za sve moje grijehe. Ne kajem se samo zato što sam griješeći raj izgubio a pakao zadobio, nego se najviše kajem što sam Tebe moga Boga uvrijedio. Odlučujem stanovito s tvojom svetom pomoći, da te ne ću više nikada uvrijediti. Pripravan sam prije umrijeti, svako zlo podnijeti, nego tebe, moga Boga, više ikada uvrijediti.

Što moramo ispitati prije ispovijedi? (1)
Kako se ispituje savjest?...
Što moramo učiniti zato da nam Bog oprosti grijehe? (2)
Kako bi se mogao spasiti tko je u smrtnom grijehu, a ne može se ispovijediti? (3)
Što treba odlučiti kod ispovijedi? (4)
Što treba činiti zato da se ne padne u grijeh? (5)
Što je to grešna prigoda?...
Moli Djelo kajanja...

69. Kako se obavlja sveta ispovijed

1. **Ispovijediti se znači: skrušeno kazati učinjene grijehe svećeniku da nas od njih odriješi.**
2. **Svoje grijehe moramo kazati ispovjedniku, jer je tako naredio Isus.**

Treba se ispovijediti svećeniku odobrenom za to od biskupa. U smrtnoj pogibli vrijedi ispovijed učinjena pred svakim koji je primio svećenički red.

3. **Dužni smo ispovijediti barem sve smrtne grijehe, kojih se spominjemo i koje još nismo valjano ispovijedili.**

Ali je korisno ispovijediti i malene grijehe, a višeput i one smrtne grijehe koji su nam bili već u ispovijedi oprošteni.

Kad dođe na te red da se ispovijediš, klekni u ispovijedaonici i pozdravi svećenika riječima: **Hvaljen Isus!** (ili Hvaljen Isus i Marija!). Svećenik će ti dati blagoslov, a ti se prekriži govoreći: **U ime Oca i Sina i Duha Svetoga Amen.**

Zatim reci (ako si se već kojiput ispovijedio): **Zadnji put sam se ispovijedio,** (ispovijedila)... (Tu kaži kada, ili pred koliko dana ili mjeseci si bio kod svete ispovijedi).

Skrušeno ispovijedam svoje grijehe:

Sada kaži sve grijehe, ili barem sve smrtne grijehe kojih se spominješ. Da koji grijeh ne zaboraviš, možeš ih ispovijedati ovim redom (to jest istim redom koji imaš kod ispitivanja savjesti).

1. Molitve? — 2. Kletva (psovka)? — 3. Sveta misa? — 4. Roditelji? — 5. Svađa? Srditost? — 6. Besramnost? — 7. Krađa? Škoda? — 8. Laž? — 9. Ružne misli? — 10. Nepravedna želja za tuđim stvarima? — Petak i posni dani? — Glavni grijesi...

Od navedenih grijeha kaži samo one koje si učinio. Kaži, ako imaš još kakav drugi grijeh. Ne pripovijedaj, bez potrebe, što su drugi učinili ili sagriješili. **O smrtnim grijesima** kaži koliko puta si ih učinio. Ako toga točno ne znaš, reci po prilici koliko si puta tako sagriješio na dan, na sedmicu, na mjesec.

Kad se ispovijedaš, govori **jasno** da te svećenik razumije, ali dosta **potiho** da te drugi izvan ispovjedaonice ne čuju. Ako te svećenik što pita, odgovori mu **iskreno** kao da to sam Bog pita. Ništa ne taji, nego priznaj sve kako znaš da si kriv pred Bogom. Ne boj se svećenika. Njemu će biti drago da se očistiš od svojih grijeha. On je kao onaj ljubezni otac koji se je veselio kad mu se vratio izgubljeni sin. Svećenik ne će i ne smije nikomu kazati što si mu ispovijedio. On mora radije umrijeti nego izdati tajnu iz svete ispovijedi. (Tako su dali svoj život radi **ispovjedne tajne** sveti mučenik Ivan Nepomuk i neki drugi svećenici).

Kad si rekao sve svoje grijehe, kaži: **Molim da mi date pokoru i odrješenje od grijeha.** — Tada poslušaj i zapamti pouke i pokoru što će ti reći ispovjednik. Onda se opet pokaj moleći od srca **»djelo kajanja«.**

Tada će svećenik moliti nad tobom i reći će: »Ja te odrješujem od tvojih grijeha u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.« U onaj će čas Isusova krv, na križu za te prolivena, o p r a t i tvoju dušu od svakoga grijeha.

Kada bude svećenik učinio nad tobom znak križa, prekriži se i ti. Kada ti reče: **»Hvaljen Isus!«** odgovori mu: **»Vazda budi!«** (ili **»Na vijeke!«**) pa idi moliti pred oltar ili na svoje mjesto.

* * *

O manjkavoj ispovijedi

Što bi bilo, kad bi imao na duši **smrtni grijeh** pa ga ispovijedi ne bi htio kazati, tako da bi ga **hotimice zatajio?** Tada bi tvoja duša postala još ružnija, jer ona ti ispovijed ne bi ništa valjala, nego bi još učinio teško **svetogrđe.** Da ti taj novi grijeh Bog oprosti, morao bi se iznova ispovijediti i kazati zatajeni grijeh i sve druge smrtne grijehe, makar ako si ih

već ispovijedio kod jedne ili više nevaljanih ispovijedi. Osim toga morao bi reći koliko puta si se **pričestio u smrtnom grijehu.** — To treba da znadeš, drago dijete! Ali ti ćeš se uvijek pravo ispovijedati. Bolje je svašta pretrpjeti i umrijeti, negoli svetogrdno primati svete sakramente.

A što bi bilo, ako bi **bez svoje krivnje zaboravio kazati koji smrtni grijeh?** Tada bi ti ga Bog svejedno oprostio zajedno s drugim grijesima, jer si se za sve pokajao Ti onda možeš mirno ići na svetu Pričest, jer ti je duša čista. Samo ti ostaje dužnost da onaj zaboravljeni grijeh ispovijediš kod buduće ispovijedi.

* * *

Poslije ispovijedi treba da srdačno zahvališ Bogu što ti je oprostio grijehe. Koliko se može, treba i **zadovoljiti za grijehe ili izvršiti pokoru.** Zato izmoli ili učini sve što ti je svećenik dao za pokoru.

Što znači ispovijediti se? (1)
Zašto moramo kazati ispovjedniku svoje grijehe? (2)
Koje smo grijehe dužni ispovijediti? (3)
Što bi bilo, kad bi u ispovijedi hotimice zatajio smrtni grijeh?
Što bi bilo, kad bi bez svoje krivnje zaboravio ispovijediti koji smrtni grijeh?

70. Presveti Oltarski Sakramenat

Isus ostaje među nama.

Kako nam je dobar Isus! On ne će nikada da zapusti nas, svoju dječicu. On je imao ići u nebo, ali je ujedno htio ostati uvijek i s nama. Zato je na Zadnjoj večeri pretvorio kruh i vino u svoje Tijelo i Krv i naredio je apostolima da i oni to čine u svetoj misi.

Kod svete mise pohrani svećenik nekoliko posvećenih hostija u »svetohranište«. Ondje prebiva Isus dan i noć i želi da dođemo k njemu.

Svećenik stavi jednu veliku Hostiju u **pokaznicu** (ili **monštrancu**). Tako može svećenik u ophodu (procesiji) nositi Isusa i njime blagoslivljati ljude. Svećenik posveti i malene hostije pa ih stavi u jedan široki **kalež** (ciborij) te ih spremi u svetohranište. Malenim hostijama pričešćuje svećenik kršćane u crkvi. Kada je tko teško bolestan, donese mu svećenik Isusa u kuću (kao svetu »popudbinu«).

Kad susretneš svećenika, koji nosi bolesniku svetu **Popudbinu,** poklekni i moli:

Neka bude čašćen i hvaljen svaki čas u presvetom Sakramentu Isus Spas!

Klanjam ti se, Isuse Kriste, i molim te: udijeli bolesniku zdravlje duše i tijela, ako je to tebi na veću slavu, a njemu na spasenje.

Isus u našem srcu.

Isusu je još draže biti u našem srcu, negoli u svetohraništu u crkvi. I naše je srce njegovo svetohranište. Dok imamo milost posvećujuću, **stanuje Isus kao Bog** (zajedno s Ocem i s Duhom Svetim) **u našoj duši kao u**

svojoj crkvi. A svaki put, kad Isus **dođe kod svete Pričesti k nama sa svojim Tijelom i Krvlju,** on učini da ta njegova crkva, naša duša, postane mnogo ljepša i čvršća. Zato je dobro pričešćivati se često.

Vidiš, drago dijete, kako je Isus dobar i ljubezan! On te ljubi još mnogo i mnogo više nego tvoja majka i otac. Ljubi dakle i ti dragoga Isusa! A kada ti je teško poslušati ili biti dobar, onda poslušaj i budi dobar zato da ugodiš Isusu te mu reci: **»Tebi za ljubav, dragi Isuse!«**

Molitvice kod pohoda k Isusu u presvetom Sakramentu

(Pozdrav). **Dragi Isuse! Evo me k tebi da te pozdravim i da ti se poklonim. Vjerujem da si ti ovdje i da vidiš u moje srce. Daj da moje srce postane slično tvojemu Srcu.**

(Duhovna pričest). **O moj Isuse, dođi u moju dušu i ostani uvijek sa mnom. U tvojoj svetoj milosti želim živjeti i umrijeti.**

Za »duhovnu pričest« možeš moliti i ovu pjesmicu:

Moj Isuse, srcem cijelim
ja te sada primit želim.
O ispuni moju želju:
dođi, mili Spasitelju!

71. Pričešćuj se pobožno

Kad se ujutro probudiš i ustaneš, odmah pomisli na Isusa koji te u crkvi čeka. Svojoj jutarnjoj molitvi možeš dodati ovu pjesmicu:

Dragi Bog će danas doći
k mojoj duši malenoj;
vodite me, Majko Božja
i anđele mili moj!

Srdašce mi u njedrima
od velike sreće sja;
dođi, dođi, moj Isuse,
Tebe primit želim ja!

Na putu u crkvu misli na svoga anđela čuvara. On ide s tobom. Reci mu: **Sveti anđele čuvaru, mi idemo** sada k dragom Isusu. On će doći u moje srce. Pomozi **mi!**

Imaj želju doći k Isusu, kao što su pobožni pastiri željno pohitjeli da vide Isusa u betlehemskoj štalici. Oni su ga samo vidjeli, a ti ćeš ga i primiti u svoje srce!

Kod ulaska u crkvu **prekriži** se pobožno dotaknuvši se **blagoslovljene vode.** Zaželi da ti Bog opere i očisti dušu i od najmanjega grijeha. Onda reci: **Zdravo, moj mili Isuse! Jutros dolazim k tebi tako veseo, jer ćeš ti danas ući u moje srce.**

Lijepo poklekni prema svetohraništu, gdje je Isus, i pozdravi srdačno Isusa govoreći: **Neka bude čašćen i hvaljen svaki čas — u presvetom Sakramentu Isus Spas!**

Možeš više puta pobožno ponoviti ove riječi: **Dođi brzo, Isuse, u moje malo srdašce!**

Onda ćeš na svome mjestu klečati i od srca se moliti dragomu Spasitelju. Govori mu sve što ti lijepo kaže srce. Osobito razmišljaj:

1) **Tko dolazi k meni? Isus,** Kralj neba i zemlje.

2) **Komu dolazi?** K meni, nevoljnomu grešniku.

3) **Zašto dolazi?** Jer me ljubi te hoće da me spasi.

4) **A zašto sam ja danas došao primiti Ga?...**

Da ti bude lakše pobožno moliti, čitaj polagano molitve za svetu Pričest iz molitvenika »Oče naš« strana 45. ili što je za to određeno kod molitava za Misu i Pričest.

Ako se sv. Pričest dijeli izvan sv. Mise, moli se prije toga ovako:

(Općenita ispovijed)

Ispovijedam se Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji, vazda Djevici, blaženomu Mihovilu arkanđelu, blaženomu Ivanu Krstitelju, svetim apostolima Petru i Pavlu, svim Svetima i tebi, oče, da sam vrlo mnogo sagriješio mišlju, riječju i djelom: moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh!

Zato molim blaženu Mariju, vazda Djevicu, blaženoga Mihovila arkanđela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla, sve Svete i tebe, oče. da se molite za me Gospodinu Bogu našemu.

72. Presveto Srce Isusovo

Srce Isusovo živo je Srce utjelovljenoga Sina Božjega. To je Srce kucalo neizmjernom ljubavlju za nas u betlehemskim jaslama. To je Srce bilo osobito milostivo siromasima, bolesnicima i grešnicima. Bilo je probodeno za nas na križu, pa je iz njega istekla krv i voda. Iz istoga presvetoga Srca izašle su nam sve milosti, jer ih je Isus za nas na križu zaslužio. To **Isusovo Srce je živo u nebu i u presvetom Oltarskom Sakramentu.**

Ali mnogi kršćani zaboravljaju na Isusa i na njegovu ljubav. Zato želi Isus da mi mislimo na njegovo preljubezno Srce. Moramo ga ljubiti također radi onih koji ga ne ljube.

Nastojmo dakle popravljati zlo i davati Bogu **zadovoljštinu** za svoje grijehe i za grijehe drugih. U tu svrhu lijepo je da svaki dan prikažemo Isusu svoje molitve, djela i trpljenja. (Vidi jutarnje prikazanje: »Božansko Srce Isusovo...« na str. 8.) To naše prikazanje postaje korisnije za nas i za cijelu svetu Crkvu, ako smo upisani u pobožno udruženje **»Apostolstvo molitve«.**

Djeca, koja su u Apostolstvu molitve, treba da budu kao mali apostoli presvete Euharistije, to jest da i druge pozivlju neka časte Isusa u presvetom Oltarskom Sakramentu, zato da bi ga svi ljubili i primali.

Isusu je veoma drago, ako mu posvećujemo sebe i svoje obitelji na **blagdan** njegova **Presvetog Srca** te ako tada i u **prve petke** svakog mjeseca primamo svetu Pričest.

Drago dijete! Budi i ti **mali apostol** Isusove ljubavi. Žrtvuj se za Isusa te vodi i druge k njemu. (Vidi kod štiva 42. kako možeš pomoći nositi Isusu križ).

Presveto Srce Isusovo, obrati grešnike, spasi umiruće, izbavi duše iz čistilišta!

Pjesma: U SLAVU SVETOG SRCA

1. U slavu Svetog Srca nek jekne pjesme glas,
i nebu, zemlji javi, tko ljubi brani nas.

Pripjev:

Nek hvaljeno i slavno u svaki bude čas
to divno sveto Srce, u kom je jedin spas.

2. O Srce probodeno, ti nosiš znamen drag,
to ljubavi je tvoje, a mojih grijeha trag.

3. Božanski Spasitelju, čuj želju srca mog:
Daj meni stanak mali u srijedi Srca svog!

73. Crkvena godina

Treba da živimo sa Crkvom te u svetoj zajednici spominjemo što je sve Bog učinio za naše spasenje i kako su mu Sveci služili. Osim nedjelja imade još 10 zapovjednih blagdana, koji su ovdje označeni križićem: †

Početak crkvene godine (I nedjelja Adventa) dolazi između 27. studenog i 3. prosinca.

Ljubičasto	Advenat (4 nedjelje)	† 8. prosinca: Bezgrešno začeće bl. Dj. M.
Bijelo	Božićno doba	† BOŽIĆ 25. prosinca † Nova godina 1. siječnja † Sv. Tri Kralja 6. siječnja Sv. obitelj I nedj. po Bogoj.
Zeleno	3 do 6 nedj. po Bogojavljenju	2. veljače: Svijećnica
	3 nedjelje pred Korizmom	
Ljubičasto	Korizma (6 nedjelja i 40 dana posta	Srijeda: Pepelnica † 19. ožujka: Sv. Josip 25. ožujka Blagovijest (Navješt. Bl. Dj. M.)
	Veliki tjedan	Nedj. Cvijetnica Veliki četvrtak i Vel. petak
Bijelo	Uskrsno doba	Nedj. USKRS (VAZAM) „ (Bijela) Mali vazam Četv.: Uzašašće
Crveno	(U osmini duhova)	Nedj. DUHOVI „ Presv. Trojstvo
u nedj. zeleno	23 do 28 nedjelja po Duhovima	Četvrtak: † Tijelovo Osmi dan poslije Tijelova u petak: Srce Isusovo † 29. lipnja: Sv. Petar i Pavao † 15. kolovoza: Uznesenje bl. D. M., (Vel. Gospa) 8. rujna: Rođ. bl. D. M. (Mala Gospa) Zadnja nedjelja listopada: Krist Kralj † 1. studenoga: Svi Sveti 2. studenoga: Dušni dan

NAPOMENA

Roditeljima i drugima koji pomažu djeci kog učenja vjeronauka

Ovaj je Mali katekizam određen osobito za II i III godište vjeronauka; dakle za djecu od 8 do 10 godina.

Što treba učiti u *drugom* godištu označeno je crtama na rubu štiva ili rečenica (desno i lijevo kao ovdje).

Sve ostalo treba po mogućnosti uzeti u *trećoj* školskoj godini.

Za *prvo* godište, tj. za djecu koja tek uče čitati, spremit će se posebna Slikovnica ili Prva vjerska čitanka. Dok to još nemamo, treba takvoj djeci tumačiti slike i zorno pripovijedati štiva ovdje označena za II godište, a osobito im kazivati u crkvi svete predmete i obrede. Treba svu djecu što ranije uputiti u vjerski život. To biva najzornije kada se vjerska pouka povezuje sa crkvenom godinom, prigodom blagdana i svetih vremena.

Štiva, koja su u vezi s blagdanima (kao što je Isusovo rođenje, muka, uskrsnuće itd.), neka se uzmu malo prije nego se slavi dotični blagdan. Otprilike od mjeseca listopada do lipnja mogu se uzeti svojim redom događaji od stvorenja svijeta do sudnjega dana (štiva 1. do 61). Ostalo se uči prije ili poslije prema potrebi i mogućnosti.

Dok učiš djecu, ako pomnjivo i pobožno razmišljaš riječi ove knjižice, naći ćeš i za sebe dragocjenih pouka. Učini se pred Bogom malenim, jer je Bog mnogo toga „sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima" (Mat 11, 25.)

Sadržaj

ISUSOVA MUKA

ISUS PROSLAVLJEN

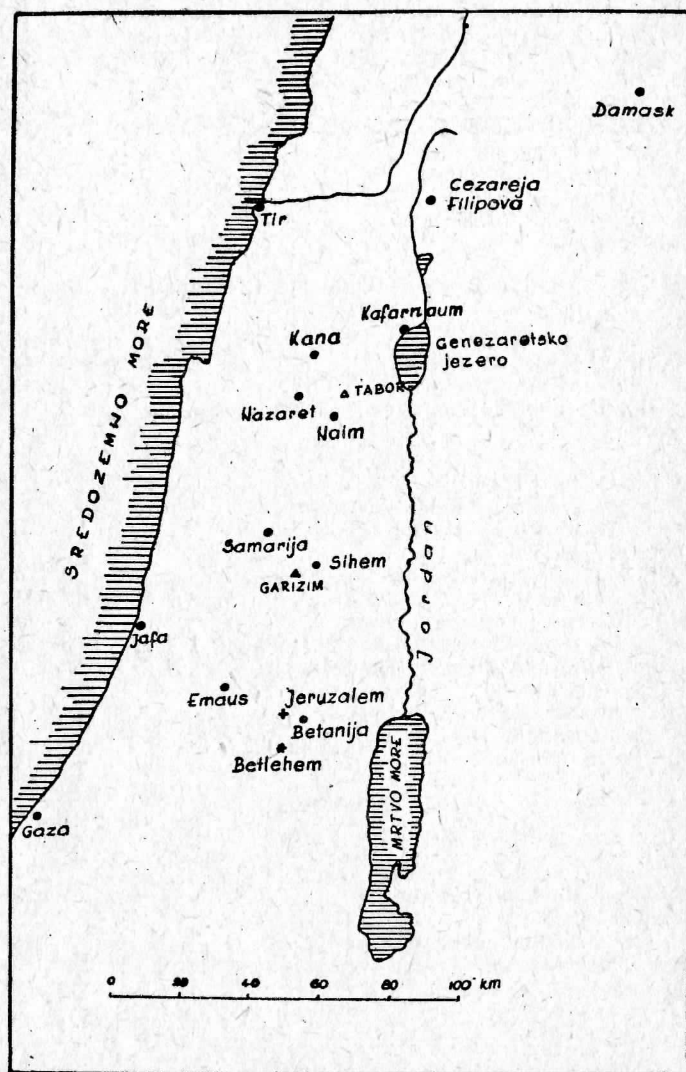
ZAPOVIJEDI

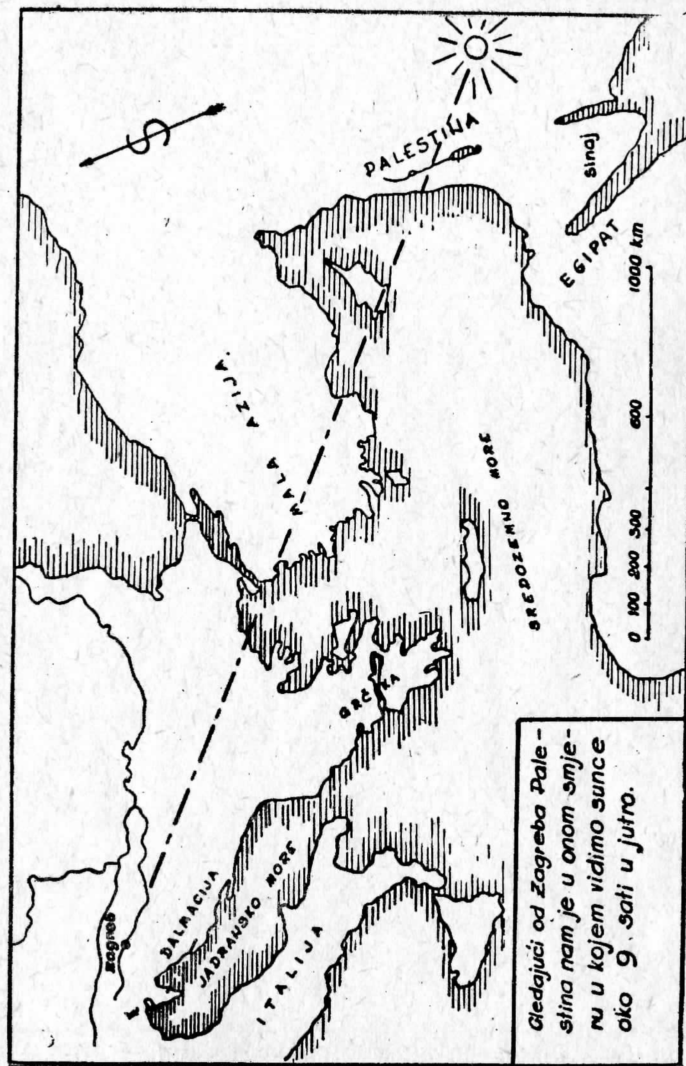
OBRASCI KOJE TREBA ZNATI NAPAMET:

MOLITVE

PJESME
koje se običavaju pjevati u crkvi:

PALESTINA

Gledajući od Zagreba Palestina nam je u onom smjeru u kojem vidimo sunce oko 9 sati u jutro.

Odobrenjem Porečko-Pulskog Ordinarijata i
Apostolske Administrature u Pazinu
21. X. 1964, br. 230/1964

Tisak: „Tipografija" grafičko poduzeće Đakovo — 1965.

IHS